

Natuurmonumenten

**RESULTATEN VAN BROEDVOGELINVENTARISATIES IN
BINNEN- EN BUITENDIJKSE TERREINEN VAN
NATUURMONUMENTEN BIJ RIVIER DE EEM IN 2021**

**RESULTATEN VAN BROEDVOGELINVENTARISATIES IN
BINNEN- EN BUITENDIJKSE TERREINEN
VAN NATUURMONUMENTEN BIJ RIVIER DE EEM IN 2021**

Marc van Houten

VOGELWERKGROEP HET GOOI EN OMSTREKEN
Hilversum, 2021

Uitgave: 296

'De meeste mensen willen het liefst zien wat ze al kennen. We beweren van verandering te houden, maar uiteindelijk worden we, vooral in deze tijden, aangetrokken door datgene wat vertrouwd is.'

Huub van der Lubbe
2020

INHOUD

	Blz.
SAMENVATTING	
1 INLEIDING	6
2 OPPERVLAKTE EN TERREINBESCHRIJVING	6
2.1 De Helling	7
2.2 Uiterdijken	7
2.3 Zwarte Noord	7
2.4 Bruggematen	8
2.5 Wolkenberg	8
3 METHODE	8
4 WEERSOMSTANDIGHEDEN	9
5 RESULTATEN	10
5.1 De Helling	10
5.1.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten	10
5.1.2 Waarnemingen van niet-broedvogels	12
5.1.3 Andere waarnemingen	14
5.2 Uiterdijken	14
5.2.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten	14
5.2.2 Waarnemingen van niet-broedvogels	16
5.2.3 Andere waarnemingen	19
5.3 Zwarte Noord	19
5.3.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten	19
5.3.2 Waarnemingen van niet-broedvogels	20
5.3.3 Andere waarnemingen	22
5.4 Bruggematen	22
5.4.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten	22
5.4.2 Waarnemingen van niet-broedvogels	23
5.4.3 Andere waarnemingen	24
5.5 Wolkenberg	25
5.5.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten	25
5.5.2 Waarnemingen van niet-broedvogels	27
5.5.3 Andere waarnemingen	29
5.6 Rode- en Oranje lijst soorten	29
6 ZORGENKINDJE ZWARTE NOORD	30
6.1 Probleemstelling	30
6.2 Aanbeveling	31
7 DANKZEGGING	31
8 GERAADPLEEGDE LITERATUUR	31

BIJLAGEN

- Bijlage 1 Soorten en territoria van broedvogels van De Helling in 1999 t/m 2021.
- Bijlage 2 Soorten en territoria van broedvogels van de Uiterdijken in 2005 t/m 2021.
- Bijlage 3 Soorten en territoria van broedvogels van de Zwarte Noord in 2006 t/m 2021.
- Bijlage 4 Soorten en territoria van broedvogels van de Bruggematen in 2008 t/m 2021.
- Bijlage 5 Soorten en territoria van broedvogels van de Wolkenberg in 2009 t/m 2021.
- Bijlage 6 Territoriakaarten per soort in 2021.
- De Helling
 - Uiterdijken
 - Zwarte Noord
 - Bruggematen
 - Wolkenberg

SAMENVATTING

In deze publicatie zijn de resultaten te vinden van in 2021 uitgevoerde weidevogelinventarisaties. Het betreft hier de reservaten in eigendom van Natuurmonumenten langs rivier de Eem: De Helling (13 ha), Uiterdijken (27 ha), Zwarte Noord (16 ha), Bruggematen (8,5 ha) en Wolkenberg (14 ha). Deze gebieden worden vanaf 1999 op dezelfde gestandaardiseerde wijze gemonitord en beschreven door de auteur. Zo zijn per gebied vijf bezoeken gebracht in de periode april-juni.

In De Helling is het voorkomen van vijftien verschillende soorten broedvogels vastgesteld met een totaal van 69 territoria. Van de primaire weidevogels waren dit scholekster (2 paren), Kievit (7 paren), grutto (14 paren) en Tureluur (7 paren). Daarnaast Gele kwikstaart (2 paren) en een kolonie kluten (10 paren).

In de Uiterdijken zijn veertien broedvogelsoorten gekarteerd met 95 territoria. Hiervan broedgevallen van scholekster (5 paren), Kievit (12 paren), grutto (28 paren) en tureluur (12 paren). Ook bergeend (2 paren) en slobbeend (2 paren).

In de Zwarte Noord komen veertien verschillende soorten broedvogels voor met een totaal van 57 territoria. Gebroed is er onder andere door scholekster (4 paren), Kievit (11 paren), grutto (11 paren) en tureluur (6 paren). Ook nog bergeend (1 paar) en slobbeend (4 paren). Dit jaar is in dit deelgebied extreme predatie geconstateerd.

In de Bruggematen verbleven dertien verschillende broedvogels met een totaal van 32 territoria. Hiervan waren er scholekster (2 paren), Kievit (9 paren), grutto (1 paar) en tureluur (3 paren). Daarnaast slobbeend (1 paar).

In de Wolkenberg verbleven 22 verschillende broedvogels met een totaal van 64 territoria. Primaire weidevogelsoorten zijn scholekster (1 paar), Kievit (5 paren), grutto (2 paren) en tureluur (3 paren). Ook bergeend (1 paar) en slobbeend (4 paren). Overige opvallende broedvogels waren bruine kiekendief, kleine plevier, blauwborst en snor met elk één broedpaar.

Tot slot zijn niet-broedvogels en andere faunistische elementen zijn beschreven.

1 INLEIDING

Op verzoek van Natuurmonumenten zijn in het voorjaar van 2021 vijf binnen- en buitendijkse terreinen langs rivier de Eem geïnventariseerd op broedvogels. Deze gebieden zijn in eigendom van Natuurmonumenten.

Vogelgegevens die op een gedetailleerd schaalniveau zijn verzameld lenen zich voor beheerevaluaties en -planningen en ecologische interpretaties. Zoals in alle voorgaande jaren wordt in dit rapport verslag gedaan van de resultaten uitgevoerd door de auteur.

2 OPPERVLAKTE EN TERREINBESCHRIJVING

De totale geïnventariseerde oppervlakte van de vijf gebieden is gelijk gebleven aan die van voorgaande jaren (Figuur 1). Twee gebieden, waar een weidevogelstelling geldt liggen aan de westzijde van rivier de Eem. Het betreft De Helling (13 ha) en Uiterdijken (27 ha). Aan de oostzijde van de Eem bevinden zich Zwarte Noord (16 ha), met een weidevogelstelling, Bruggematen (8,5 ha) en Wolkenberg (14 ha) die de doelstelling Vochtig Hooiland hebben.

Figuur 1. Ligging en begrenzing van de geïnventariseerde gebieden in 2021.

2.1 De Helling

Als grasland valt De Helling onder het type vochtig weidevogelgrasland. Percelen worden van elkaar gescheiden door een aantal sloten. Aan de noordzijde ligt een ondiepe plas met slikranden. In het winterhalfjaar is de milieuberm langs de westelijk gelegen tochtsloot voor het tweede jaar op rij gemaaid, ook is riet langs het fietspad extra gemaaid om meer openheid te creëren. Het waterpeil is ten opzichte van 2020 structureel verhoogd. Dit was aan het slootpeil goed te zien. Vanaf eind april bleek het zuidelijkst perceel boterbloemrijk.

2.2 Uiterdijken

Dit terrein is duidelijk herkenbaar als Eemuiterwaard. De percelen worden van elkaar gescheiden door sloten en een aantal dwarsdammen. Het object heeft veel microreliëf. Aan de zuidzijde hebben twee geulen aansluiting op rivier de Eem, waardoor gebiedsvreemd water het gebied kan binnenstromen. Aan de voet van de noordelijke Zomerdijk, in het centrale deel en iets ten noorden van de Eem inlaat bevinden zich enkele plas-dras landjes die het hele telseizoen nat bleven. Smalle rietstroken zijn langs de Eem en Buitenvaart te vinden. Ook in dit gebied is het waterpeil structureel hoger gezet in vergelijking met het droge 2020. De eerste pinksterbloemen verschenen begin april op het schiereiland, eind april was deze plant 'dun verspreid' aanwezig op het grote zuidelijk gelegen grasperceel. Pitrus is voornamelijk op het schiereiland aanwezig. Matig verspreid verschenen in de eerste helft van mei de eerste boterbloemen in het gebied. Eind mei stonden de greppels nog vol water en waren er nog zeker vijf flinke plassen in het gebied te vinden. Met name in het noordelijk deel is de grond het hele telseizoen zacht gebleven. Opvallend is het aantal moerasvergeetmij-nietjes die op vele plekken te zien waren, met name daar waar het plas-dras was en langs sloten die buiten de oevers traden. Gele lis is in juni gezien langs de kleine inlaat.

Vanuit de tweede helft van mei zijn zeventien stuks jongvee in het grote zuidelijke perceel uitgezet, hier waren geen broedende vogels aanwezig. Een schrikdraad om het plas-drasse deel, hield de speelse dieren tegen.

2.3 Zwarte Noord

De Zwarte Noord is een Eemuiterwaard, gelegen aan de oostzijde van rivier de Eem. Het bestaat uit nat grasland. Met name het meest zuidelijke perceel, met veel pitrus, heeft het hele seizoen meer plas dan nat gestaan. Het waterpeil is structureel hoger gezet ten opzichte van 2020. Twee ondiepe regenplassen bleven tot eind mei aanwezig tussen de poel en de Eem. Ook in de greppels stond lang water. In het najaar 2020 is, buiten het telgebied, de Eemkade door de provincie gemaaid. Voor meer openheid is riet en klein houtopslag, waaronder wilg, langs de poel gemaaid en afgevoerd. De kleine eilandjes, ten noorden van de inrit, zijn gemaaid en het maaisel afgevoerd. Met name aan de westzijde zijn vanaf begin mei de eerste pinksterbloemen opgemerkt. Over het gebied verdeeld stonden veel boterbloemen en klaver. Tijdens de laatste telling, op 13 juni, waren enkele flinke plekken 'platgeslagen' gras te zien, zwaar geworden door de lengte of door regen of harde wind. Een deel van het grasland is na 15 juni gemaaid, wat overbleef is na 15 juli aangepakt.

2.4 Bruggematen

Dit gebied maakt als Eemuiteraard deel uit van het buitendijkse systeem. In het gebied heerst een schakering van natuurgrasland, riet, moeras en water. In het winterhalfjaar is de houtopslag langs de Eemkade (buiten het telgebied) door de provincie weggehaald. Ook zijn enkele grote wilgen verwijderd waardoor de openheid is vergroot.

Het waterpeil is ten opzichte van vorig jaar het hele seizoen structureel verhoogd. Het lage centrale deel was op 13 juni nog behoorlijk plas-dras. Vanaf 13 juni waren gele lissen langs de grote poel in het noorden te zien. Gemaaid is er vanaf 20 juli.

2.5 Wolkenberg

Het grootste deel van deze uiterwaard bestaat uit grasland, rietvegetatie, moeras en water. Rond de vierkante plas in het noorden bevindt zich op sommige plaatsen een smalle rietstrook en pitrus. Iets zuidelijker liggen twee verlande voormalige kleiputten, riet-, biezen- en zeggeveldjes en wat plas-dras landjes. Langs de Eem staan een reeks knotwilgen. De slenk die zich in het westelijk deel van het gebied bevindt staat in open verbinding met de Eem. Tot begin mei is er nog een overstroming vanuit de Eem geweest. Ten opzichte van 2020 is geen afwijkend peilbeheer toegepast. Het is dit jaar aanmerkelijk natter in vergelijking met vorig jaar. Omhoogschietende wilgen in de noordelijke rietveldjes zijn voor 50% verwijderd. Bestaande wilgen zijn geknot. Vanaf de tweede telling verbleven er vier schapen in het noordelijke deel. Begin april zijn in het noordelijk deel de eerste pinksterbloemen gezien, een maand later was deze plant ook op het grote zuidelijke perceel aanwezig. Boterbloemen zijn hier en daar in het zuidelijk grasland opgemerkt. Pitrus lijkt op het land toe te nemen ten oosten van de inlaat. In het zuidelijke deel komen 'uit traditie' geen broedvogels voor. Begin juni is het noordelijk grasperceel en een baan tussen twee rietlandjes gemaaid.

3 METHODE

De inventarisaties zijn uitgevoerd overeenkomstig de hiervoor geldende Sovonrichtlijnen van de BMP-methode (Vergeer *et al.* 2016). Dit is gelijk gebleven aan die van alle voorgaande jaren. In de periode van begin april tot half juni zijn er in de vijf gebieden elk vijf volledige bezoeken gebracht in de vroege ochtend. Met behulp van verrekijker en telescoop zijn vanaf de wegen, dijken en kades alle percelen, sloten en plassen systematisch afgezocht. Voor de delen die ver lagen, of lastig te bekijken zijn beperkte insteken gemaakt. Vrijwel alle waarnemingen zijn ingetekend op een veldkaart, met vermelding van soort, geslacht en gedragscode. Er zijn eveneens gegevens verzameld van niet broedvogels en andere faunistische elementen en zijn aantekeningen gemaakt van het agrarische grondgebruik en werkzaamheden. De gegevens zijn ingevoerd in de databases van het BMP-project van Sovon.

De verdeling van de inventarisaties over de maanden, de periode van de dag en de duur van elke telling zijn vermeld in Tabel 1.

	DE HELLING		UITERDIJKEN	
Datum	Inventarisatietijd	Telduur (in min.)	Inventarisatietijd	Telduur (in min.)
10-04	7:10-8:20 uur	70	8:35-10:25 uur	110
24-04	7:45-8:55 uur	70	9:15-11:05 uur	110
07-05	6:10-7:20 uur	70	7:25-9:25 uur	120
29-05	8:05-9:00 uur	55	6:20-7:55 uur	95
12-06	7:40-8:50 uur	70	6:00-7:20 uur	80
Totaal		335		515

	ZWARTE NOORD		BRUGGEMATEN		WOLKENBERG	
Datum	Inventarisatietijd	Telduur (in min.)	Inventarisatietijd	Telduur (in min.)	Inventarisatietijd	Telduur (in min.)
09-04	6:55-8:10 uur	75	8:30-9:25 uur	55	9:45-10:55	70
26-04	6:25-7:35 uur	70	7:40-8:20 uur	40	8:25-9:45	80
08-05	6:10-7:40 uur	90	8:00-8:45 uur	45	8:55-10:10	75
30-05	6:00-7:15 uur	75	7:25-7:55 uur	30	8:10-9:30	80
13-06	6:20-7:30 uur	70	7:50-8:25 uur	35	8:40-9:50	70
Totaal		380		205		375

Tabel 1. Veldbezoeken, inventarisatietijd en telduur in De Helling, Uiterdijken, Zwarte Noord, Bruggematen en Wolkenberg in 2021.

In 2021 is 5:35 uur besteed aan inventarisatie in De Helling, Uiterdijken 8:35 uur, Zwarte Noord 6:20 uur, Bruggematen 3:25 uur en Wolkenberg 6:15 uur.

4 WEERSOMSTANDIGHEDEN

Het weer voorafgaand aan het broedseizoen van 2021 kenmerkte zich met een vrijwel normale temperatuur en een natte, sombere januari maand. Februari was zonnig, droog en aan de zachte kant. Maart was een vrij droge, zonnige maand met een normale temperatuur. April was vrij zonnig. Maar met een gemiddelde temperatuur van 6,7 °C ten opzichte van het langjarig gemiddelde van 9,8 °C was het toch een zeer koude maand. Mei was met een gemiddelde temperatuur van 11,2 °C ten opzichte van het langjarig gemiddelde van 13,4 °C een zeer koude maand. Daarnaast was het zeer nat en vrij somber. Na het zeer koude voorjaar barstte de zomer in juni los. Met een gemiddelde temperatuur van 18,2 °C tegen normaal 16,2 °C was het de warmste junimaand sinds 1901.

De dagen van inventariseren zijn zo gekozen dat getracht is dat de weersomstandigheden gunstig waren. Op geen van de data viel regen en was het niet extreem koud. Ook het zicht was uitstekend en de wind kwam nooit verder dan tot matig.

5 RESULTATEN

5.1 De Helling

In De Helling hebben in 2021 vijftien verschillende broedvogelsoorten gebroed met een totaal van 69 territoria. Een enorme verbetering ten opzichte van 2020 (Van Houten 2020). Grauwe gans, wintertaling en gelukkig tureluur zijn terug als broedvogels. Gele kwikstaart is een nieuwe broedvogel in De Helling. Rietgors kon geen geschikt broedgebied vinden. Grutto en meerkoet staan in de top twee van broedvogels die het meest voorkomen.

Dit jaar vijf broedvogelsoorten van de Rode lijst (Kwak *et al.* 2018) dit zijn wintertaling, slobbeend, grutto, tureluur en gele kwikstaart. Soorten van de Oranje lijst (SOVON 2014), 22 soorten die nog niet aan de criteria van de Rode lijst voldoen maar waarvan wordt aangenomen dat ze dat in de nabije toekomst wel zullen gaan doen, zijn scholekster, kluut en kievit.

5.1.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten

Grauwe Gans 1 territorium

Tijdens de eerste telling op 10 april is een broedende vogel midden in het gras waargenomen. De vogel trachtte zich zo klein mogelijk te maken. In 2014 is voor het laatst in De Helling gebroed door een grauwe gans.

Bergeend 1 territorium

Op 12 juni is één paar gezien met 21(!) kuikens van zo'n week oud. Op drie overvliegende vogels na zijn tijdens die telling geen andere soortgenoten waargenomen. Ook in 2020 is een broedgeval geconstateerd.

Krakeend 3 territoria

Vorig jaar vier territoria dit jaar drie. Families met kuikens zijn niet waargenomen.

Wintertaling 1 territorium

Na een jaar van afwezigheid, dit jaar een territorium. De broedlocatie bevond zich in het uiterste noorden waar een ruige oeverbegroeiing aanwezig was.

Wilde eend 2 territoria

Het tweede jaar met twee territoria voor de wilde eend. Tijdens de tweede telronde, op 24 april, zijn twee families waargenomen met acht en dertien pullen van nog geen week oud. Op 12 juni is een vrouwtje met zes kuikens waargenomen.

Slobeend 5 territoria

Een flinke toename voor deze fraaie eend. Vorig jaar zijn er twee territoria gekarteerd. Een waaks mannetje, in beginnend eclipskleed, is tijdens de laatste telronde op 12 juni opgemerkt.

Kuifeend 2 territoria

Twee territoria voor deze eend, in 2020 nog één.

Meerkoet 11 territoria

Zeven bewoonde nesten zijn tijdens de derde telling op 7 mei opgemerkt. Tijdens diezelfde telronde is gezien hoe een volwassen vogel een kuiken zwaar molesteerde met de dood tot gevolg. Mogelijk was dit een jong dat nietsvermoedend een buurterritorium binnenzwom en daarom werd aangevallen (Daalder 2017). Totaal zijn er elf broedende vogels waargenomen en vijf families gezien. Vorig jaar zijn er acht broedgevallen geteld.

Scholekster 2 territoria

Tijdens de laatste telling van 12 juni is een gezien hoe een juveniel een flinke regenworm te eten kreeg. Vorig jaar was er een paar in het gebied aanwezig.

Kluut 10 territoria

Tijdens de tweede telronde 24 april zijn de eerste kluten waargenomen, twee paren. Eén paar inspecteerde mogelijk broedterrein terwijl het andere foerageerde in de plas. Op 7 mei zijn acht broedende vogels geteld. Gebroed werd er op korte vegetatie. Negen soortgenoten waren aan het foerageren in de plas. Tijdens de laatste telling, op 12 juni, is veel tijd besteed aan het tellen van de gezinnen. Kuikens lopen nog wel eens door elkaar heen. Een totaal van tien gezinnen met 25 kuikens zijn geteld. Een mooi resultaat. Vorig jaar waren er drie broedgevallen in De Helling aanwezig.

Kievit 7 territoria

De kievit is fantastisch omhoog geschoten, vorig jaar nog maar één broedpaar. Tijdens de derde telling, op 7 mei, zijn drie families gezien. Vier broedparen lagen enigszins geclusterd bij elkaar. Landelijk gaat het dramatisch met deze soort.

Grutto 14 territoria

Ten opzichte van het aantal van vorig jaar, met zes territoria, dit jaar een mooi aantal van veertien. Dat de vogels zo verspreid over het telgebied voorkwamen heeft mogelijk te maken met de toegenomen vernatting. Tijdens de laatste telling van 12 juni zijn twee bijna vliegvlugge kuikens waargenomen.

Tureluur 7 territoria

Het kan verkeren. Vorig jaar niet één broedgeval, dit jaar zeven: het op één na hoogste aantal sinds de broedvogelinventarisatie in 1999 begon. Het lijkt erop dat het een prima kuikenjaar is geweest. Tijdens de laatste telling, van 12 juni, zijn twee paren met elk twee flinke kuikens gezien en werd er elders door twee paren gealarmeerd.

Gele kwikstaart 2 territoria

Een nieuwe broedvogelsoort voor De Helling! Gevalletje 'lang gewacht toch gekomen'. En dan meteen met twee territoria. Fijne soort.

Witte kwikstaart 1 territorium

Het vierde jaar op rij met één territorium.

5.1.2 Waarnemingen van niet-broedvogels

Aalscholver Een vissende en elf rustende aalscholvers zijn op 7 mei gezien langs een slootoever.

Blauwe Reiger Een overvliegende blauwe reiger kreeg op 29 mei een handvol kluten achter zich aan.

Lepelaar Een druk foeragerende lepelaar was op 7 mei al vroeg in de weer, een ander exemplaar vloog laag over. Tijdens de laatste telling op 12 juni werd een rustende lepelaar door een felle scholekster De Helling uitgejaagd!

Knobbelzwaan Op 10 en 24 april verbleef een paar in het telgebied. Vier exemplaren verbleven op 7 mei in de plas.

Grauwe gans Een familie met drie pullen zijn op 24 april in een sloot gezien. Op 7 mei verbleven er totaal 42 grauwe ganzen in De Helling en een familie met acht kuikens. Op 29 mei zijn zes exemplaren geteld en op 12 juni zeven.

Brandgans Op 24 april is een paartje brandgans nabij de plas gezien.

Soepgans Een witte gans verbleef op 29 mei in De Helling.

Bergeend Negen bergeenden, waarvan vijf mannetjes, stonden op 7 mei lang de rand van de plas te dutten. Op 12 juni vlogen drie vogels over het gebied.

Krakeend Tijdens de eerste teldag, op 10 april, is een groepje van acht langs een brede sloot gesignaleerd. Twaalf mannetjes verbleven op 29 mei in de plas.

Smient Een kleine dertig smienten verbleven op 10 april in dit telgebied.

Wintertaling Drie paren wintertaling zaten op 10 april langs een slootkant.

Wilde eend Twee woerden zijn op 29 in de plas gesignaleerd.

Zomertaling Drie fraaie mannetjes van deze soort verbleven op 29 mei in de plas.

Slobeend Op 29 mei zijn drie duttende slobeenden langs de poel waargenomen.

Buizerd Een overvliegende buizerd veroorzaakte op 7 mei paniek onder de kluten.

Scholekster Twee in de plas foeragerende scholeksters zijn op 29 mei gezien.

Kleine Plevier Op 10 april is een korte baltsvlucht van een luid roepend mannetje waargenomen.

Watersnip Een foeragerende vogel is op 10 april gezien, op 24 april waren dat er twee.

Grutto Tijdens de eerste telling, op 10 april, gelukkig weer 'ouderwetse' aantallen in De Helling, maar liefst 1330 vogels stonden in het water van de plas. Op 24 april waren dat er dertien. Diezelfde dag is een gekleurringde vogel waargenomen. Deze vogel is als 22 dagen oude juveniel op 3 juni 2010 in de Eemnesser Maatpolder geringd. De vorige waarneming, op 15 februari 2018, is verricht door Haije Valkema in de rijstvelden van Carregado, Portugal (Schr. meded. Jos Hooijmeijer).

Oeverloper Tijdens de telling van 7 mei zijn twee oeverlopers gezien.

Bosruiter Twee solitaire bosruiters foerageerden op 7 mei in De Helling.

Regenwulp Tijdens de telling van 7 mei is een roepende vogel in de lucht opgemerkt.

Kokmeeuw Op 10 april stonden er negen kokmeeuwen in de plas, de volgende telling, op 24 april, waren dit er twaalf.

Visdief Op 7 mei verbleven er twee exemplaren langs het slikveld en op 29 mei vloog een vogel over het telgebied.

Houtduif Een foerageerde houtduif is op 10 april gezien.

Oeverzwaluw Op 24 april verscheen een oeverzwaluw boven het gebied.

Spreeuw Deze soort is elke telling in het gebied waargenomen.

5.1.3 Andere waarnemingen

Haas Tijdens de eerste telronde, op 10 april, verbleven er dertien hazen in het gebied en op 24 april zeven. Op 7 mei zijn er acht geteld en op 29 mei twee exemplaren. Tot slot zijn er elf dieren op 6 juni waargenomen.

Mol In het gebied bevonden zich molshopen.

Groene kikker 'Pas' tijdens de laatste telling, op 12 juni, zijn er groene kikkers in De Helling waargenomen.

5.2 Uiterdijken

Veertien verschillende broedvogelsoorten bevolkten 95 territoria de Uiterdijken. Hetzelfde aantal soorten maar zeventien territoria meer ten opzichte van vorig jaar. Waterhoen kon na een jaar van afwezigheid weer worden bijgeschreven. Smient werd dit jaar niet gekarteerd. De meest voorkomende broedvogels in 2021 is grutto met Kievit en tureluur op een gedeelde tweede plaats. Broedvogels van de Rode lijst zijn slobend, grutto en tureluur. Waterhoen, scholekster en Kievit staan op de Oranje lijst.

5.2.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten

Bergeend 2 territoria

Tijdens de telling van 29 mei is een familie met vijf kuikens van ongeveer twee weken oud in de Eeminlaat waargenomen. Op 12 juni bleek het paar nog vier kuikens te hebben. Het andere broedpaar bevond zich noordelijker, hier zijn geen kuikens van gezien. Vorig jaar was er nog één paar in de Uiterdijken.

Krakeend 4 territoria

Vorig jaar nog zes paren. De territoria lagen nabij plas-dras percelen.

Wilde eend 5 territoria

Mooi aantal territoria voor de wilde eend. Vorig jaar nog vier. Op 7 mei is een vrouwtje met 6 pullen van nog geen week oud in een noordelijke sloot opgemerkt. Tijdens de laatste telling, op 12 juni, is een vrouwtje met één kuiken waargenomen.

Slobeend 2 territoria

In 2020 zijn vier broedgevallen van deze fantastische soort gekarteerd. Dit jaar twee. Ook deze soort was te vinden in de plas-dras delen.

Waterhoen 1 territorium

Na een jaar van afwezigheid nu weer een broedgeval. Het territorium lag in het noordelijke plas-dras terrein.

Meerkoet 9 territoria

Voor de derde keer in 17 jaar inventariseren is een totaal van negen territoria in de Uiterdijken gemonitord. Alleen in 2005 waren dit er meer, vijftien. De eerste twee families zijn op 9 mei gezien. Zeven broedende vogels zijn opgemerkt. Een uitzonderlijk legsel van dertien eieren is op 29 mei gevonden. In 2020 verbleven er acht broedparen in het gebied.

Scholekster 5 territoria

Top jaar voor de scholekster. In 2014 was het voor het laatst dat er vijf broedparen zijn geteld. Vorig jaar waren dit er twee.

Kievit 12 territoria

Mooi jaar voor de kievit. Het leek slecht te gaan met deze soort in de Uiterdijken: in 2019 zeven en in 2020 vijf broedparen. Zes broedende vogels zijn opgemerkt en zeven paren met kuikens.

Grutto 28 territoria

Fantastisch jaar voor deze soort. Na het predatiedrama van 2020 het hoogst aantal broedparen ooit, vorig jaar waren dit er 24. Op 29 mei gingen er 28 alarmerende paren de lucht in. Feest! Op 29 mei is iets ten noorden van de inlaat nog een nest met vier eieren gevonden.

Tureluur 12 territoria

Ook voor de tureluur een zeer goed broedjaar in de Uiterdijken, twaalf broedparen ten opzichte van twee in 2020. Op 29 mei gingen er elf alarmerende paren de lucht in.

Witte kwikstaart 4 territoria

Van deze soort zijn nog nooit vier paren in dit telgebied geïnventariseerd. Vorig jaar waren dit er twee.

Rietzanger 7 territoria

Ook een telrecord voor de rietzanger. Vier van de zeven territoria lagen langs de noordzijde van het telgebied. Een nieuwe broedlocatie bevond zich in het verlengde van de Eeminlaat. Hier verbleef een uitermate uitbundig baltsende vogel. Vorig jaar vijf territoria in dit gebied.

Kleine Karekiet 2 territoria

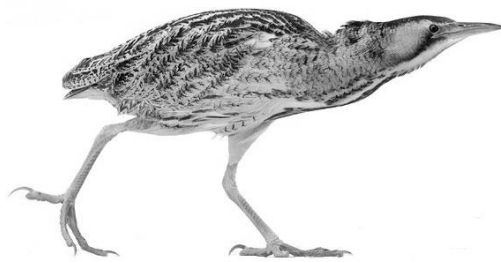
Net als vorig jaar ook nu twee territoria.

Rietgors 2 territoria

Het derde jaar op rij met twee broedparen. Op 24 april is een mannetje op het schiereiland opgemerkt met nestmateriaal in de snavel in een pol pitrus. Een nest met vier eieren is op 7 mei op exact dezelfde locatie gevonden.

5.2.2 Waarnemingen van niet-broedvogels

Roerdomp Tijdens de eerste telronde, op 10 april, is een sluipende roerdomp langs een schamel rietstrookje op het schiereiland waargenomen. Nadat de vogel de inventarisator opmerkte vloog deze in uilachtige vlucht de Eem over en landde aan de overkant in de Bruggematen. De laatste keer dat een roerdomp tijdens een inventarisatieronde in de Uiterdijken is waargenomen was in 2015.

Grote zilverreiger Een overvliegend exemplaar was op 12 juni te zien.

Blauwe reiger Een vissende blauwe reiger is op 10 april waargenomen. Een overvliegende vogel kreeg op 29 mei op zijn kop van een troep grutto's en tureluurs, en had geen schijn van kans om te landden. Diezelfde dag stond een vogel heel heimelijk langs een zuidelijke slootover.

Lepelaar Op 29 mei is een druk foeragerende lepelaar in het centrale plas-dras perceel opgemerkt. Tijdens de laatste telling, op 12 juni, zijn twee voedselzoekende vogels in de noordelijke plas-dras gezien.

Knobbelzwaan Op 29 mei zijn er twee solitaire knobbelzwanen waargenomen.

Kolgans Een vleugellamme vogel zwom uit de rietstrook van de Buitenvaart op 10 en 24 april.

Grauwe gans Op 10 april is in de zuidelijke inlaat een paartje met zes pullen gesignaleerd, verderop verbleven twee grauwe ganzen. Tijdens de tweede telling, op 24 april, is een clubje van acht vogels gezien. Op 7 mei is een paar met vier jonge pullen in de Eeminlaat waargenomen, daarnaast vier families met 23 kuikens en 22 'losse' vogels. Een verlaten, vervuild nest met zeven eieren is op 29 mei gevonden. Dezelfde telling is de inventarisator op vier 'voor dood' liggende kuikens gestuit. Tijdens de laatste telling, op 12 juni, zijn zestien exemplaren in de kleine slenk waargenomen. Dezelfde dag is een familie met vijf jonge kuikens in het noordelijk deel opgemerkt.

Soepgans Op 10 april zijn vier soepganzen op het zuidelijke schiereiland waargenomen. Op 12 juni zijn er acht exemplaren geteld.

Canadese gans Acht Canadese ganzen zijn op 10 april in het zuidelijke deel gezien en een zwemmend paar in de Eeminlaat, op 24 april is daar een vogel gezien. Een paar is op 7 mei opgemerkt en zes exemplaren op het schiereiland op 29 mei. Vier vogels zijn tenslotte op 12 juni in de kleine slenk gezien.

Brandgans Maar liefst 1600 brandganzen verbleven op 10 april in het noordelijk deel van de Uiterdijken.

Wintertaling Van deze fantastische eend zijn op 24 april zes mannetjes en twee vrouwtjes waargenomen, allen duttend.

Soepeend Een bont gekleurd paartje is op 24 april gezien.

Zomertaling Een mannetje verbleef op 29 mei in de Uiterdijken.

Bruine kiekendief In het noordoostelijke deel verbleef op 10 april een rondvliegend paartje bruine kiekendief. Op 12 juni zat hier een mannetje op een weidepaaltje. Net buiten het telgebied is op 12 juni een nest gevonden met vijf flinke jongen. De af- en afvliegroute van de oude vogels geschiedde via de Eem.

Sperwer Vanaf het Ocriteiland kwam op 7 mei een sperwer man aanjakkere en vloog over het zuidelijk deel het telgebied weer uit.

Buizerd Een richting noord overvliegende buizerd is op 10 april gesignaleerd.

Meerkoet Vijf grazende meerkoeten zijn op 10 april op het zuidelijke schiereiland gezien.

Kluut Een kluut was op 29 mei in het plasdrasse deel, iets ten noorden van de inlaat, aan het foerageren.

Kleine plevier Tijdens de eerste telling, op 10 april, zijn twee paartjes van deze vogel waargenomen in het natte centrale perceel en op 24 april verbleef hier een solitair mannetje.

Temmincks strandloper Bijna onopvallend was deze schaarse soort, die als een muis over het slik van het centrale plas-dras foerageerde op 7 mei.

Kemphaan Twee druk foeragerende donkere haantjes zijn op 10 april in het noordelijke plas-dras gebied gezien.

Watersnip Tijdens de eerste telronde, op 10 april, zijn twee solitaire foeragerende watersnippen waargenomen.

Grutto Op 10 april zijn 43 rustende grutto's geteld in de plas aan de voet van de noordelijke Zomerdijk, gelukkig meer dan vorig jaar. Tijdens de tweede telling, op 24 april, zijn er zeven gezien.

Wulp Zeker veertig wulpen vlogen op 10 april laag over het gebied richting oost.

Regenwulp Op 7 mei landde er 'zomaar' zeventien regenwulpen voor mijn neus. Wat een feest. Schuwe vogels.

Bosruiter Twee fraaie bosruiters, vol in zomerkleed, verbleven op 24 april in het natte centrale perceel, op 7 mei is hier nog een vogel gezien.

Oeverloper Een foeragerende vogel is op 7 mei rond de zuidelijke inlaat waargenomen en een vogel op het centrale plas-dras perceel.

Groenpootruiter Twee groenpootruiters en een enkele vogel zijn op 7 mei gezien, allen druk foeragerend.

Visdief Op 29 mei hing een visdief boven de zuidelijke inlaat.

Houtduif Tijdens elke telronde zijn er foeragerende houtduiven waargenomen.

Gierzwaluw Vanaf 29 april zijn er altijd gierzwaluwen gezien.

Boerenzwaluw Deze soort is vanaf de eerste telling, op 10 april gezien. Vorig jaar was dat vanaf 9 mei.

Kramsvogel Een kramsvogel vloog op 24 april laag van noord naar zuid.

Merel Een mannetje was in het zuidelijk deel, nabij de jachthaven, op 7 mei aan het foerageren. Met een volle snavel verdween de vogel in de bosjes van het haventerrein.

Ekster Een ekster op een weidepaaltje langs de zuidelijke Eem inlaat is op 10 april waargenomen. Een familie, twee adulten en twee jonge vogels, verbleven op 29 mei in de noordoosthoek van het gebied.

Zwarte Kraai Op 24 april verbleven er twee zwarte kraaien langs de rand van het zuidelijk deel. De telling erna, op 7 mei, waren er weer twee vogels in dit deel van het telgebied te vinden.

Spreeuw Deze soort is elke telling gezien.

Putter Op 12 juni zijn twee exemplaren op een kaal stuk gras waargenomen.

5.2.3 Andere waarnemingen

Haas Op 10 april zijn er elf hazen in het gebied aangetroffen, op 24 april waren dat er vijftien, met acht als grootste groep. Dertien van deze fraaie zoogdieren zijn zowel op 7 als op 29 mei geteld. Tot slot, op 12 juni, zijn vier exemplaren gezien.

Mol In het gebied zijn molshopen opgemerkt en een enkele gang.

Groene kikker Pas vanaf 12 juni, de laatste telling, zijn groene kikkers waargenomen.

5.3 Zwarte Noord

In de Zwarte Noord verbleven in 2021 veertien verschillende broedvogelsoorten, twee minder als vorig jaar. Aan territoria waren er 57 broedgebieden in dit telgebied. Meerkoet, Kievit en grutto komen als broedvogels het meest voor. Waterhoen kon dit jaar hernieuwd als broedvogel worden bijgetekend. Zomertaling, watersnip en witte kwikstaart komen als broedvogels niet meer voor. Rode lijst soorten zijn slobbeend, grutto en tureluur. Vogels van de Oranje lijst zijn waterhoen, scholekster en Kievit.

5.3.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten

Knobbelzwaan 1 territorium

Vanaf 2016 is dit een vaste broedvogel in de Zwarte Noord, met altijd één broedgeval. Een nest lag hoog als een terp in het natte zuidelijke perceel.

Bergeend 1 territorium

Net als vorig jaar, ook nu een territorium. Tijdens de derde telling, van 8 mei, is een waaks mannetje opgemerkt. Jongen zijn niet waargenomen.

Krakeend 2 territoria

Voor de zesde keer op rij, twee territoria.

Wilde eend 2 territoria

Vorig jaar waren in de Zwarte Noord vier territoria aanwezig. Op 12 juni is een vrouwtje met zes flinke jongen op het zuidelijke perceel gezien.

Slobeend 4 territoria

Na het recordjaar 2020, met zes territoria, kon het alleen maar minder worden. Maar toch een prima aantal.

Kuifeend 1 territorium

Dit jaar een broedpaar voor de kuifeend, vorig jaar vier.

Waterhoen 1 territoria

Na drie jaar van afwezigheid dit jaar weer een territorium.

Meerkoet 11 territoria

Vorig jaar acht broedparen, nu elf. Negen bewoonde nesten zijn opgemerkt.

Scholekster 4 territoria

Deze soort komt in de reeks tellingen niet boven de vier broedparen. Prima aantal dus. Vorig jaar twee.

Kievit 11 territoria

Negen broedende vogels zijn vanaf de Eemdijk gelokaliseerd. In 2020 waren er totaal tien territoria. Op 12 juni stuitte de inventarisator op 'geen echt' nest. Het legsel met twee eieren was uit elkaar gerold door een mollengang. Eén ei met klei besmeurd, het andere ei was bebroed door de opvliegende hen.

Grutto 11 territoria

De grutto is gekelderd van twintig naar elf broedparen. Maar twee broedende vogels zijn gezien.

Tureluur 6 territoria

Vorig jaar vijf paren. Kijkend naar de telreeks lijkt het erop dat dit aantal bij de natuurlijke populatieschommelingen hoort.

Rietzanger 1 territorium

Het derde jaar op rij met een territorium.

Rietgors 1 territorium

Vorig jaar twee broedparen. Het territorium lag in een perceel met onder meer zuring, wat tevens een ideale zanglocatie was.

5.3.2 Waarnemingen van niet-broedvogels

Aalscholver Deze vogel stond op 30 mei aan de rand van een sloot.

Grote zilverreiger Tijdens de laatste telling, op 13 juni, is een exemplaar waargenomen.

Lepelaar In een sloot is een druk foeragerende lepelaar op 8 mei gezien en op 13 juni een landende vogel die na vijf minuten het gebied alweer uitvloog.

Grauwe gans Op 26 april is één grote familie gezien, zeventien adulte en 53 juveniele vogels, daarnaast nog een gezin met vier pullen. Tijdens de telling van 8 mei zijn twaalf adulten en veertig jonge vogels waargenomen.

Brandgans Zeker dertig brandganzen foerageerden op 9 april in de Zwarte Noord en negentien exemplaren op 26 april. Op 8 mei zijn er nog 68 vogels geteld. Een aangeschoten vogel met kapotte vleugel is op 30 mei waargenomen.

Smient Twaalf van deze vogels zijn op 9 april gezien.

Wintertaling Op 9 april zijn er totaal 32 wintertalingen waargenomen, waarvan 21 mannetjes.

Havik Als er, op 26 april, een paartje havik over komt vliegen komt er wel wat voorbij hoor! Fantastisch kunnen waarnemen, vrouwtje voorop. Even paniek in de Zwarte Noord, tientallen vogels de lucht in. Eenmaal doorgevlogen keert de rust snel weer terug. Krachtige, indrukwekkende soort.

Buizerd Een buizerd, zittend op een weidepaaltje, is op 9 april waargenomen. Op 30 mei kon een buizerd onbekommerd over het gebied vliegen.

Kleine plevier Op 8 mei is een mannetje opgemerkt aan de rand van het zuidelijke natte perceel.

Kemphaan Een solitaire kemphaanman was op zijn kenmerkende ongedurige wijze aan het voedsel zoeken op 26 april.

Watersnip Vier watersnippen foerageerden op 9 april in het natte zuidelijk deel van het telgebied.

Bosruiter Een fraaie bosruiter was druk in het natte zuiden aan het voedsel zoeken op 26 april, tijdens de volgende telling, op 8 mei, is hetzelfde waargenomen op hetzelfde perceel.

Groenpootruiter Drie van deze fraaie ruiters in zomerkleed waren voedsel aan het zoeken op het zuidelijke plas-dras perceel op 26 april.

Kokmeeuw Tien kokmeeuwen zijn op 9 april geteld en zo'n 70 exemplaren op 26 april, allen waren in de vegetatie aan het foerageren.

Visdief Een vissende vogel is nabij de beheeropgang gezien op 8 mei, op 30 mei vloog een visdief over.

Gierzwaluw Pas op 30 mei zijn gierzwaluwen boven het telgebied gespot.

5.3.3 Andere waarnemingen

Haas Op 9 april zijn er zes hazen gezien en tijdens de volgende telling op 26 april twee exemplaren. Zes dieren zijn op 30 mei geteld en hetzelfde aantal op 13 juni.

Mol Verspreidt over het gebied zijn hier en daar molshopen opgemerkt.

Groene kikker De eerste groene kikkers zijn 'pas' vanaf 13 juni gehoord.

5.4 Bruggematen

Dertien broedvogelsoorten tegen acht vorig jaar en 32 territoria tegen 24 in 2020, mooie getallen in veertien jaar broedvogels inventariseren in de Bruggematen. Hernieuwd gebroed hebben grauwe gans, scholekster, grutto, witte kwikstaart, rietzanger en rietgors. Waterhoen kwam dit jaar niet meer tot broeden. Kievit is nog steeds de talrijkste broedvogel gevolgd door wilde eend. Rode lijst soorten in dit gebied zijn slobeend, grutto en tureluur. Oranje lijst soorten zijn scholekster en kievit.

5.4.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten

Grauwe gans 1 territorium

Na een jaar van afwezigheid weer terug. Een broedende vogel is in het riet langs de noordelijke plas waargenomen. In de telreeks van veertien jaar is dit het tweede broedgeval.

Krakeend 2 territoria

Net als vorig jaar twee territoria.

Wilde eend 6 territoria

Goed jaar voor deze eend, het hoogste aantal ooit. De zes territoria lagen verspreid over het gebied. Op 26 april is een vrouwtje met twee pullen waargenomen. Op 30 mei een paar met een pul.

Slobeend 1 territorium

Net als vorig jaar was er weer een paar aanwezig.

Meerkoet 3 territoria

Vorig jaar nog vijf broedparen nu drie. Terwijl de poelen het hele voorjaar vol water stonden.

Scholekster 2 territoria

Na drie jaar geen scholeksters, dit jaar zelfs twee territoria.

Kievit 9 territoria

Hoewel er geen hogere aantallen gehaald worden als in de eerste vier teljaren is negen territoria een heel mooi aantal voor zo'n klein weidegebied. Vorig jaar waren dit er zeven. Op 26 april zijn vijf families opgemerkt. Tijdens de telling van 8 mei alarmeerden er negen paren kievit en zijn er vier clubjes met kuikens gezien.

Grutto 1 territorium

Na een jaar van afwezigheid toch een broedend stel. Een paar alarmerendere grutto's ging op 8 mei de lucht in.

Tureluur 3 territoria

Dit jaar drie paren, vorig jaar twee. Twee territoria lagen in een perceel wat tot en met half juni nog plas-dras stond.

Witte kwikstaart 1 territorium

Na vier jaar van afwezigheid, nu weer een territorium.

Rietzanger 1 territorium

Na drie rietzanger-loze jaren weer een broedgeval. Tijdens de telling van 30 mei is een alarmerende vogel met voer in de snavel waargenomen.

Kleine Karekiet 1 territorium

Deze soort heeft zich kunnen vestigen in het riet nabij de noordelijke plas. Kennelijk trekken de poelen de soort (nog) niet. Vorig jaar twee paren.

Rietgors 1 territorium

Na drie jaar geen broedvogels dit jaar weer een.

5.4.2 Waarnemingen van niet-broedvogels

Aalscholver Zowel op 26 april als 8 mei is een rustende vogel langs een slootkant gesignaleerd.

Grauwe gans Zeker vijftien exemplaren zijn op 9 april geteld. Tijdens de tweede telronde, op 26 april, is een familie met zes kuikens gezien, daarnaast dertien vogels in het gebied. Zestien grauwe ganzen zijn op 8 mei gesignaleerd. Een familie met zeven vrij oude pullen verbleven op 30 mei in de Bruggematen.

Canadese gans Een vogel is op 8 mei waargenomen.

Bruine kiekendief Een mannetje foerageerde op 9 april boven het driehoekige rietveld in het westelijke deel. Niet lang daarna vloog een vrouwtje uit het riet en verdween uit het zicht. Gebroed is er dit jaar (nog) niet.

Torenvalk Een biddend mannetje hing boven het zuidelijk deel op 26 april.

Kluut Drie in diep water foeragerende kluten waren op 8 mei in de noordelijke plas aanwezig.

Groenpootruiter Vier als grutto's foeragerende groenpootruiters zijn op 8 mei waargenomen.

Watersnip Een druk voedselzoekende watersnip is op 26 april opgemerkt.

Postduif Een enthousiast pikkende postduif is op 9 en op 26 april gezien.

Houtduif Op 26 april is een foeragerende vogel gesignaleerd.

Gierzwaluwen Deze soort is vanaf 8 mei boven het telgebied waargenomen.

Boerenzwaluw Opvallend veel foeragerende boerenzwaluwen zijn in samenzijn met huiszwaluwen op 8 mei gezien. Zo'n veertig exemplaren jaagden laag boven de grond en trokken door naar het zuiden.

Huiszwaluw Tijdens de derde telling, op 8 mei, zijn circa 25 huis- met boerenzwaluwen geteld.

Gaai Op 9 april vloog er een gaai over het gebied, met een ekster in zijn kielzog.

Spreeuw Tijdens de eerste telling, op 9 april, zijn er zo'n 55 foeragerende spreeuwen waargenomen.

5.4.3 Andere waarnemingen

Haas Op 9 april zijn vier hazen in het gebied waargenomen en vier exemplaren op 26 april. Drie stuks zijn op 8 mei gezien en één op 30 mei. Tijdens de laatste telling van 13 juni zijn twee hazen meegeteld.

Mol Ook dit jaar zijn er weer verscheidene molshopen in de Bruggematen aangetroffen.

Groene kikker Op 13 juni zijn de 'eerste' groene kikkers waargenomen.

5.5 Wolkenberg

Na het record van 49 territoria van vorig jaar dit jaar een nieuw record met 64 broedgebieden in de Wolkenberg. Aantal broedvogelsoorten is 22, ook het hoogste ooit. Nieuwe broedvogel is snor. Soorten die eerder hebben gebroed en dit jaar weer opnieuw zijn fuut, knobbelzwaan, grauwe gans, witte kwikstaart en blauwborst. Broedvogels die in 2020 wel aanwezig waren maar dit jaar niet bijgeschreven konden worden zijn Canadese gans en fazant. De twee meest voorkomende broedvogels zijn meerkoet en kleine karekiet. Vogels van de Rode lijst zijn slobend, grutto, tureluur en snor. Oranje lijst soorten zijn bruine kiekendief, waterhoen, scholekster en kievit.

5.5.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten

Fuut 1 territorium

Het laatste broedpaar is in 2018 gemonitord. Het nest met twee eieren bevond zich in een vrij smalle sloot

Knobbelzwaan 2 territoria

Op 9 april is een nest bouwend paartje gezien lang de rand van de noordelijke plas. Dit is niet doorgezet. Langs de westelijke geul zat al wel een vogel te broeden. Op 30 mei en 13 juni zijn twee adulte vogels met twee juvenielen waargenomen. Vorig jaar werd er niet door knobbelzwanen gebroed in de Wolkenberg.

Grauwe gans 2 territoria

Twee broedparen is veel voor de Wolkenberg. In de dertienjarige telreeks is pas voor de derde keer gebroed door grauwe ganzen.

Bergeend 1 territorium

Het derde jaar op rij met één territorium van deze vogel. Jongen zijn niet waargenomen.

Krakeend 3 territoria

Drie paren zagen kans zich te vestigen, vorig jaar waren dit er vier. De broedlocaties lagen rond de Eeminlaat.

Wilde eend 5 territoria

Net als in 2020 een prima aantal van vijf territoria. Broedsucces lijkt positief. Op 26 april is een vrouwtje met pullen waargenomen. Op 13 juni zijn drie vrouwtjes met vijf en zeven en een onbekend aantal kuikens gezien.

Slobeend 4 territoria

Vier territoria voor de slobeend is erg mooi, helemaal met de wetenschap van het ene broedgeval van vorig jaar. Ook de territoria van deze soort lagen rond de banaanvormige inlaat.

Kuifeend 2 territoria

Twee broedparen voor deze soort die geen hoge eisen stelt aan zijn broedbiotoop. In 2020 één territorium.

Bruine Kiekendief 1 territorium

Op 9 april vloog een mannetje laag over de noordelijke rietveldjes. Even landde de vogel naast het riet om vervolgens door te vliegen. Een paartje, waarvan het vrouwtje enkele rietstengels in de poten had, vloog op 26 april boven het noordelijk deel. Later is een uit het riet opvliegend vrouwtje gezien. Op 8 mei is een nest gelokaliseerd met vier eieren. Tijdens de telling van 30 mei lagen er nog maar twee eieren in het nest(!). Naar het nest toe waren twee duidelijke 'paden' zichtbaar. Tijdens de laatste telling, 13 juni, vloog het vrouwtje van het nest. De twee eieren lagen er nog onaangeroerd bij.

Waterhoen 3 territoria

Ook dit jaar weer drie territoria verdeeld over de Wolkenberg. Op 13 juni is gezien hoe een ouderpaar vijf bloedmooie kuikens het water in begeleidde, en vervolgens aan het paren sloeg.

Meerkoet 8 territoria

Voor de derde maal kan dit hoge aantal territoria in de telreeks worden toegevoegd. Totaal zijn er ook acht nesten opgemerkt. Op 26 april zijn de eerste kuikens gezien. Pitruspollen lijken steeds meer als broedplaats gebruikt te worden.

Scholekster 1 territorium

Het vierde jaar op rij met één territorium.

Kleine plevier 1 territorium

Tijdens de eerste telling, op 9 april, zijn twee solitaire mannetjes gezien. Een paartje met een mannetje in de nabijheid zijn op 8 mei waargenomen. Op 13 juni tenslotte is een mannetje waargenomen. Er is niet geconstateerd of er daadwerkelijk gebroed is. In 2020 waren er twee territoria.

Kievit 5 territoria

Net als vorig jaar, ook nu vijf territoria. Deze lagen ten oosten en zuiden van de Eeminlaat.

Grutto 2 territoria

Twee territoria dit jaar. Maar het is niet zeker dat er daadwerkelijk gebroed is.

Tureluur 3 territoria

Deze soort heeft wél succesvol gebroed in de Wolkenberg. Op 13 juni zijn drie foeragerende families langs de slenk waargenomen.

Witte kwikstaart 2 territoria

Twee jaar lang niet aanwezig en nu met twee territoria.

Blauwborst 1 territorium

Deze soort is sinds 2011 weer vastgesteld. Tijdens de tweede telronde, op 26 april, is een uitbundig zingende blauwborst waargenomen.

Snor 1 territorium

Deze soort is nieuw in het telgebied. Overjarig riet is favoriet bij de snor. Mooie aanwinst in de Wolkenberg.

Rietzanger 4 territoria

Nieuw record voor de rietzanger. Alle territoria bevonden zich in het noordelijk deel, waar het meeste oude riet te vinden is.

Kleine karekiet 7 territoria

Het spreekt voor zich dat deze soort nabij riet zijn territorium heeft. Dit jaar net zo'n hoog aantal territoria als in 2020.

Rietgors 5 territoria

Ook voor deze soort het hoogste aantal territoria na dertien jaar broedvogels inventariseren.

5.5.2 Waarnemingen van niet-broedvogels

Blauwe reiger Op 9 april vloog een blauwe reiger op uit een noordelijk gelegen rietveldje. Een vogel vloog op 13 juni over het gebied richting noord.

Grauwe gans Zestien van deze ganzen zijn op 9 april in het gebied geteld. Op 26 april zijn twee families met zes en negen kuikens gezien en verbleven er twintig exemplaren in de Wolkenberg. Op 8 april zijn drie flinke families bijeen gezien en een clubje van zes vogels. Tijdens de laatste telling, op 13 juni, zijn twee groepen geteld, een van achttien en een van 22 exemplaren.

Soepgans Een gebiedstrouwe witte soepgans is zowel op 9 en 26 april en op 8 mei gezien.

Nijlgans Een exemplaar is op 9 april gezien in het meest zuidelijke deel, op 8 mei is weer een enkele vogel waargenomen. Een overvliegende nijlgans en een paartje zijn op 30 mei gesignaleerd.

Krakeend Op 30 mei verbleven er twaalf krakeenden in de slenk, negen mannen en drie vrouwtjes.

Buizerd Op 9 april vloog er een buizerd over.

Torenavalk Een fraai mannetje stak op 9 april het gebied over en op 8 mei is een biddende man boven het noordelijke grasperceel waargenomen.

Kluut Op 8 mei foerageerde er een kluut constant van de ene zijde van de slenk naar de andere zijde. Op 13 juni kwam een kluut strak uit het zuiden aangevlogen om vervolgens actief in de slenk te foerageren.

Kemphaan Tijdens de eerste telling op 9 april foerageerde er een honkman langs de slikrand van de kromme plas. Tijdens de volgende ronde, op 26 april stonden drie donkere mannetjes en een vrouwtje in de plas.

Grutto 38 druk in de plas foeragerende grutto's zijn op 9 april geteld, zoveel zijn er nog nooit gezien.

Watersnip Op 9 april is een opvliegende watersnip gesignaleerd.

Groenpootruitruiter Deze beauty in zomerkleed is foeragerend langs de plas waargenomen op 9 april.

Kokmeeuw Dertien kokmeeuwen verbleven op 9 april in de inlaat. Een maand later, op 8 mei, is een enkele vogel gezien. Op 13 juni zijn 32 rustende exemplaren in het water waargenomen.

Kleine mantelmeeuw Op 9 april stonden twee kleine mantelmeeuwen midden in de Eeminlaat.

Zilvermeeuw Twee zilvermeeuwen verbleven op 9 april in de plas.

Visdief Een fraai biddende visdief is op 30 april boven de noordelijke plas waargenomen. Gedoken werd er niet. Op 13 juni zijn drie luidkeels roepende overvliegende exemplaren gezien.

Postduif Twee foeragerende postduiven zijn tijdens de eerste telling, op 9 april, gesignaleerd. Drie vogels verbleven in de Wolkenberg op 8 mei.

Houtduif Vanaf 9 april zijn elke telling foeragerende houtduiven gezien, met een maximum van vier exemplaren op 8 mei.

Gierzwaluw Vanaf 8 mei, zijn jagende gierzwaluwen boven het telgebied gezien, op 30 mei viel het grotere aantal van ongeveer 35 vogels op.

Boerenzwaluw Op 9 april is de eerste boerenzwaluw gesignaleerd en daarna elke telronde, met een maximum van zo'n veertig vogels vlak boven de slenk op 8 mei.

Winterkoning Een foeragerende vogel is op 30 mei gesignaleerd, die met een volle snavel voedsel in een knotwilg naast de Eem vloog.

Merel Op 30 mei is een zingende merel waargenomen. Niet lang daarna vloog de vogel met een snavel vol voedsel de Eem over.

Pimpelmees Op 9 april, 8 en 30 mei is in een noordelijk rietveldje een pimpelmees waargenomen. Op 13 juni is een familie gezien.

Ekster Deze vogel vloog op 26 april onbekommerd over het zuidelijke deel. Net als een buizerd kon ook deze vogel het gebied op 30 mei in rust overvliegen.

Kauw Een paar kauwen liepen op 26 april als weidevogels te foerageren in de lage vegetatie.

Spreeuw Op 30 mei zijn zeker 80 druk foeragerende spreeuwen nabij elkaar in het gebied geteld.

Huismus Zes huismussen zijn op 8 mei in een noordelijk rietveldje waargenomen.

Kneu Een fraai mannetje is op 26 april op een afrastering waargenomen.

5.5.3 Andere waarnemingen

Haas Op 9 april zijn drie hazen waargenomen en op 8 mei drie. Vier exemplaren zijn op 30 mei geteld en tijdens de laatste ronde, op 13 juni, vijf.

Groene kikker De 'eerste' groene kikkers zijn vanaf 30 mei gehoord.

5.6 Rode- en Oranje lijst soorten

Rode lijsten zijn een middel om de aandacht te vestigen op soorten die bedreigd worden of kwetsbaar zijn. Als een soort op de Rode lijst verschijnt, is er al sprake van een flinke bedreiging. Daarom zijn Oranje lijsten ingevoerd, zodat je tijdig kunt ingrijpen. Rode en Oranje lijsten kunnen een graadmeter zijn voor de effectiviteit van het natuurbeheer.

In de Rode lijst van broedvogels (Kwak R. *et al.* 2018) worden vijf categorieën onderscheiden. Voor de resultaten in de vijf onderzochte terreinen in 2021 betreft dit:

Kwetsbare soorten: Soorten die zijn afgenomen en vrij tot zeer zeldzaam zijn, en ook soorten die sterk tot zeer sterk zijn afgenomen en vrij zeldzaam zijn.

Gevoelige soorten: Soorten die stabiel of toegenomen zijn en zeer zeldzaam zijn, en ook soorten die sterk tot zeer sterk zijn afgenomen en algemeen zijn.

	Rode lijst soorten		Oranje lijst soorten
	Kwetsbaar	Gevoelig	
De Helling	wintertaling, slobbeend	grutto, tureluur, gele kwikstaart	scholekster, kluut, Kievit
Uiterdijken	slobbeend	grutto, tureluur	waterhoen, scholekster, Kievit
Zwarte Noord	slobbeend	grutto, tureluur	waterhoen, scholekster, Kievit
Bruggematen	slobbeend	grutto, tureluur	scholekster, Kievit
Wolkenberg	slobbeend, snor	grutto, tureluur	bruine kiekendief, waterhoen, scholekster, Kievit

Tabel 2. Soorten van de Rode- en Oranje lijst die in 2021 in de vijf onderzochte gebieden hebben gebroed.

6 ZORGENKINDJE ZWARTE NOORD.

6.1 Probleemstelling

Tijdens de vierde inventarisatieronde, op 30 april, liet een laag overvliegende buizerd al blijken hoe het broedresultaat er in de Zwarte Noord voor stond. De vogel kon zorgeloos het telgebied oversteken. Het werd al snel duidelijk. Net als in 2018 en 2020 heeft het gebied ook dit jaar een vrijwel complete predatie ondergaan.

Eenmaal in het gebied werd er wel gealarmeerd, maar dit zette niet door. Met name grutto's toonden aarzelend, terughoudend alarmgedrag. Een beetje nerveus en meer met zichzelf en/of andere adulte vogels bezig dan met eventueel aanwezige kuikens of de inventarisator. Na zo'n vijf of tien minuten wachten, dropen de grutto's af en gingen een stuk verderop pikken, of verdwenen helemaal uit het zicht. Het alarm van met name grutto's werd niet doorgezet.

Het object heeft veel microreliëf en behoort tot de natte, kruidenrijke cultuurgraslanden. Eind mei waren in het gebied nog zeker natte plassen in de vegetatie te vinden. Greppels stonden nog vol water. De Zwarte Noord zou toch een prima weidevogelgebied en kuikenland moeten zijn?

De verantwoordelijke predatoren van deze moeilijk te verteren roof zijn niet waargenomen, sporen zijn niet gevonden. Een gepredeerd ganzenlegsel is opgemerkt, mogelijk veroorzaakt door zwarte kraaien. Op 13 juni is een bruine rat met een stuk brood in de bek gezien nabij een woonboerderij aan de Eemdijk. Tijdens de inventarisatie zijn geen jagende bruine kiekendieven gesignaleerd, evenals blauwe reigers. Foeragerende kokmeeuwen tenslotte zijn tweemaal in het gebied gezien. Op 26 april is een overvliegend paartje havik over de Zwarte Noord waargenomen. Tientallen attente broedvogels doken meteen op het tweetal af. Er zitten dus voldoende vogels bij elkaar om overdag een pact te sluiten tegen vliegende predatoren.

De Zwarte Noord is met zijn elf hectare een relatief klein weidevogelreservaat. Negatieve invloeden van buitenaf, zgn. externe factoren, hebben eerder invloed op kleine gebieden dan de grote reservaten. Het is niet ondenkbaar dat predatoren van

elders de Zwarte Noord als gedekte tafel bezoeken. Deze 'afhalers' hebben in de normale, gangbare boerengraslanden niets meer te zoeken. Die weilanden zijn veelal ongeschikt geworden voor broedende vogels: volkomen vlak, uitsluitend Engels raaigras en veel te droog. Er is daar vrijwel geen plek meer voor beschutte gruttonesten, nergens kunnen Kieviten nog rustig broeden. De dramatische achteruitgang van de grutto bewijst dit. En de Kievit volgt met rasse schreden. Het is geen wonder dat predatoren de Zwarte Noord, als voedselabriek bezoeken. Weidevogels concentreren zich steeds meer op plekken met aangepast beheer, en juist door die concentratie zijn ze extra kwetsbaar voor predatie door grondpredatoren (Hooijmeijer *et al* 2020).

6.2 Aanbeveling

De Zwarte Noord is een prima weidevogelgebied, en herbergt nog steeds een gezonde weidevogelpopulatie. Om meer grip te krijgen op het fenomeen predatie verdient het aanbeveling om gestandaardiseerd informatie over het voorkomen van predatoren te verzamelen. Om vast te stellen welke predatoren al drie jaar in het gebied huishouden, is het raadzaam het reservaat met strategisch geplaatste cameravallen te 'controleren'. Deze cameravallen zouden een sluitertijd van 0,2 seconden moeten hebben, zodat ook snel bewegende dieren in een relatief goede beeldkwaliteit kunnen worden vastgelegd. Daarnaast moet het mogelijk zijn om ook 's nachts goede opnamen te maken.

Doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen welke soorten predatoren een rol spelen bij de predatie van met name weidevogelkuikens. Na beoordeling van het eindresultaat geeft het mogelijk inzicht welke vervolgcacties genomen kunnen worden.

Dit onderzoek zou een goede opdracht kunnen zijn voor bijvoorbeeld een student Toegepaste Biologie.

7 DANKZEGGING

Haije Valkema (Boswachter Natuurbeheer Natuurmonumenten) en zijn voorganger Jan Roodhart behoren tot de schaarse Nederlandse beheerders die hun gebied wél kennen en weten wat er in voorkomt. Ook dit jaar dank ik Haije voor gegevens over het beheer van de uiterwaarden van rivier de Eem en zijn interesse in mijn broedvogeltellingen. Ook buiten het telwerk heb ik prima contact met hem gehad.

8 GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Bijlsma, R. 2012.

Mijn roofvogels. Atlas Contact, Amsterdam/Antwerpen.

Daalder, R. 2017.

De meerkoet. Atlas Contact, Amsterdam/Antwerpen.

Dijk A.J. van & Boele A. 2011.

Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek
Nederland, Nijmegen.

Hooijmeijer J. et al, 2021.

Grutto Landschap Project Jaarverslag 2020. Rapport van Conservation Ecology
Group, Groningen Institute for Evolutionary Life Sciences, Rijksuniversiteit
Groningen, Division of Toxicology, Wageningen University, EIS
Kenniscentrum Insecten.

Houten, M. van, 2020.

Resultaten van broedvogelinventarisaties in binnen- en buitendijkse terreinen
van Natuurmonumenten bij rivier de Eem in 2020. Vogelwerkgroep Het Gooi
en Omstreken, Uitgave 278, Hilversum.

Kwak, R. et al, 2018.

Bedreigde vogels in Nederland. Vogels van de Rode lijst in hun leefgebied.
KNNV Uitgeverij, Zeist.

Vergeer, J.W. et al, 2016.

Handleiding Sovon broedvogelonderzoek: Broedvogel Monitoring Project en
Kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

BIJLAGEN

- Bijlage 1 Soorten en territoria van broedvogels van De Helling in 1999 t/m 2021.
- Bijlage 2 Soorten en territoria van broedvogels van Uiterdijken in 2005 t/m 2021.
- Bijlage 3 Soorten en territoria van broedvogels van de Zwarte Noord 2006 t/m 2021.
- Bijlage 4 Soorten en territoria van broedvogels van de Bruggematen in 2008 t/m 2021.
- Bijlage 5 Soorten en territoria van broedvogels van de Wolkenberg in 2009 t/m 2021.
- Bijlage 6 Territoriakaarten van de broedvogelsoorten in 2021.
- De Helling
 - Uiterdijken
 - Zwarte Noord
 - Bruggematen
 - Wolkenberg

Bijlage 1

Soorten en territoria van broedvogels van De Helling in 1999 t/m 2021.

Soort	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
Knobbelzwaan	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1	1	1
Zwarte Zwaan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Grauwe Gans	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bergeend	1	1	2	-	1	2	1	1	-	2	-	1	2	-	2	2	2	1	5	4	5	4	3
Krakeend	3	4	2	3	4	2	4	4	2	2	2	1	1	2	1	-	2	1	-	1	4	5	5
Wintertaling	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Wilde End	2	2	4	5	6	4	4	-	2	6	-	3	2	4	1	5	3	2	8	5	5	3	5
Zomertaling	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2	1	-	-	-	3	1	3
Slobeend	5	2	2	2	3	1	1	2	-	2	1	-	1	1	2	2	5	1	1	3	10	3	7
Kuifeend	2	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	1
Waterhoen	-	-	-	1	-	-	2	1	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Meerkoet	11	8	6	6	7	11	9	6	3	3	10	7	9	12	4	10	15	12	14	15	20	10	16
Scholekster	2	1	-	2	2	2	2	2	-	2	1	1	1	2	-	1	3	2	3	1	2	1	1
Kluut	10	3	8	8	15	14	14	9	11	8	4	1	5	-	7	1	-	-	4	3	2	2	2
Kleine Plevier	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Bontbekplevier	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Kievit	7	1	5	7	9	10	8	10	10	12	7	5	7	5	7	8	13	8	12	11	10	8	18
Kemphaan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Grutto	14	6	11	19	20	18	16	18	10	12	10	11	8	6	10	8	8	4	10	12	9	10	6
Tureluur	7	-	1	2	5	4	4	5	2	5	2	2	4	3	3	4	9	2	6	6	5	3	3
Veldleeuwerik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	1	2
Bosrietzanger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	3
Graspieper	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-
Gele Kwikstaart	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Witte Kwikstaart	1	1	1	1	-	1	3	-	-	1	1	1	2	2	2	2	6	1	2	1	-	-	-
Blauwborst	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-
Merel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Rietzanger	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kleine Karekiet	-	-	-	1	-	3	10	3	-	2	2	5	7	10	3	2	4	5	4	6	6	9	2
Rietgors	-	1	2	-	1	2	2	2	1	2	2	2	4	5	2	6	6	8	8	6	3	5	-
Aantal Territoria	69	51	45	58	75	75	81	66	42	59	43	40	54	53	45	50	82	49	80	82	90	63	84
Aantal Soorten	15	12	12	12	13	14	15	15	9	13	12	12	14	12	13	14	18	16	15	19	16	17	18

Bijlage 2

Soorten en territoria van broedvogels van Uiterdijken in 2005 t/m 2021.

Soort	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Fuut	-	-	-	-	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-
Knobbelswaan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-
Kolgans	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Grauwe Gans	-	-	-	3	-	4	1	3	-	1	2	2	-	-	-	-	1
Soepgans	-	-	-	-	-	-	-	-	7	2	1	-	2	-	-	-	7
Canadese Gans	-	-	-	-	2	2	1	4	4	-	3	-	1	1	-	-	1
Bergeend	2	1	1	1	-	2	1	-	1	2	2	3	1	-	2	1	1
Smient	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Krakeend	4	6	4	-	4	3	5	2	3	6	3	4	1	5	3	4	1
Wintertaling	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1
Wilde Eend	5	4	5	4	4	6	4	4	1	5	8	4	9	8	6	1	10
Zomertaling	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	2	1	-
Slobeend	2	4	3	3	-	2	3	3	1	2	1	1	3	2	2	2	-
Kuifeend	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Fazant	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wateral	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Porseleinhoen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Waterhoen	1	-	1	-	1	-	2	-	-	-	-	-	1	-	1	2	1
Meerkoet	9	8	6	2	9	9	1	4	5	1	7	1	1	7	1	1	15
Scholekster	5	2	3	2	3	3	4	5	3	4	5	5	4	5	3	5	8
Kievit	12	5	7	11	17	18	24	11	16	20	21	14	9	17	17	10	18
Gruito	28	24	21	20	21	22	24	20	11	11	26	16	19	13	10	11	17
Tureluur	12	2	7	4	10	8	8	9	5	7	5	8	6	8	6	10	12
Veldleeuwerik	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Graspieper	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	-	2	1	1
Witte Kwikstaart	4	2	2	-	1	3	2	1	2	3	2	2	2	2	3	3	3
Rietzanger	7	5	2	4	3	3	3	2	1	-	-	2	2	-	-	-	-
Bosrietzanger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Kleine Karekiet	2	2	3	2	1	-	2	2	3	4	4	2	8	3	-	5	3
Rietgors	2	2	2	1	1	3	2	2	2	1	-	3	2	1	1	1	2
Aantal Territoria	95	68	70	59	78	88	98	74	66	81	88	78	82	73	71	84	103
Aantal Soorten	14	14	17	14	14	15	18	16	16	16	14	16	18	13	16	18	18

Bijlage 3

Soorten en territoria van broedvogels van de Zwarte Noord in 2006 t/m 2021.

Soort	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
Knobbelzwaan	1	1	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Grauwe Gans	-	-	1	4	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Canadese Gans	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Bergeend	1	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1	-
Krakeend	2	2	2	2	2	2	3	2	1	3	1	3	2	1	1	1
Wintertaling	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Wilde Eend	2	4	3	3	6	5	3	1	1	3	2	3	2	3	3	3
Soepeend	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zomertaling	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	1	1
Slobeend	4	6	4	5	1	4	4	1	3	3	3	3	2	1	1	1
Kuifeend	1	4	2	1	-	2	2	1	3	2	-	-	-	1	-	1
Waterhoen	1	-	-	-	2	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Meerkoet	11	8	8	6	13	9	9	5	4	7	9	16	14	19	15	17
Scholekster	4	2	4	2	2	4	4	3	3	1	4	2	1	1	1	1
Kleine Plevier	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kluut	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1	1	1	1	-
Kievit	11	10	9	11	11	10	18	13	13	16	11	11	11	17	12	9
Watersnip	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grutto	11	20	25	14	13	18	25	16	16	17	14	19	9	12	11	16
Tureluur	6	5	8	4	5	6	7	7	5	6	4	7	7	6	1	3
Veldleeuwerik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Witte Kwikstaart	-	1	1	1	1	1	-	-	1	2	-	1	1	1	-	2
Rietzanger	1	1	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bosrietzanger	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rietgors	1	2	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Aantal Territoria	57	69	71	55	61	67	79	51	52	62	49	67	52	64	48	56
Aantal Soorten	14	16	14	13	15	16	13	11	12	12	9	11	12	12	11	12

Bijlage 4

Soorten en territoria van broedvogels van de Bruggematen in 2008 t/m 2021.

Soort	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Kolgans	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	1	1	-
Grauwe Gans	1	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nijlgans	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Bergeend	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Krakeend	2	2	1	1	1	2	-	-	1	1	-	1	-	-
Wintertaling	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Wilde Eend	6	4	2	2	3	3	-	1	1	3	2	2	1	-
Slobeend	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kuifeend	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Buizerd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Fazant	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Waterhoen	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Meerkoet	3	5	6	5	4	2	-	6	2	3	2	2	2	2
Scholekster	2	-	-	-	2	3	1	2	1	2	1	1	1	1
Kleine Plevier	-	-	-	-	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-
Kievit	9	7	7	8	8	9	8	7	7	8	14	15	10	13
Grutto	1	-	1	2	3	3	2	5	5	4	5	5	4	3
Tureluur	3	2	-	1	2	2	2	3	4	3	5	5	3	3
Witte Kwikstaart	1	-	-	-	-	1	-	-	-	2	1	-	-	-
Merel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Rietzanger	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Tijftjaf	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Zwarte Kraai	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Kleine Karekiet	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rietgors	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aantal Territoria	32	24	20	21	28	32	13	25	21	29	35	33	22	23
Aantal Soorten	13	8	6	8	11	12	4	7	7	11	12	9	7	6

Bijlage 5

Soorten en territoria van broedvogels van de Wolkenberg in 2009 t/m 2021.

Soort	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Fuut	1	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-
Knobbelzwaan	2	-	1	2	1	1	-	1	-	-	-	-	-
Grauwe Gans	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Canadese Gans	-	1	-	1	-	1	-	-	2	3	1	2	1
Bergeend	1	1	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-
Krakeend	3	4	4	3	3	1	1	-	1	1	-	-	-
Wilde Eend	5	5	4	6	5	3	-	1	2	3	2	6	4
Slobeend	4	1	4	1	-	1	-	-	-	-	1	1	-
Kuifeend	2	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Bruine kiekendief	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fazant	-	1	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	1
Waterral	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
Waterhoen	3	3	1	2	1	1	1	1	-	-	-	-	1
Meerkoet	8	7	8	5	8	6	6	4	3	4	4	5	3
Scholkster	1	1	1	1	2	3	1	-	1	-	1	1	1
Kluut	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
Kleine Plevier	1	2	1	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-
Kievit	5	5	6	7	4	3	7	-	3	2	1	2	1
Watersnip	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Grutto	2	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Tureluur	3	2	3	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-
Houtduif	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-
Witte Kwikstaart	2	-	-	1	1	2	-	-	-	1	-	-	-
Blauwborst	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Merel	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	1	-
Snor	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rietzanger	4	3	1	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-
Bosrietzanger	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Kleine Karekiet	7	7	5	1	2	1	2	-	-	3	4	2	3
Rietgors	5	3	3	4	4	3	2	3	1	2	2	2	3
Aantal Territoria	64	49	45	42	42	41	21	13	14	19	20	22	18
Aantal Soorten	22	18	16	16	19	20	8	8	8	8	12	9	9

Bijlage 6 Territoriakaarten van de broedvogelsoorten in 2021.

- De Helling
- Uiterdijken
- Zwarte Noord
- Bruggematen
- Wolkenberg

De verspreiding van de soorten wordt weergegeven door middel van stippenkaarten, waarbij elke stip globaal de ligging van het territorium aanduidt.

Grauwe Gans 1 territorium

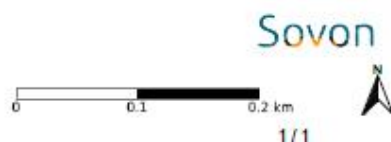

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

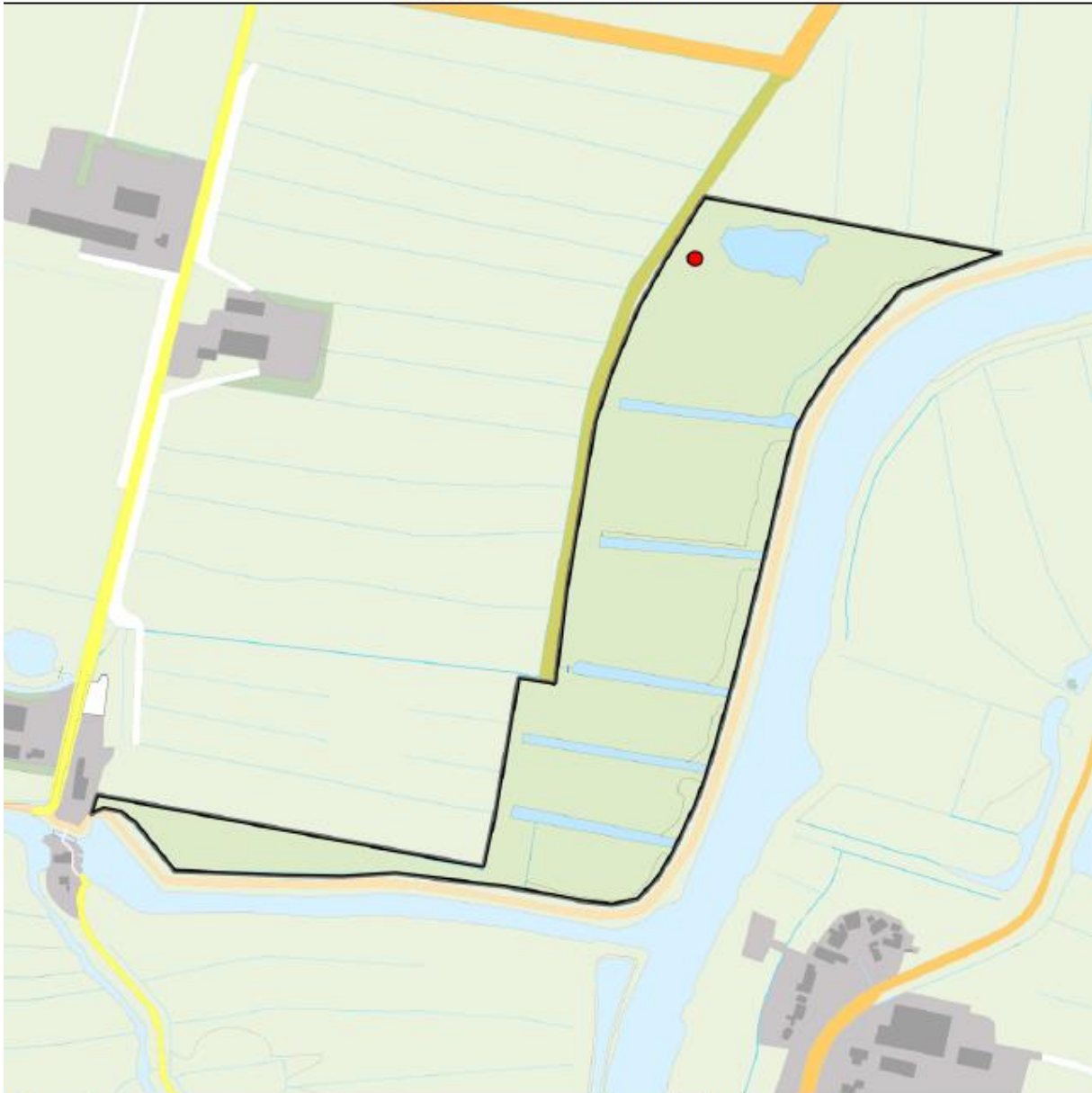
Periode:
2021

Telgebied:
2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setoan	
-	X	X	X					1	1-3 t/m 15-4

Bergeend 1 territorium

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setoan		datumgrens	
.	X	X	X					2	1	30-4 t/m 15-7	2500

Slobeend 5 territoria

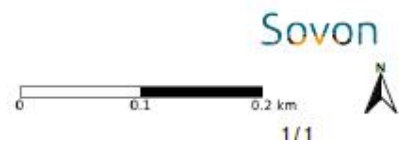

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

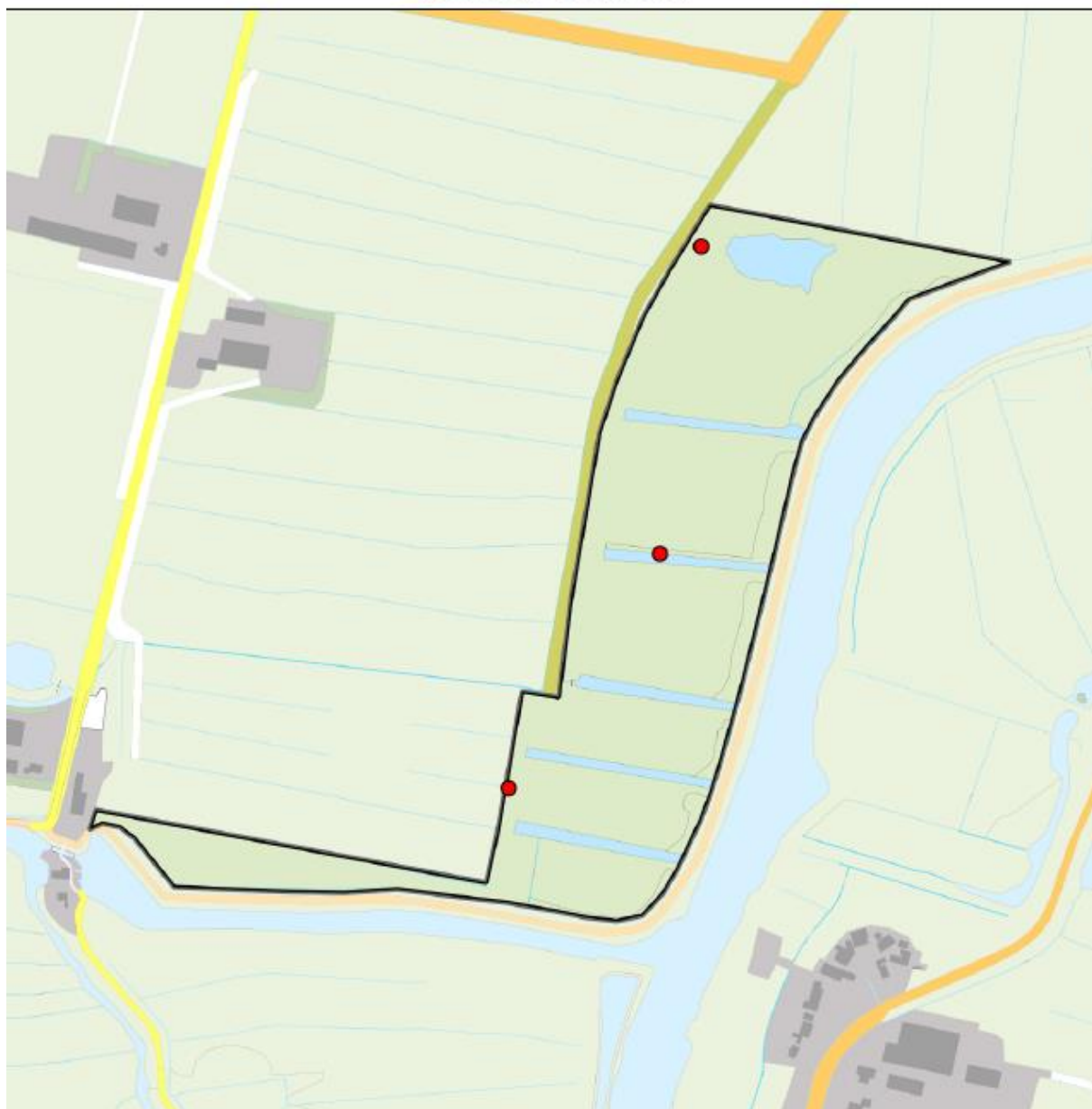
Periode:
2021

Telgebied:
2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	neef	migrant	1	2	3	seizoen		datumgrens	
X	X	X	X					2	1	20-4 t/m 30-6	1000

Krakeend 3 territoria

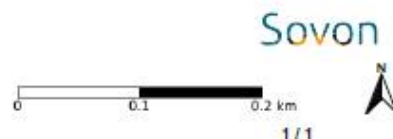

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

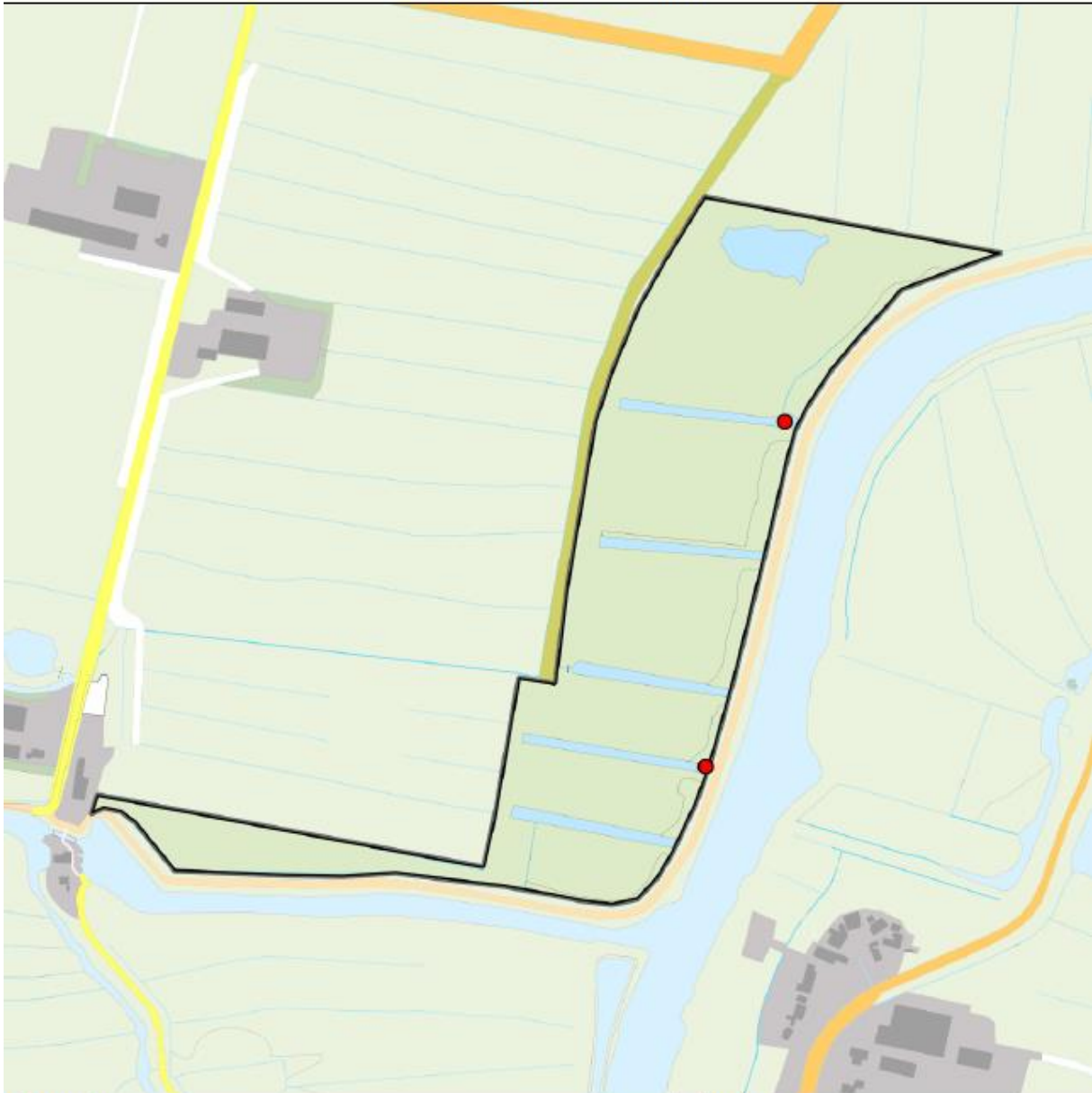
Periode:
2021

Telgebied:
2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand	
adult	paar	territoria	nest	migrant	1	2	3	seizoen			datumg.
X	X	X	X					2	1	20-4 t/m 15-6	1000

Wilde Eend 2 territoria

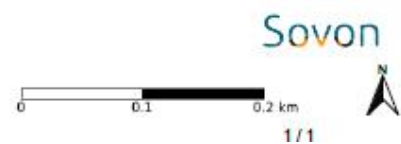

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setoan		datumgrens	
man	X	X	X					2	1	1-4 t/m 10-5	1000

Wintertaling 1 territorium

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

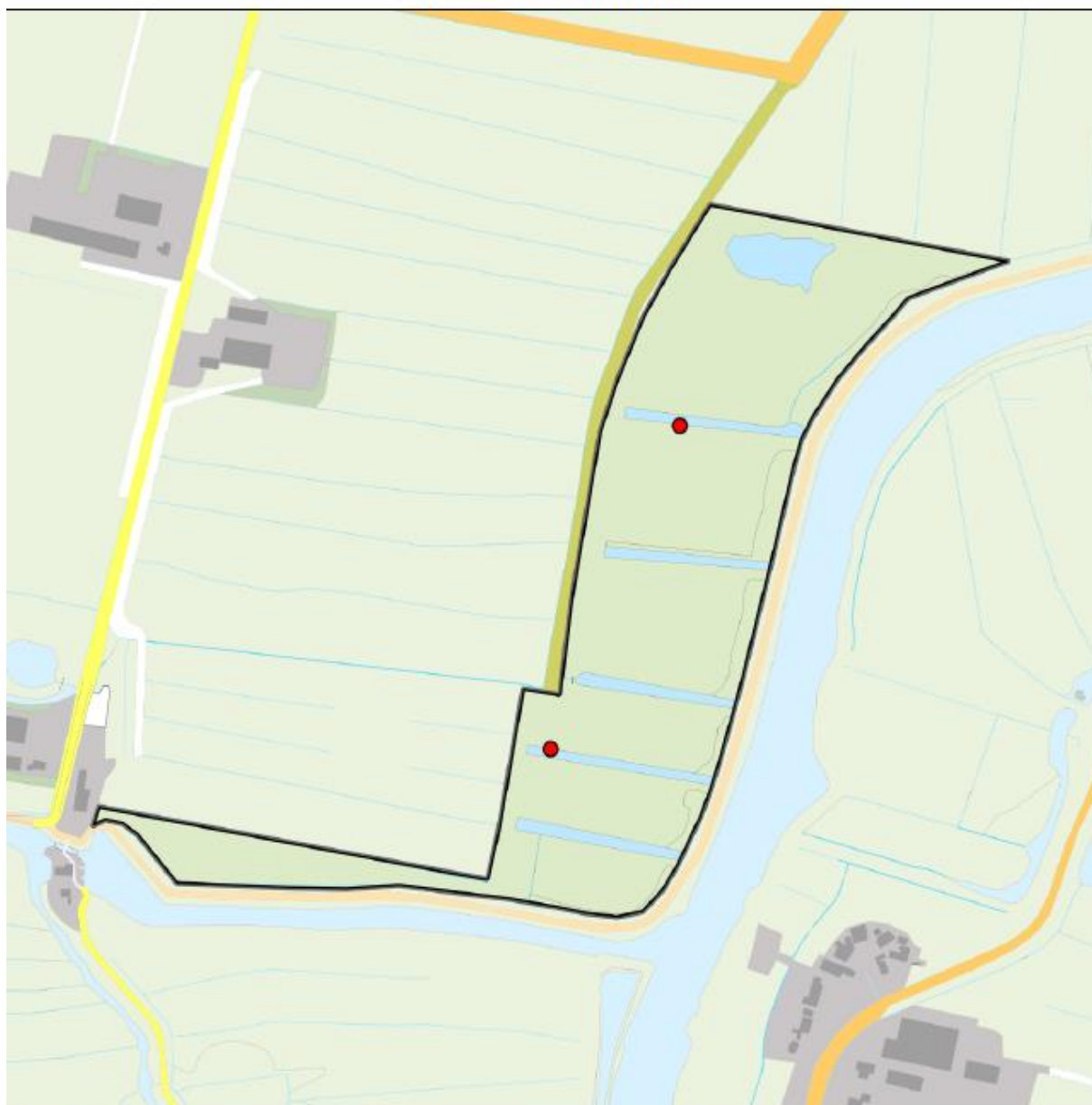
Periode:
2021

Telgebied:
2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setzoen			datumg.
-	-	X	X					2	1	30-4 t/m 30-6	1000
X	X	-	X					2	1	15-5 t/m 30-6	1000

Kuifeend 2 territoria

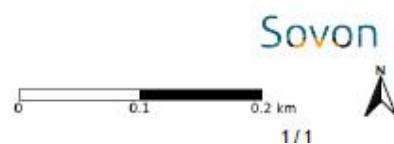

Legenda:
 Telgebied
 Geldig territorium

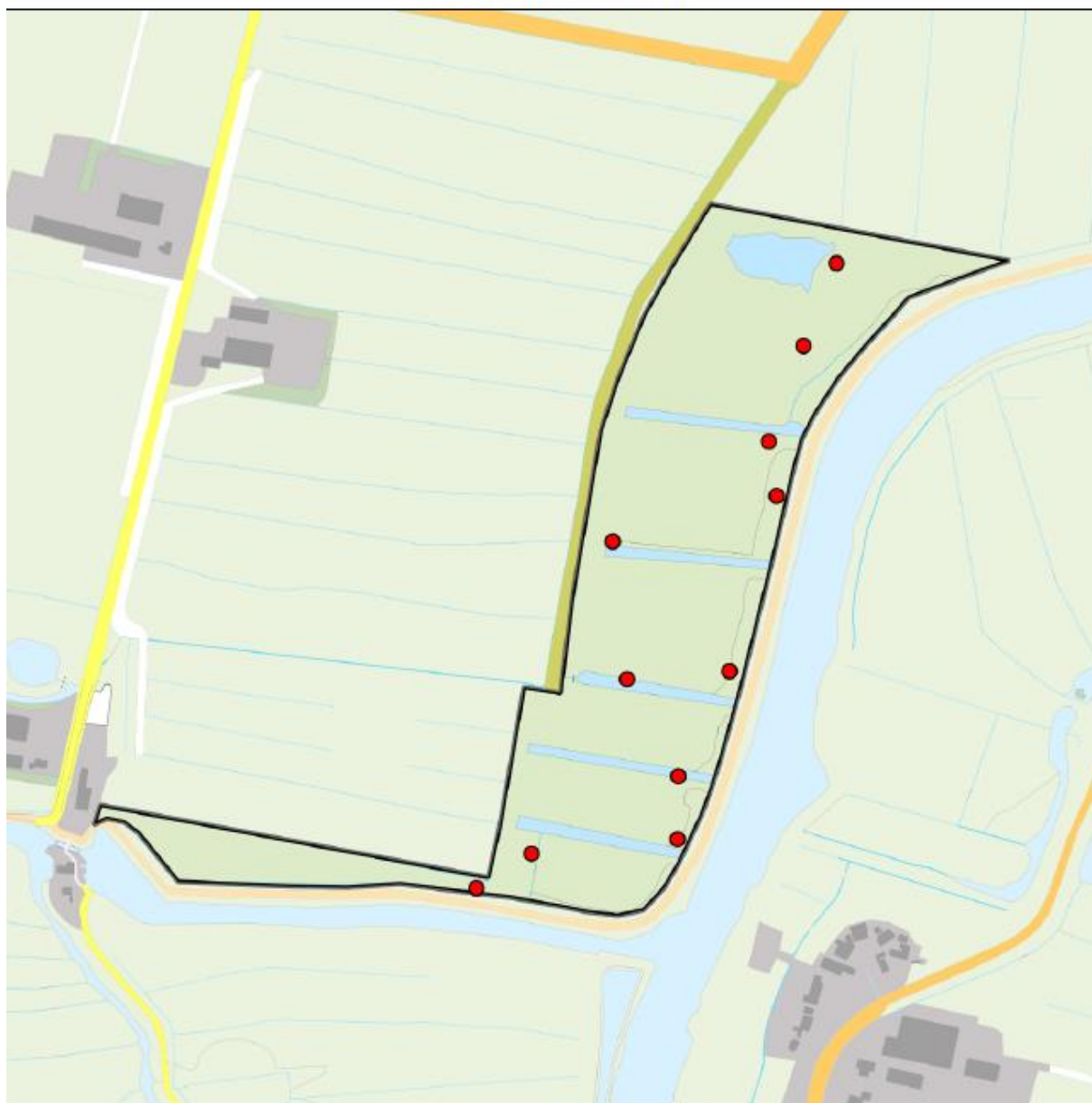
Periode:
2021

Telgebied:
2648 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territoria	neel	migrant	1	2	3	seizoen		datumg.	datumgrens
man	X	X	X					2	1	15-5 t/m 30-6	1000

Meerkoet 11 territoria

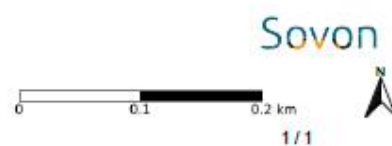

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

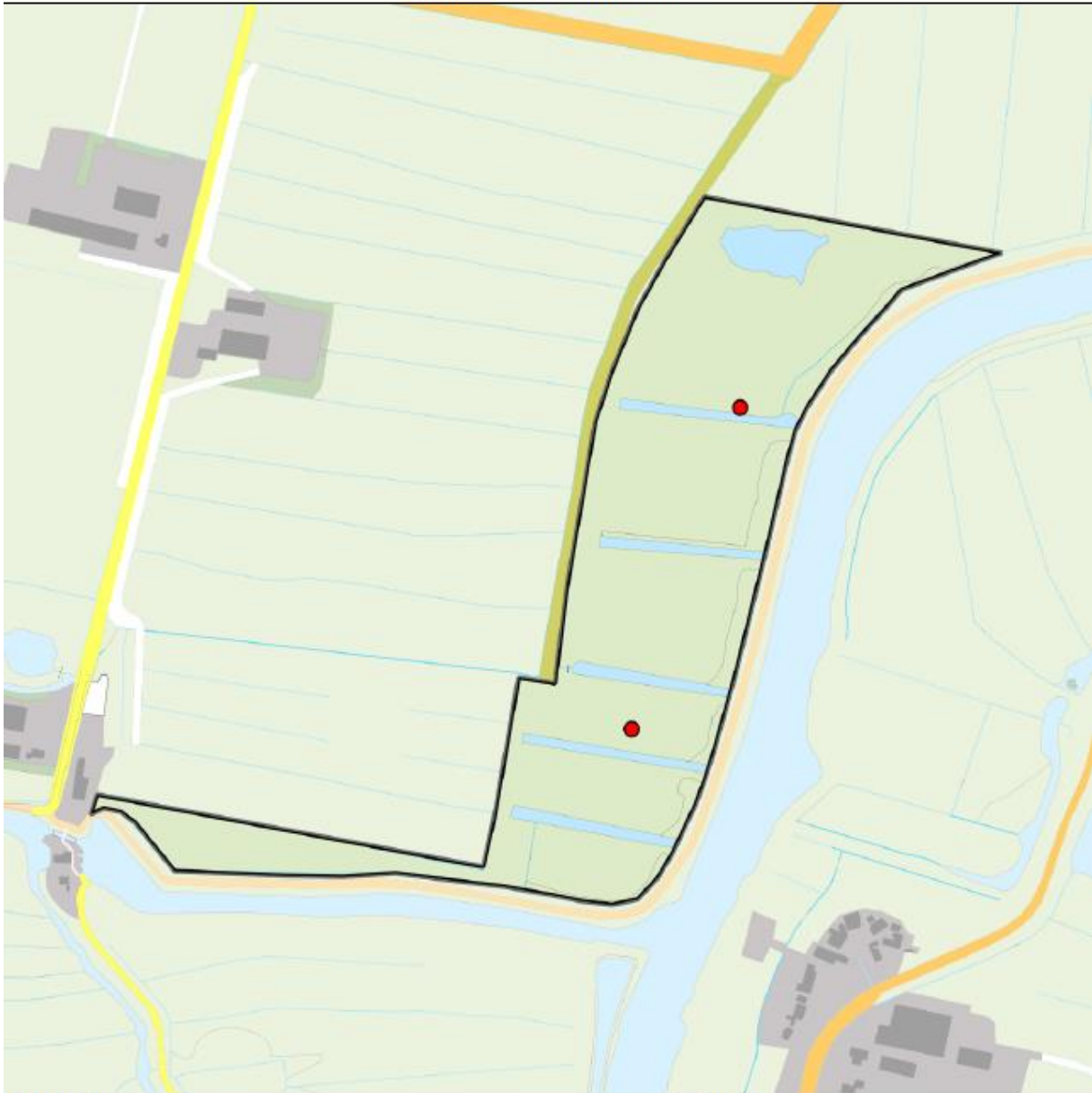
Periode:
2021

Telgebied:
2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territoriaal	neet	migrant	1	2	3	seizoen		datumgrens	
X	X	X	X					2	1	20-4 t/m 10-6	500

Scholekster 2 territoria

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

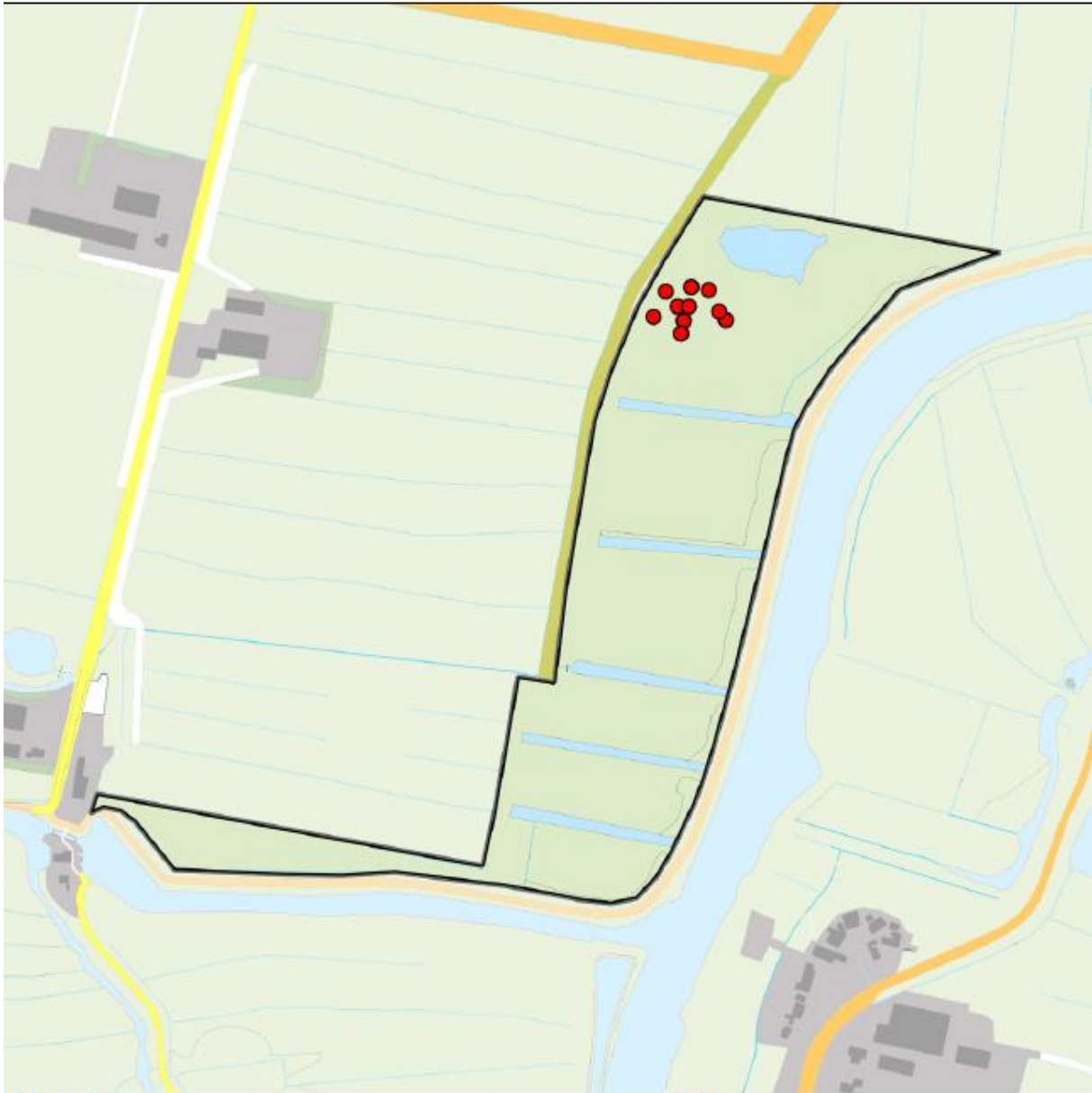
Periode:
2021

Telgebied:
2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	setoos		datumg.	datumgrens
.	X	X	X					2	1	30-4 t/m 10-6	1000

Kluut 10 territoria

Legenda:
 Telgebied
 Geldig territorium

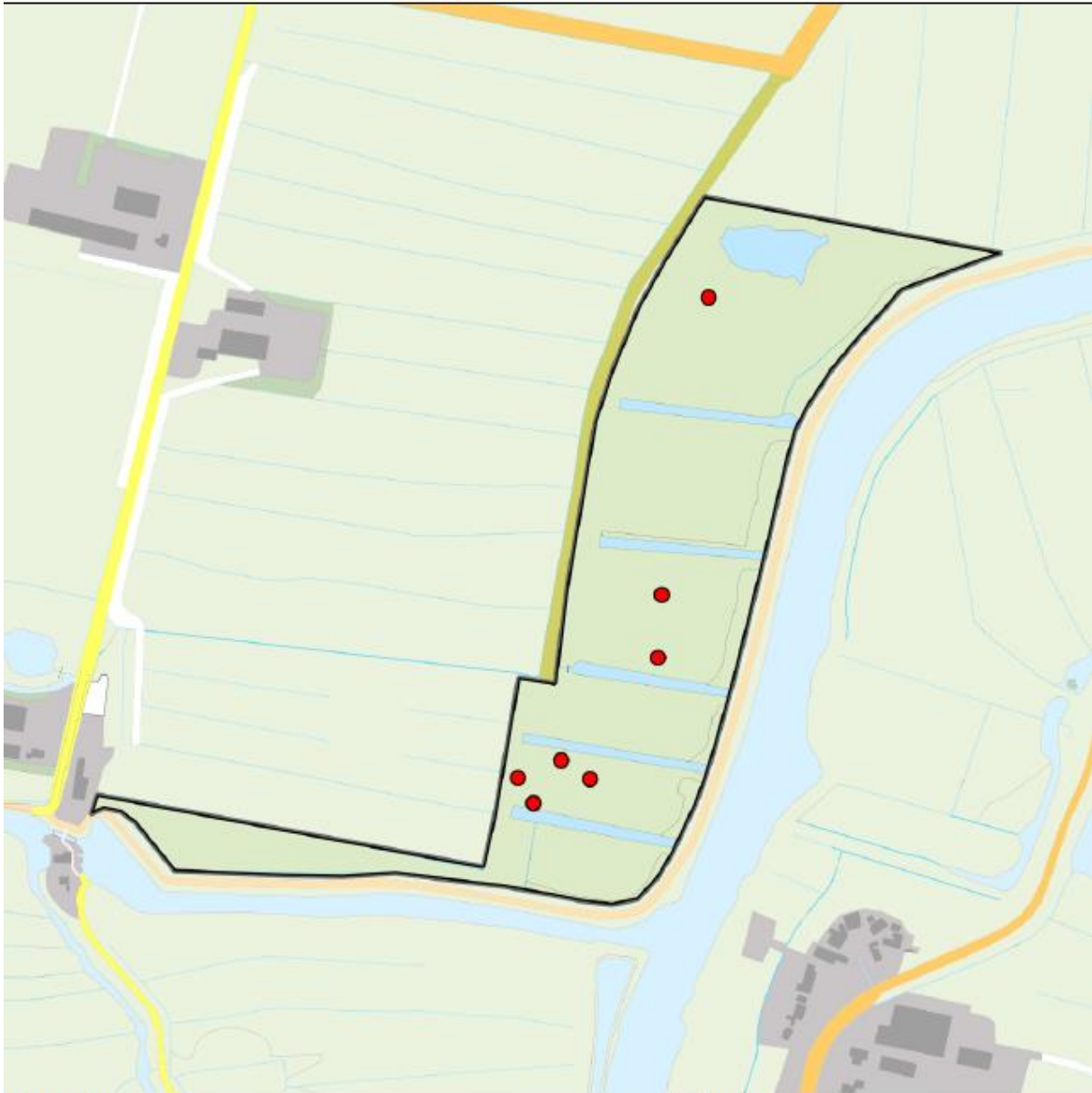
Periode:
2021

Telgebied:
2848 De Helling

geldige waarnemingen			normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand			
adult	paar	territorial	neef	migrant	1	2	3		setsoen	datumgrens	
	X	X	X					2	1	30-4 t/m 15-6	1000

Kievit 7 territoria

Legenda:
 Telgebied
 Geldig territorium

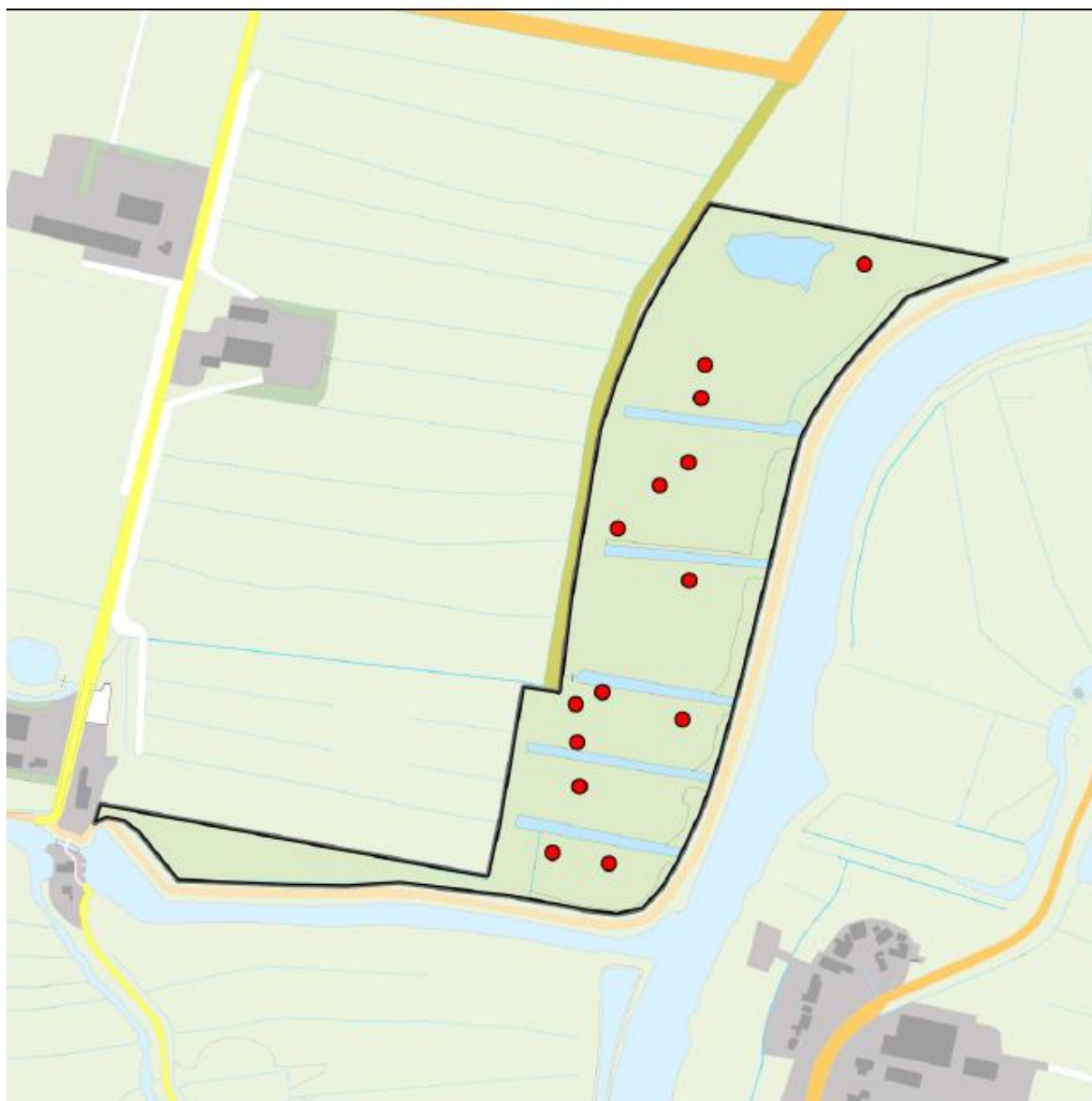
Periode:
2021

Telgebied:
2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setoer		datumgrens	
man	X	X	X					2	1	1-4 t/m 10-5	1000

Grutto 14 territoria

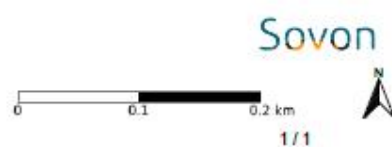

Legenda:
 Telgebied
 Geldig territorium

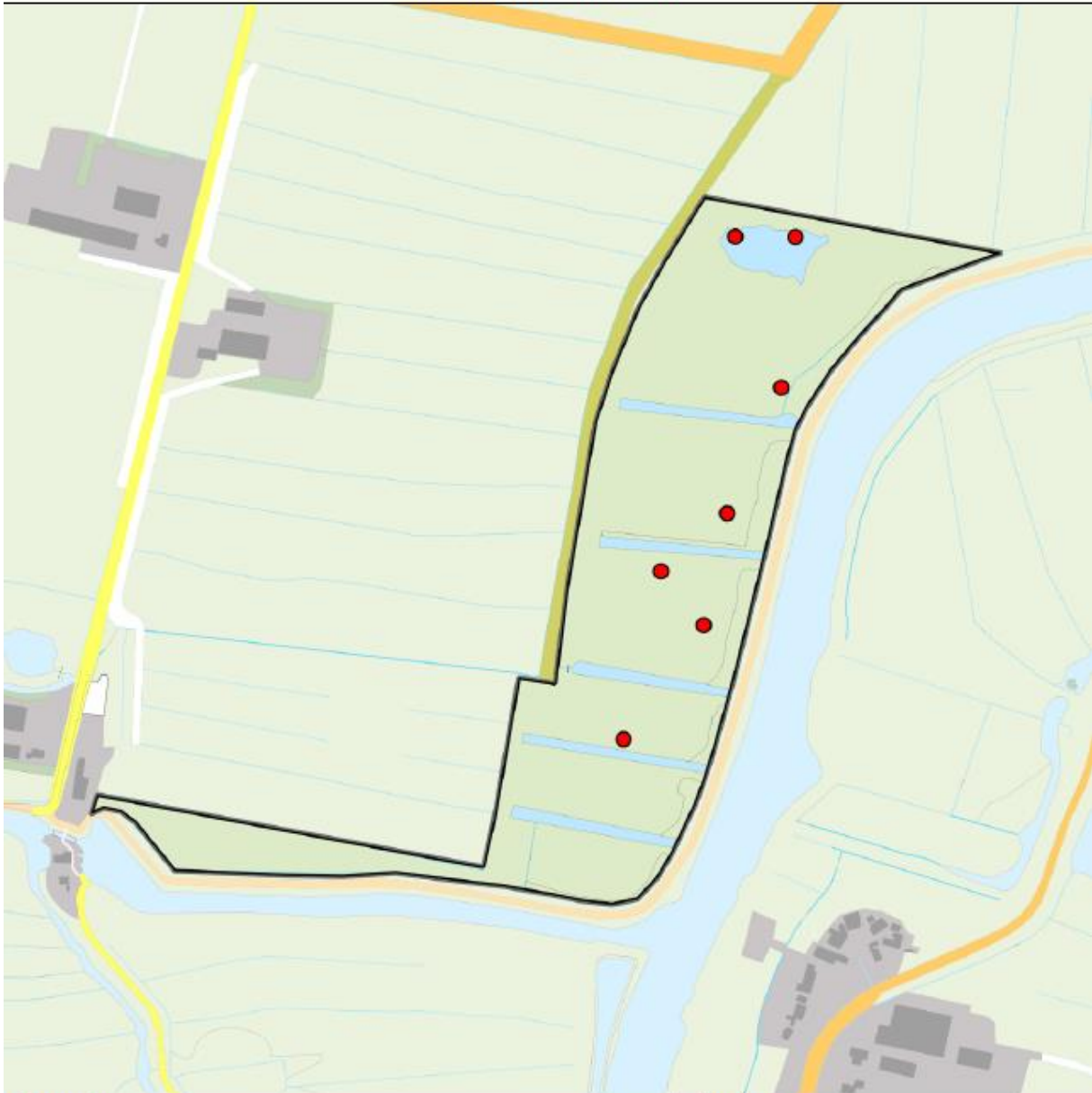
Periode:
2021

Telgebied:
2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	neef	migrant	1	2	3	setsoen		datumgrens	
x	x	x	x					2	1	1-4 t/m 10-5	1000

Tureluur 7 territoria

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

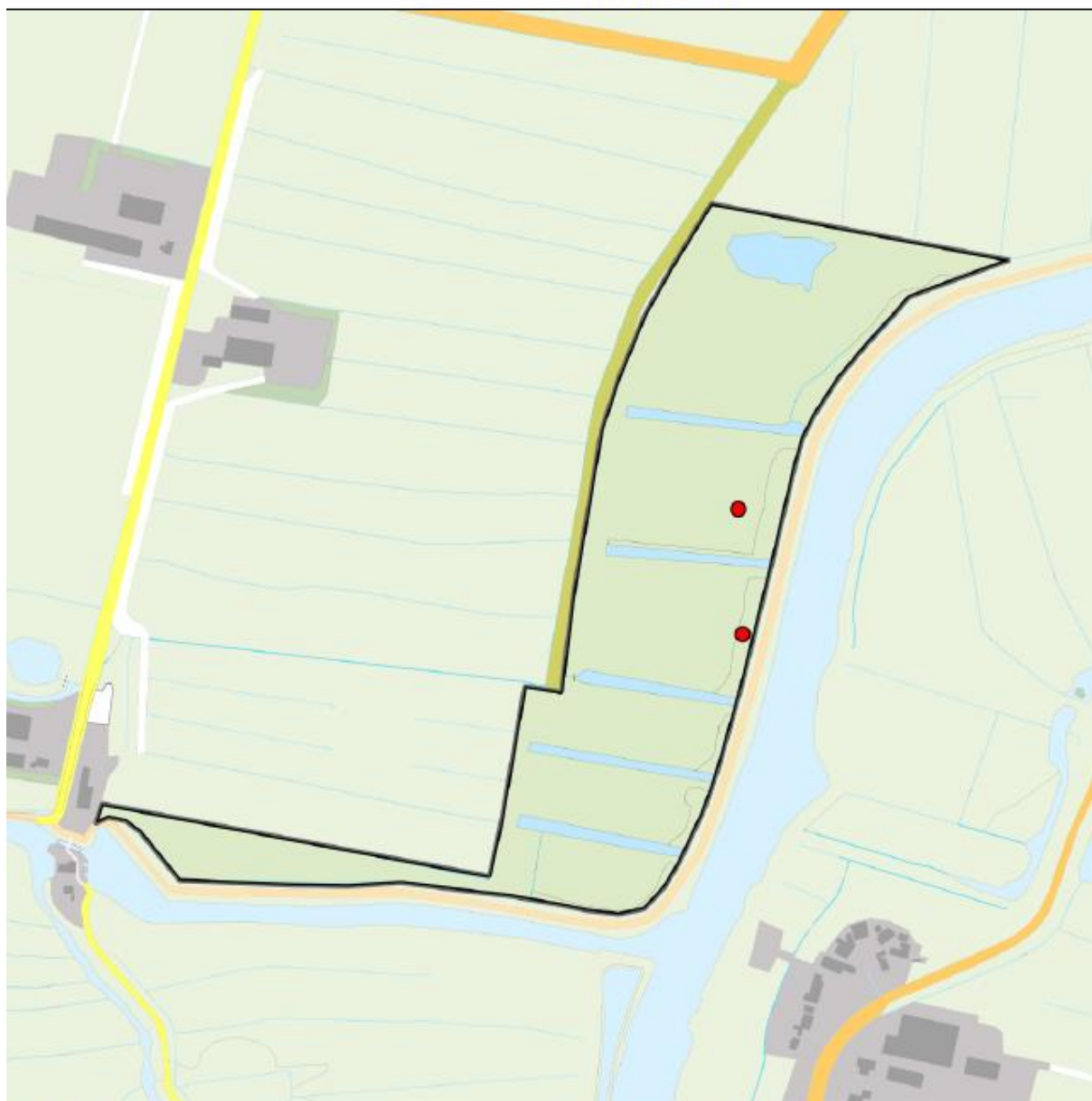
Periode:
2021

Telgebied:
2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setsoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X					2	1	20-4 t/m 15-6	1000
X	X	.	.					2	1	15-5 t/m 15-6	1000

Gele Kwikstaart 2 territoria

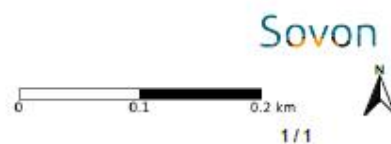

Legenda:
 Telgebied
 Geldig territorium

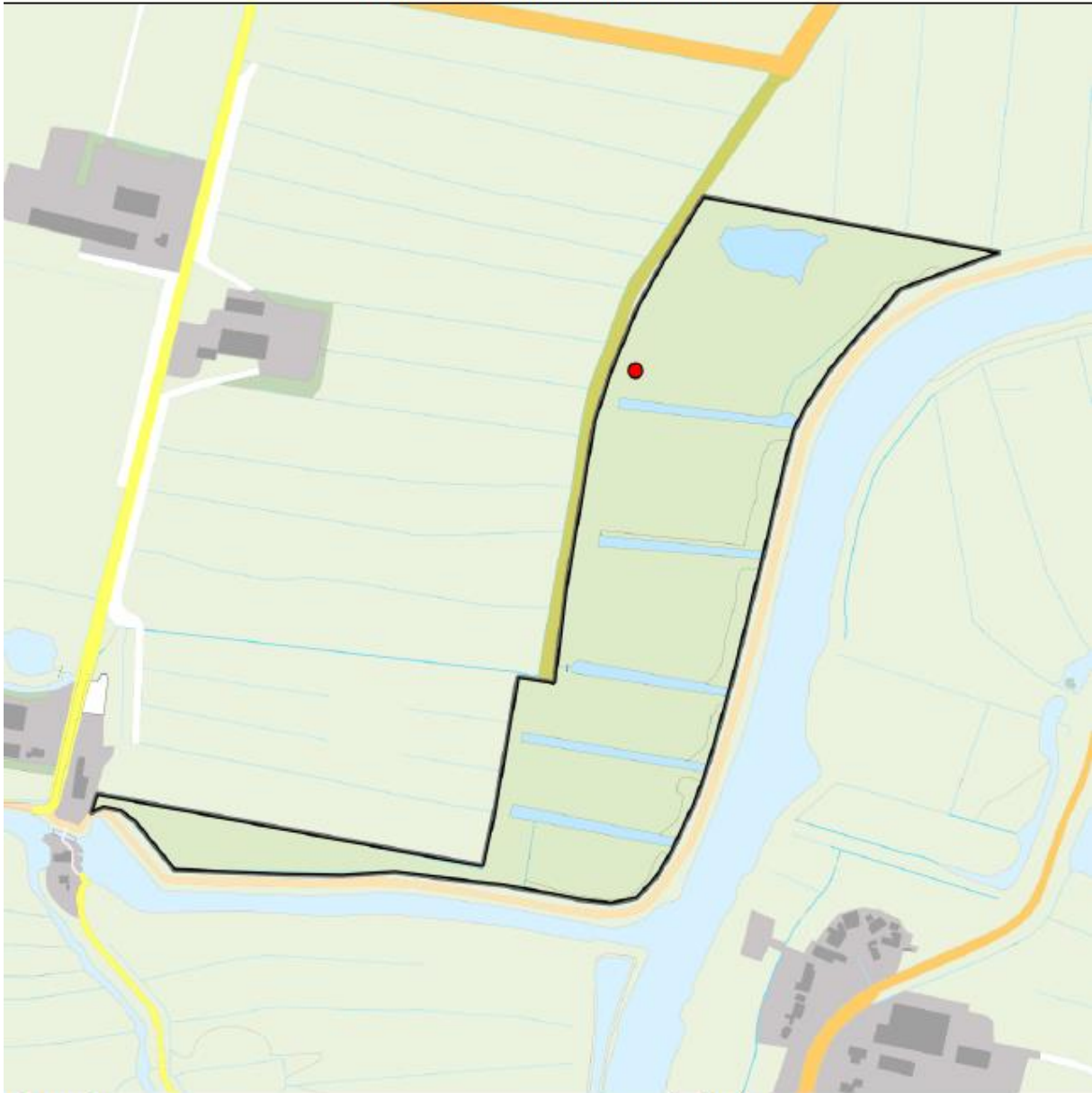
Periode:
2021

Telgebied:
2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setsoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X	JA	1-6	7-13	14+		1	15-4 t/m 20-7	300
X	X	.	.	JA	1-6	7-13	14+		1	1-6 t/m 20-7	300

Witte Kwikstaart 1 territorium

Legenda:
 Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
2848 De Helling

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	neef	migrant	1	2	3	setoos		datumgrens	
x	x	x	x					2	1	1-4 t/m 10-7	300

Bergeend 2 territoria

Legenda:
 Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fucie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setoan		datumgrens	
	X	X	X					2	1	30-4 t/m 15-7	2500

Slobeend 2 territoria

Legenda:
 Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	neef	migrant	1	2	3	setoos		datumg.	
x	x	x	x					2	1	20-4 t/m 30-6	1000

Krakeend 4 territoria

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setsoen	datumg.		
x	x	x	x					2	1	20-4 t/m 15-6	1000

Sovon

Wilde Eend 5 territoria

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setsoen			datumg.
man	X	X	X					2	1	1-4 t/m 10-5	1000

Sovon

Waterhoen 1 territorium

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setsoen	datumg.		
x	x	x	x						1	20-4 t/m 15-6	300

Sovon

Meerkoet 9 territoria

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	neef	migrant	1	2	3	seizoen		datumgrens	
X	X	X	X					2	1	20-4 t/m 10-6	500

Sovon

Scholekster 5 territoria

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

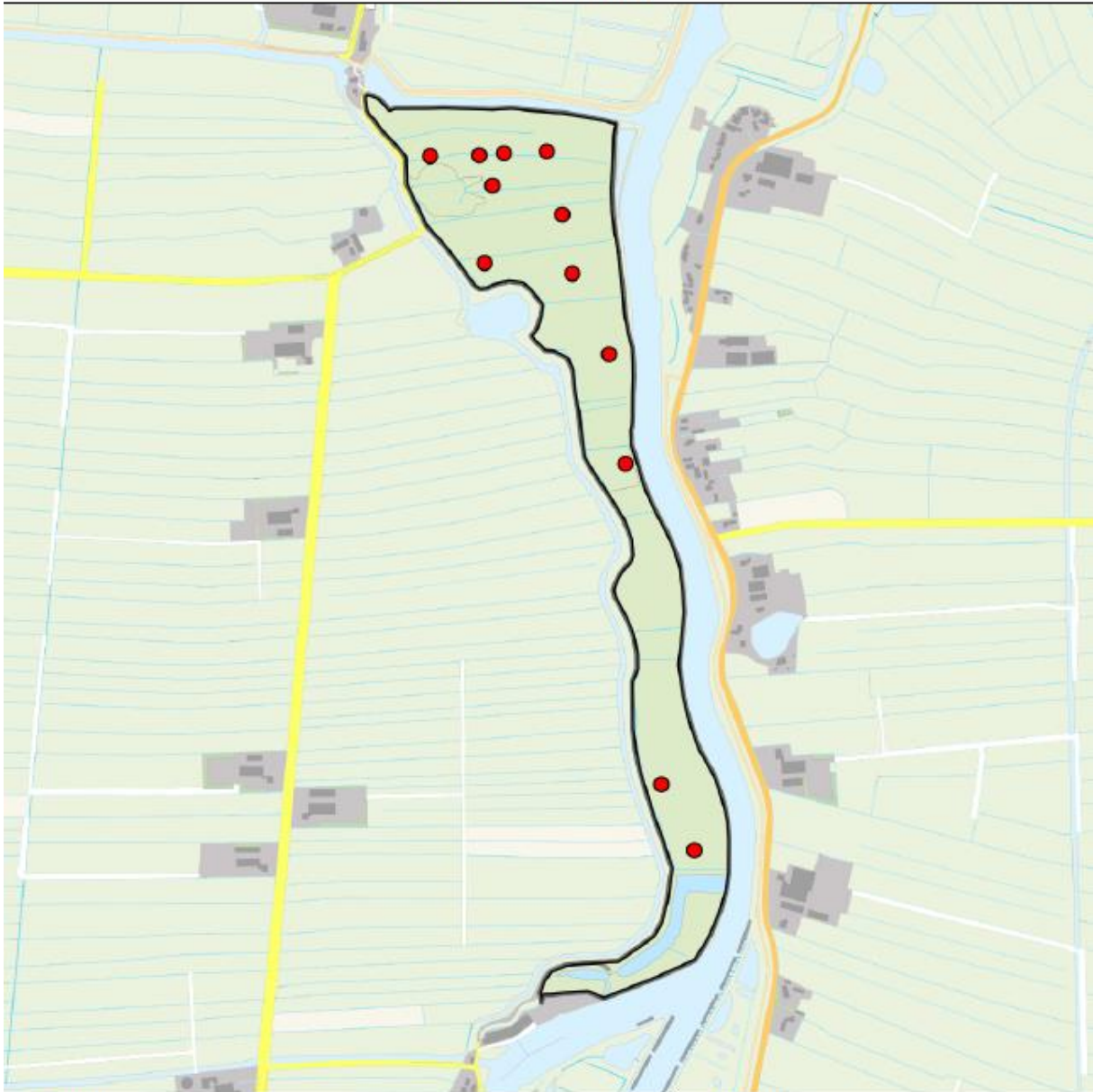
Periode:
2021

Telgebied:
3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setoos		datumg.	
	X	X	X					2	1	30-4 t/m 10-6	1000

Kievit 12 territoria

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

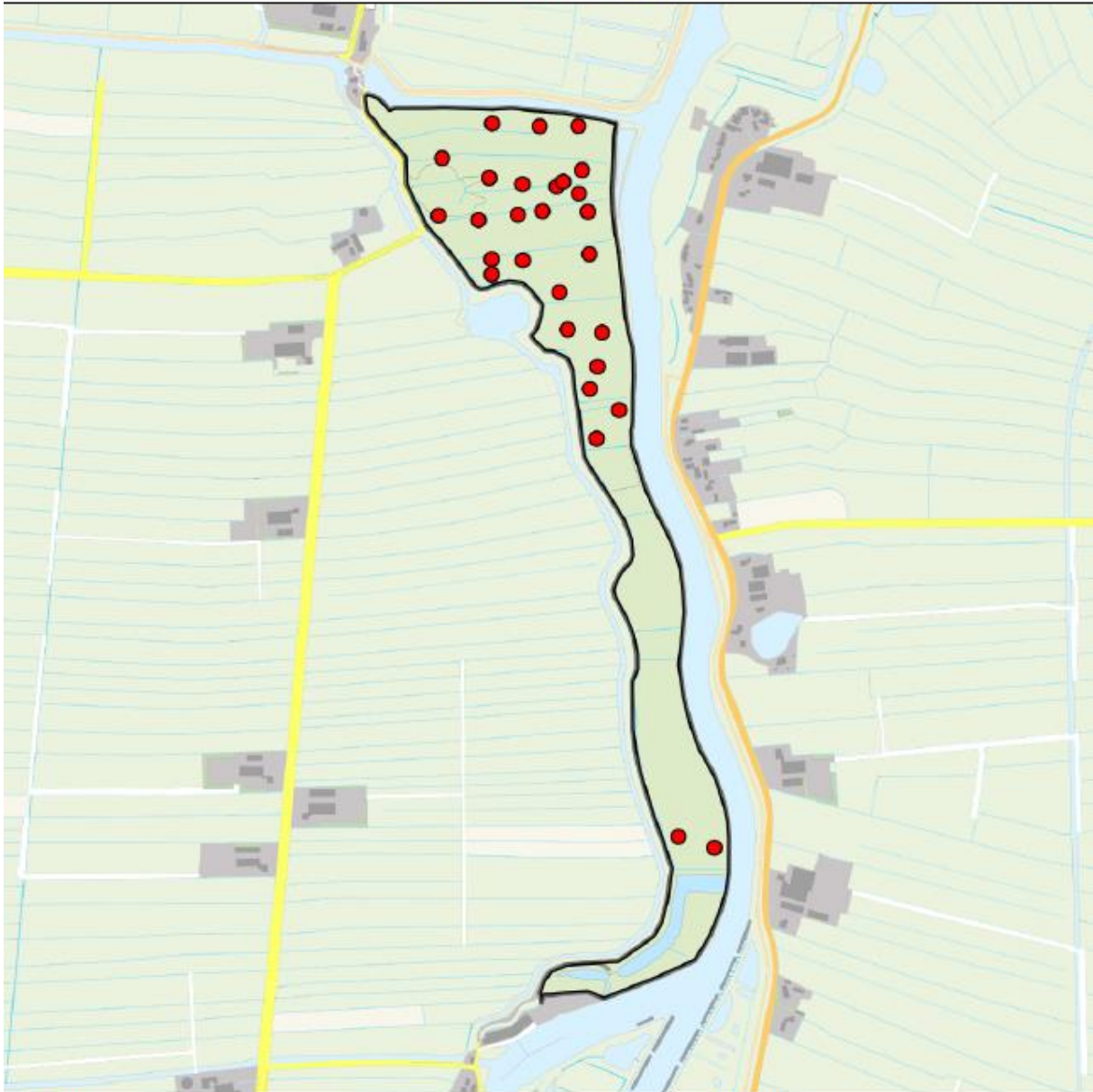
Periode:
2021

Telgebied:
3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setoos			datumg.
man	x	x	x					2	1	1-4 t/m 10-5	1000

Grutto 28 territoria

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

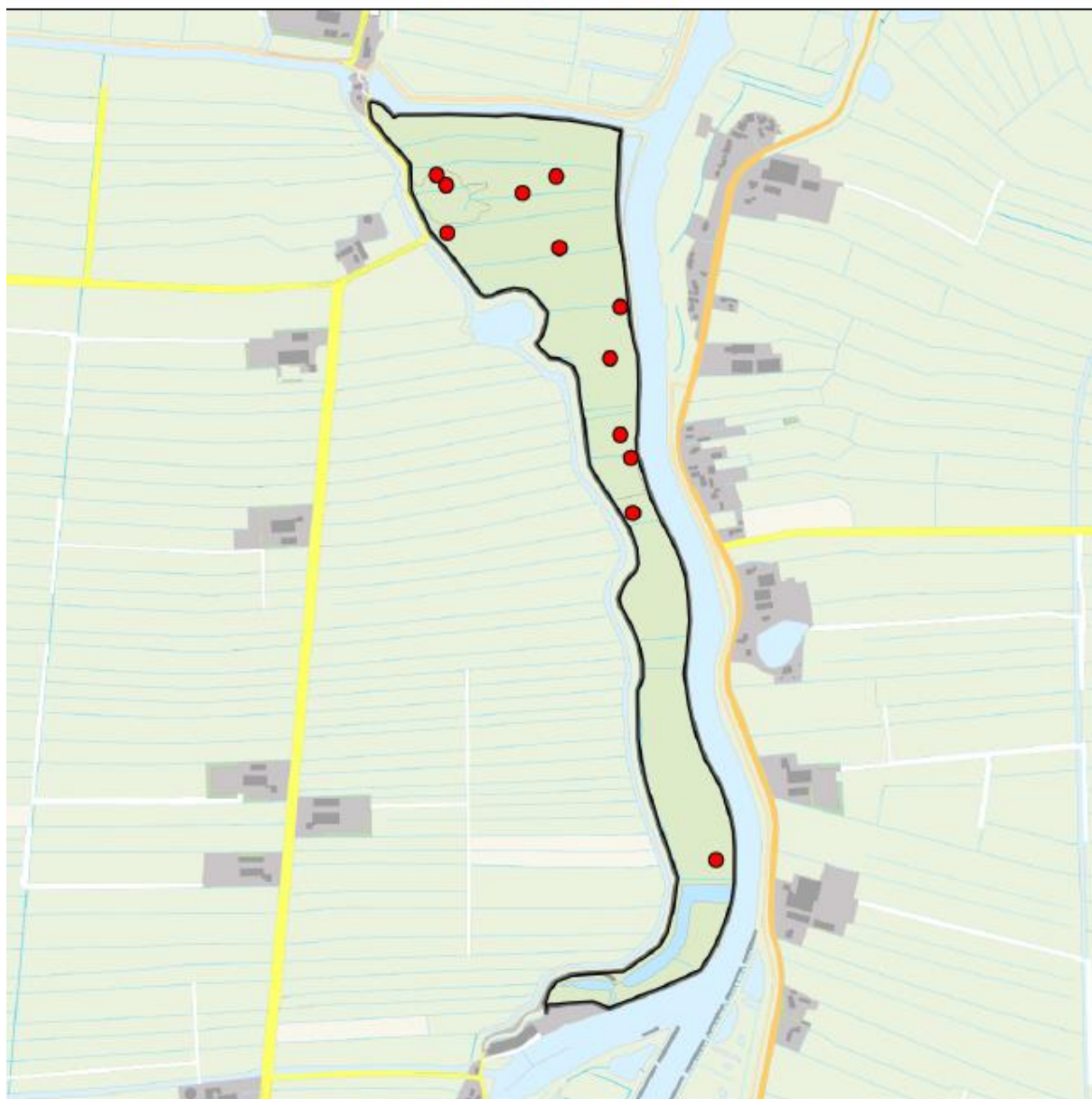
Periode:
2021

Telgebied:
3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setsoen			datumg.
x	x	x	x					2	1	1-4 t/m 10-5	1000

Tureluur 12 territoria

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
3751 Uiterdijken

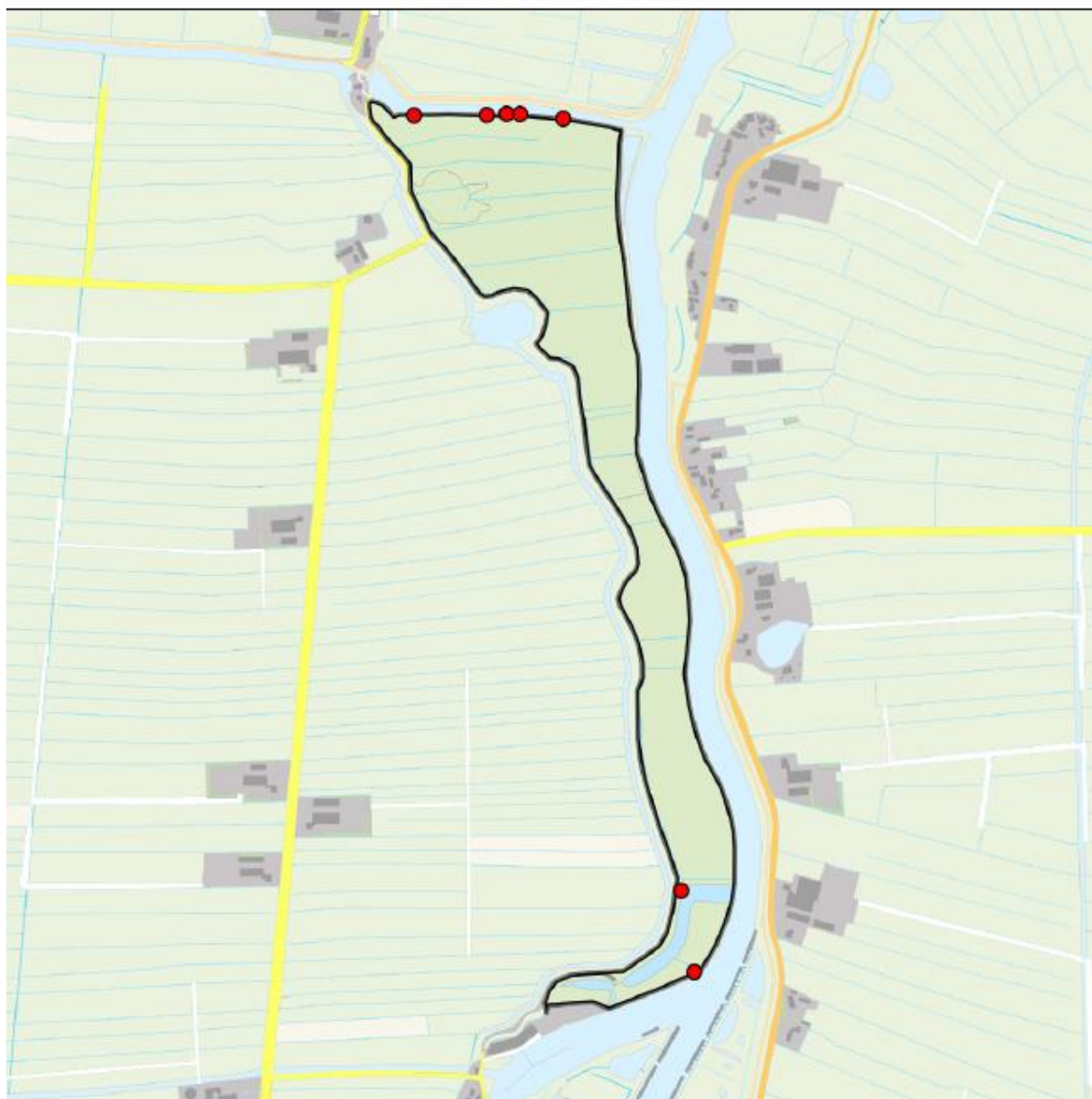
geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setsoen			datumg.
-	-	X	X					2	1	20-4 t/m 15-6	1000
X	X	-	-					2	1	15-5 t/m 15-6	1000

Sovon

1/1

Rietzanger 7 territoria

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

Periode:
2021

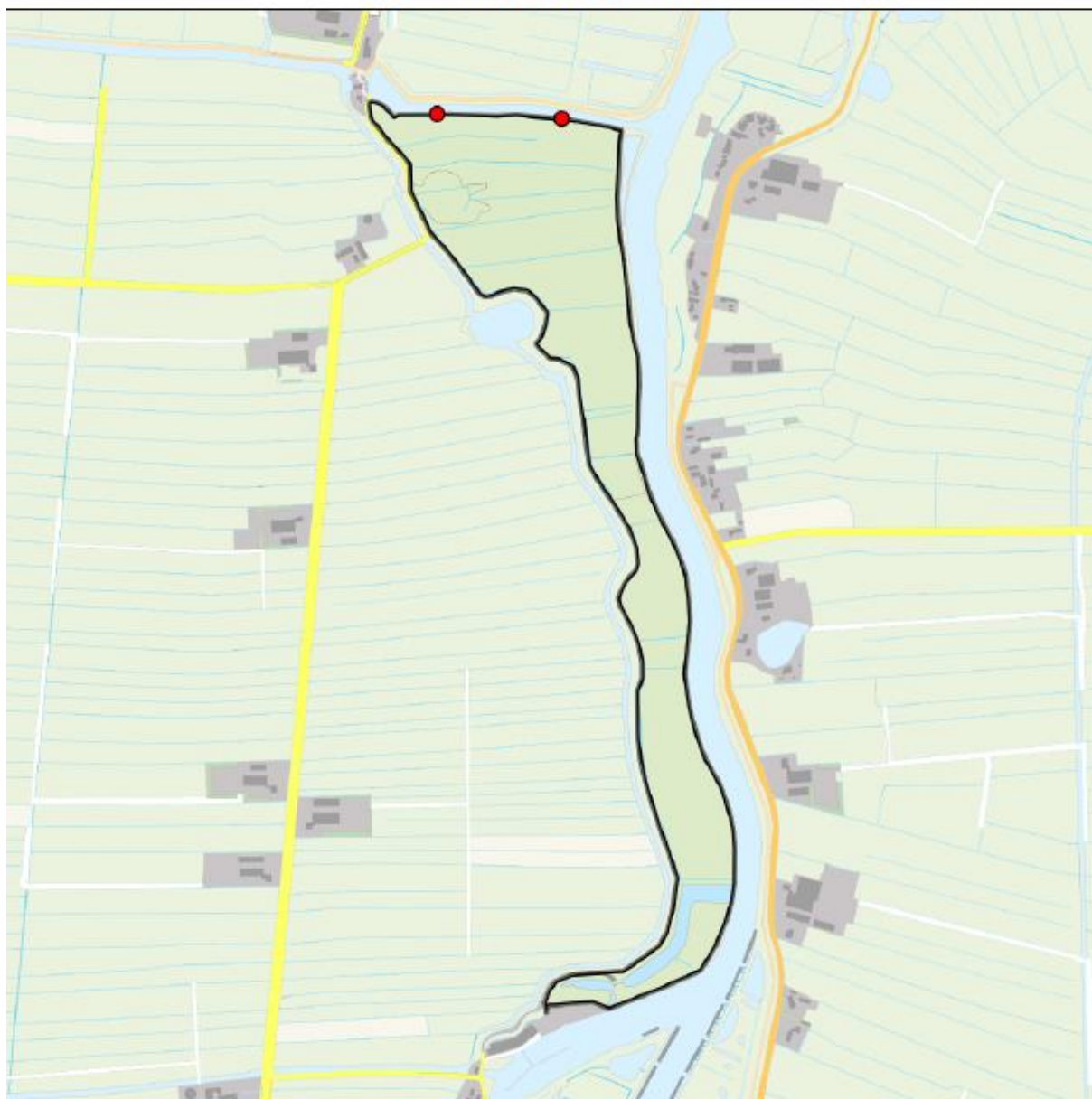
Telgebied:
3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setzoen		datumg.	
..	..	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	25-4 t/m 10-7	200

Sovon

Kleine Karekiet 2 territoria

Legenda:
 Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	eeizoen		datumg.	datumgrens
..	..	X	X	JA	1-9	10-13	14+		1	5-6 tm 10-7	100

Sovon

1/1

Witte Kwikstaart 4 territoria

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setsoen	datumg.	
x	x	x	x					2	1	1-4 t/m 10-7

Sovon

Rietgors 2 territoria

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

Periode:
2021

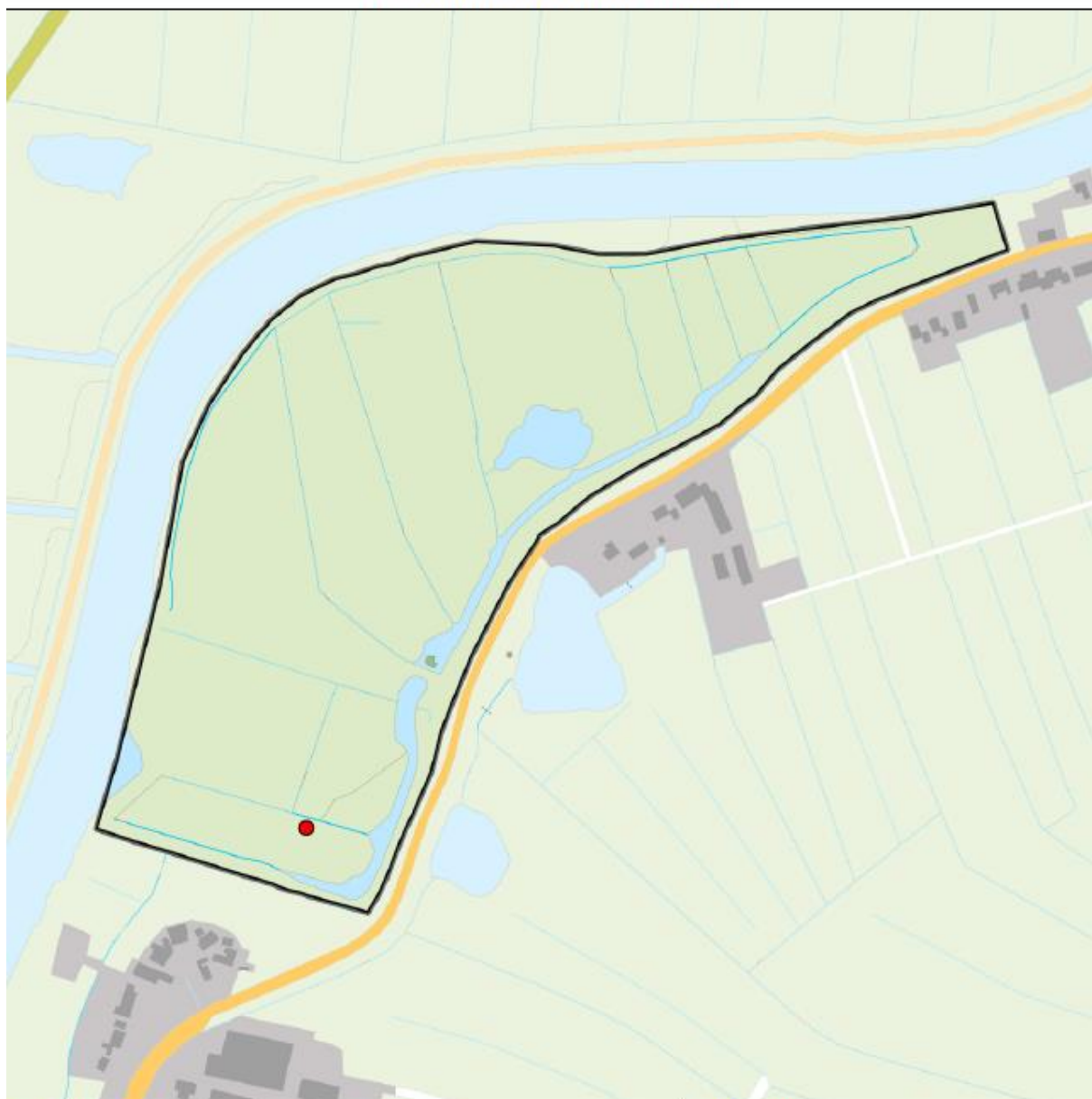
Telgebied:
3751 Uiterdijken

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setsoen		datumg.	datumgrens
	X	X	X		1-6	7-13	14+		1	15-4 t/m 30-6	200

Sovon

Knobbelzwaan 1 territorium

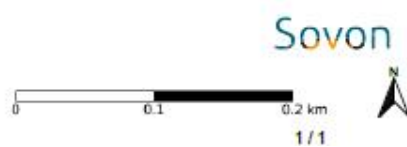

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

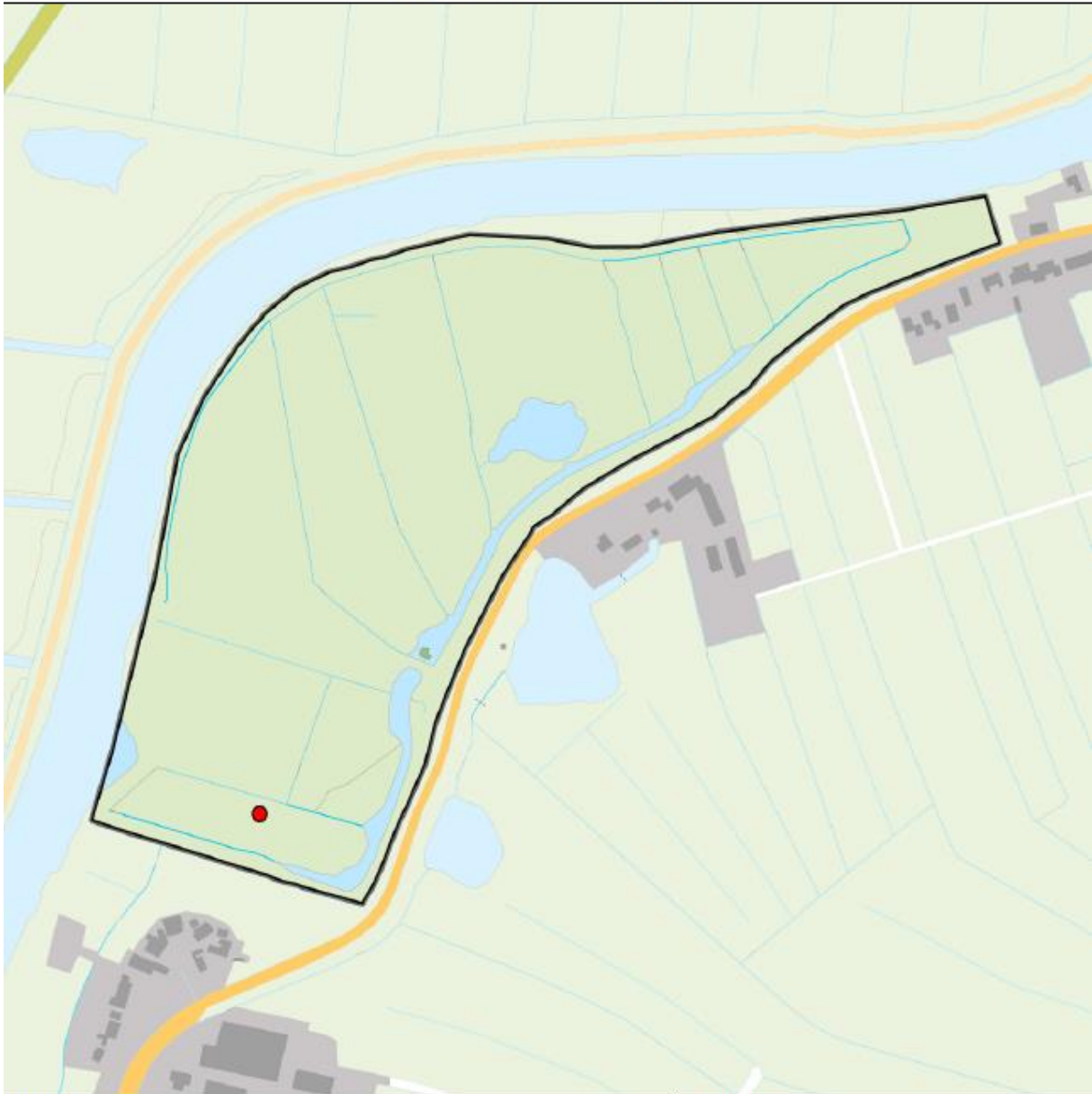
Periode:
2021

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setsoen		datumg.	
	X	X	X					2	1	20-4 t/m 20-7	2500

Bergeend 1 territorium

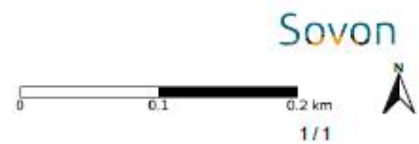

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

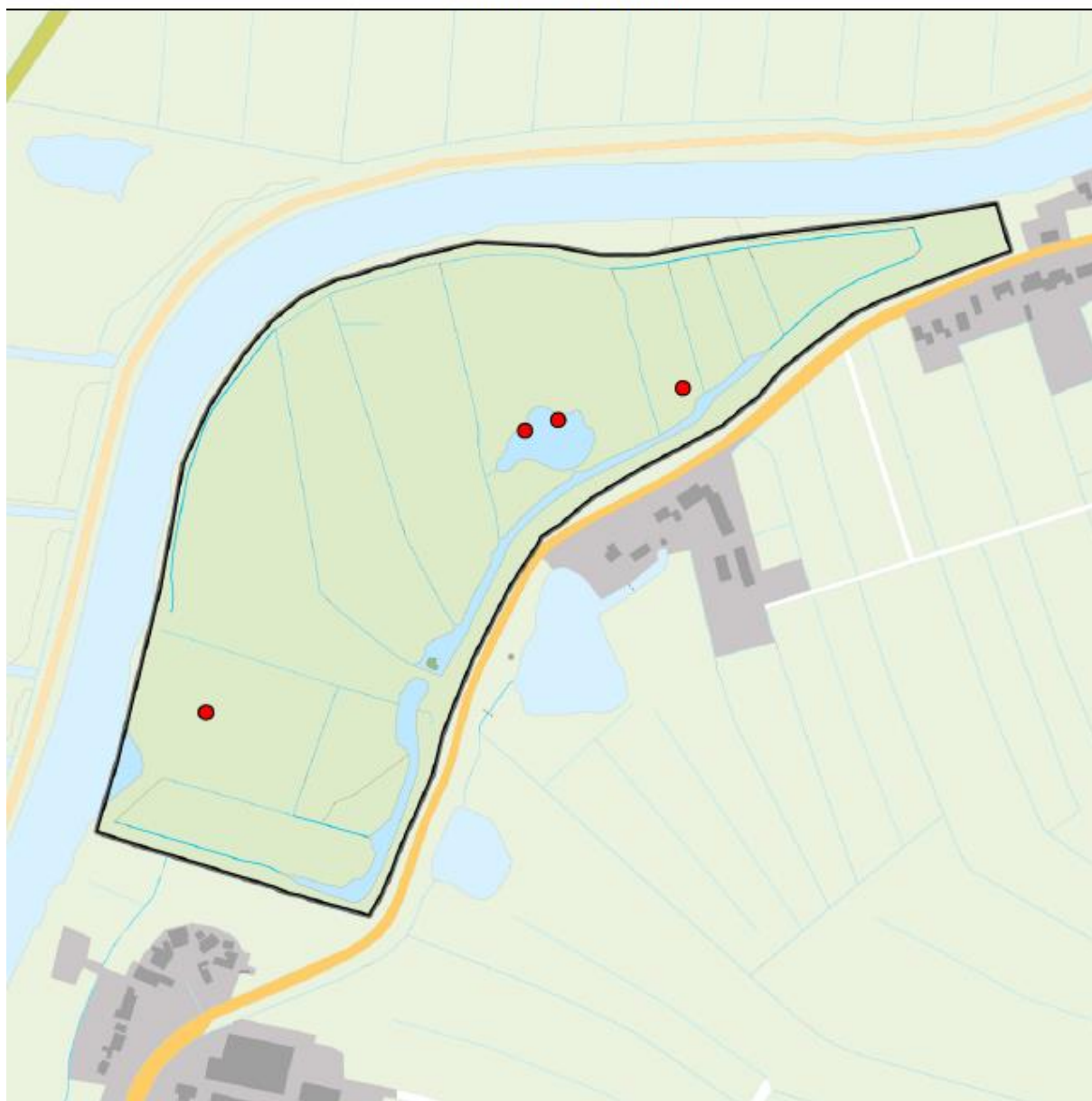
Periode:
2021

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fucie-afstand	
adult	paar	territorial	neest	migrant	1	2	3	setzoen			datumg.
	X	X	X					2	1	30-4 t/m 15-7	2500

Slobeend 4 territoria

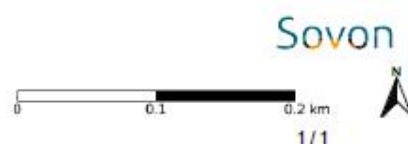

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

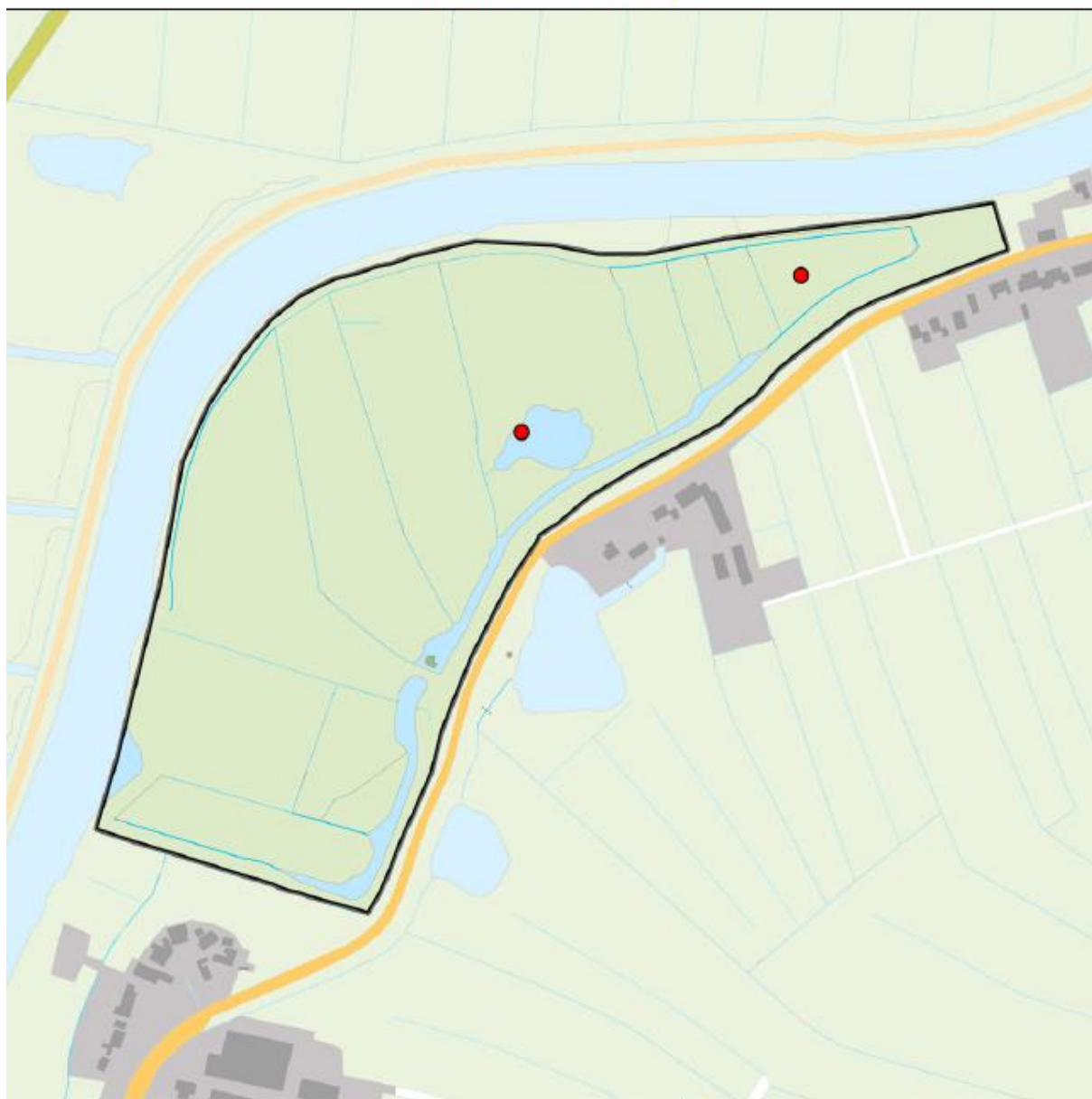
Periode:
2021

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	neef	migrant	1	2	3	seizoen		datumgrens	
X	X	X	X					2	1	20-4 t/m 30-6	1000

Krakeend 2 territoria

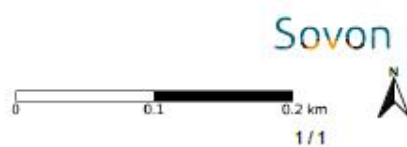

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

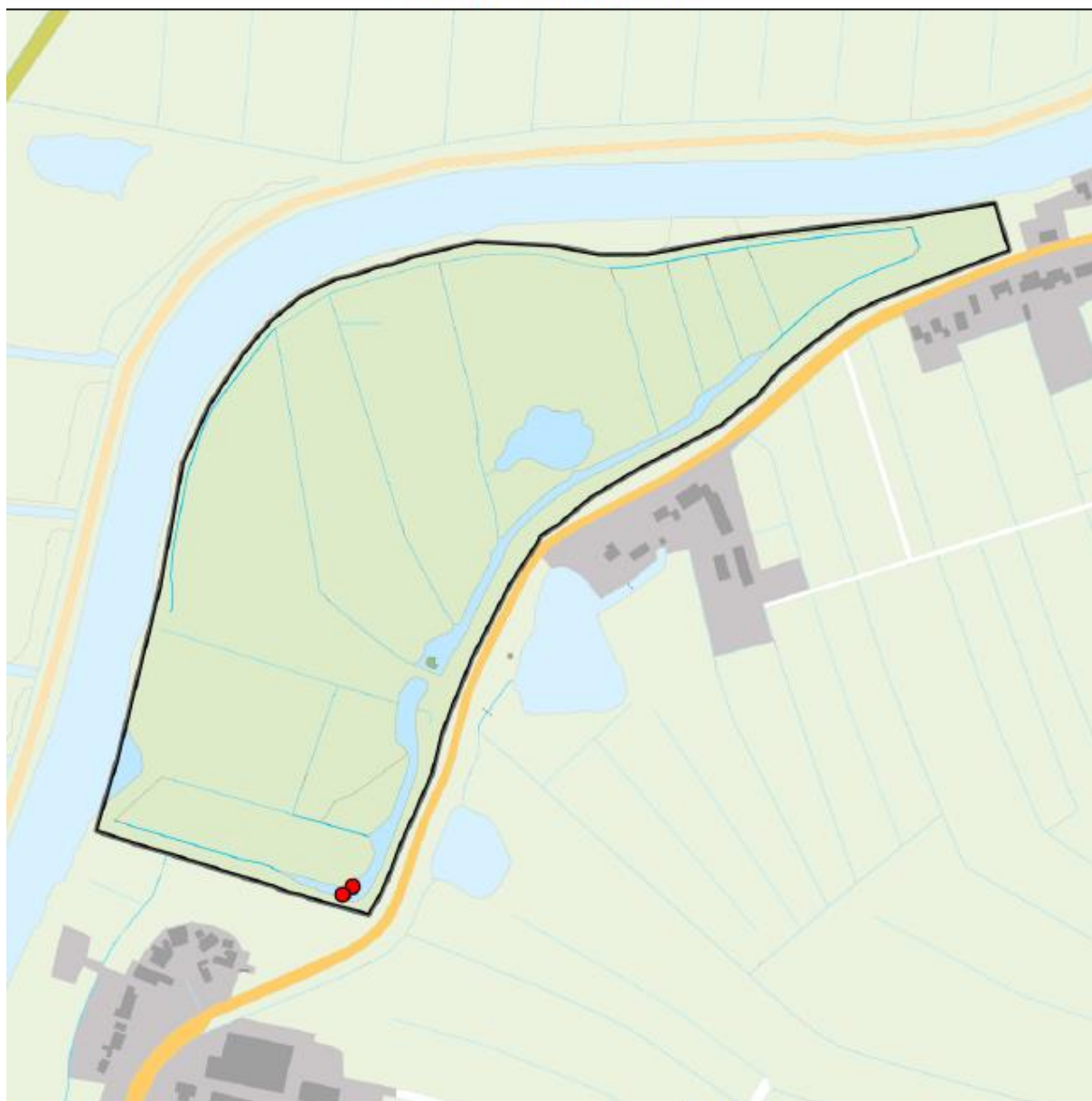
Periode:
2021

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setsoen		datumgrens	
x	x	x	x					2	1	20-4 t/m 15-6	1000

Wilde Eend 2 territoria

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

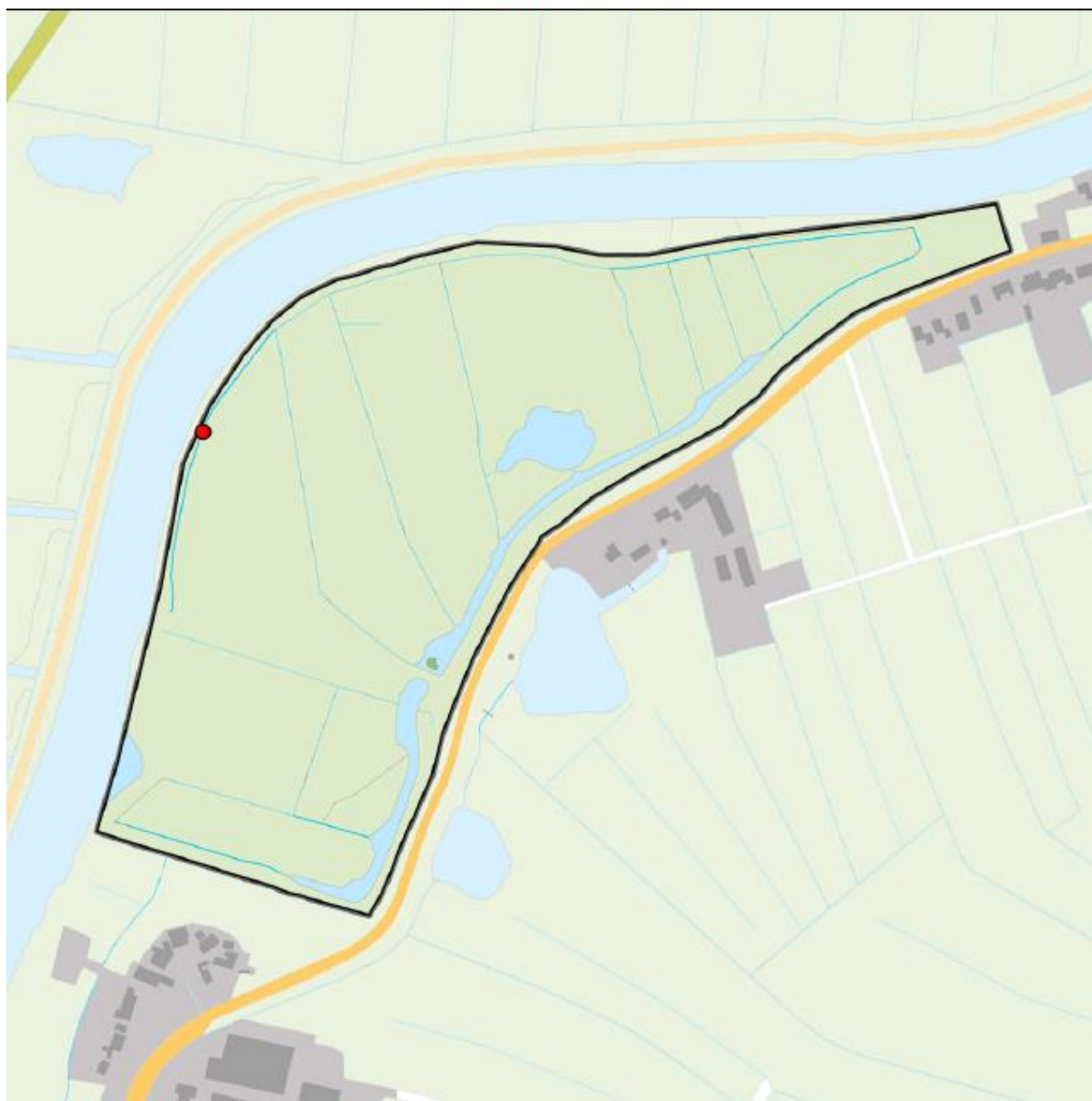
Periode:
2021

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	neef	migrant	1	2	3	seizoen		datumgrens	
man	X	X	X					2	1	1-4 t/m 10-5	1000

Kuifeend 1 territorium

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

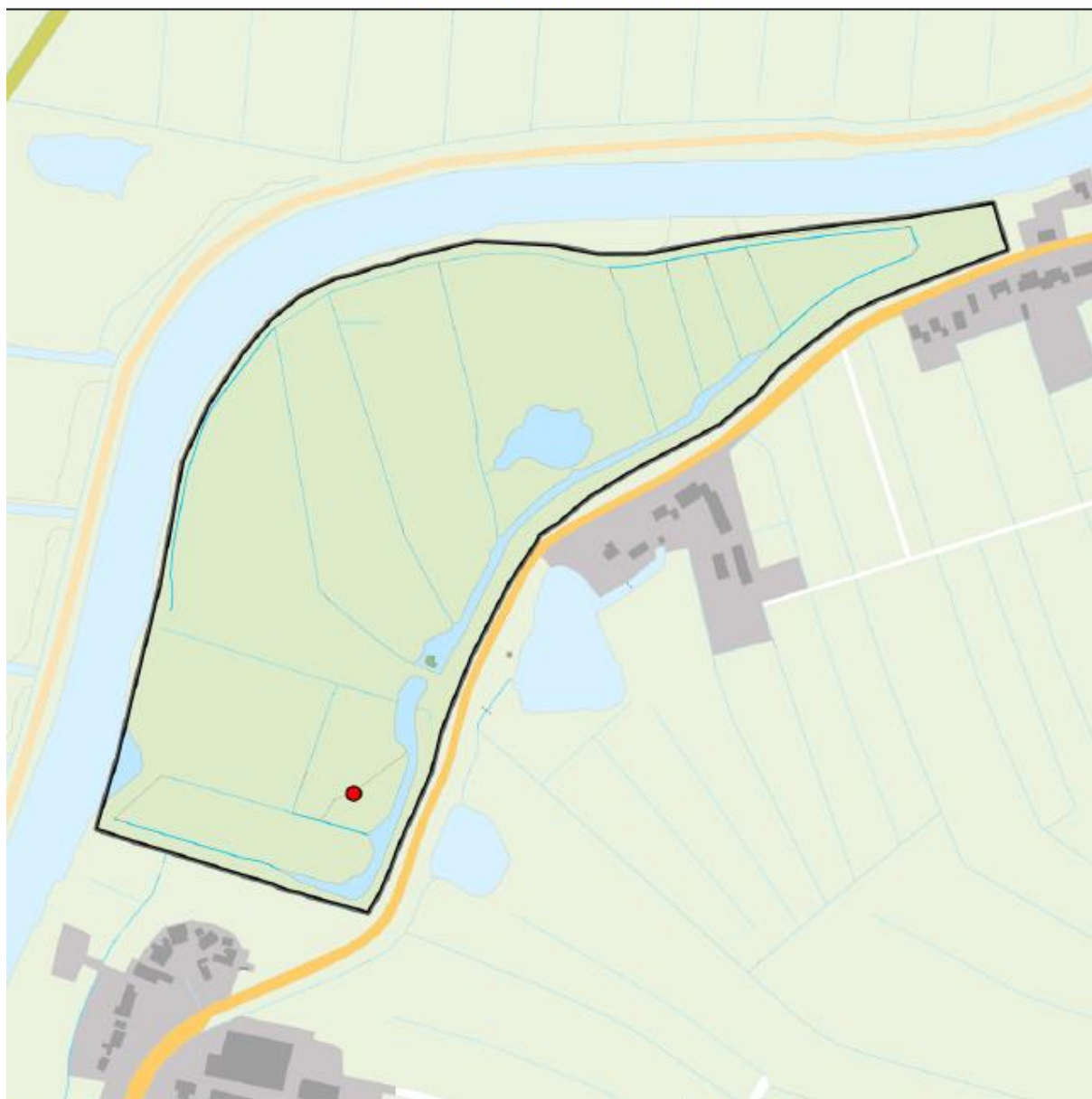
Periode:
2021

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	neef	migrant	1	2	3	seizoen		datumgrens	
man	X	X	X					2	1	15-5 t/m 30-6	1000

Waterhoen 1 territorium

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

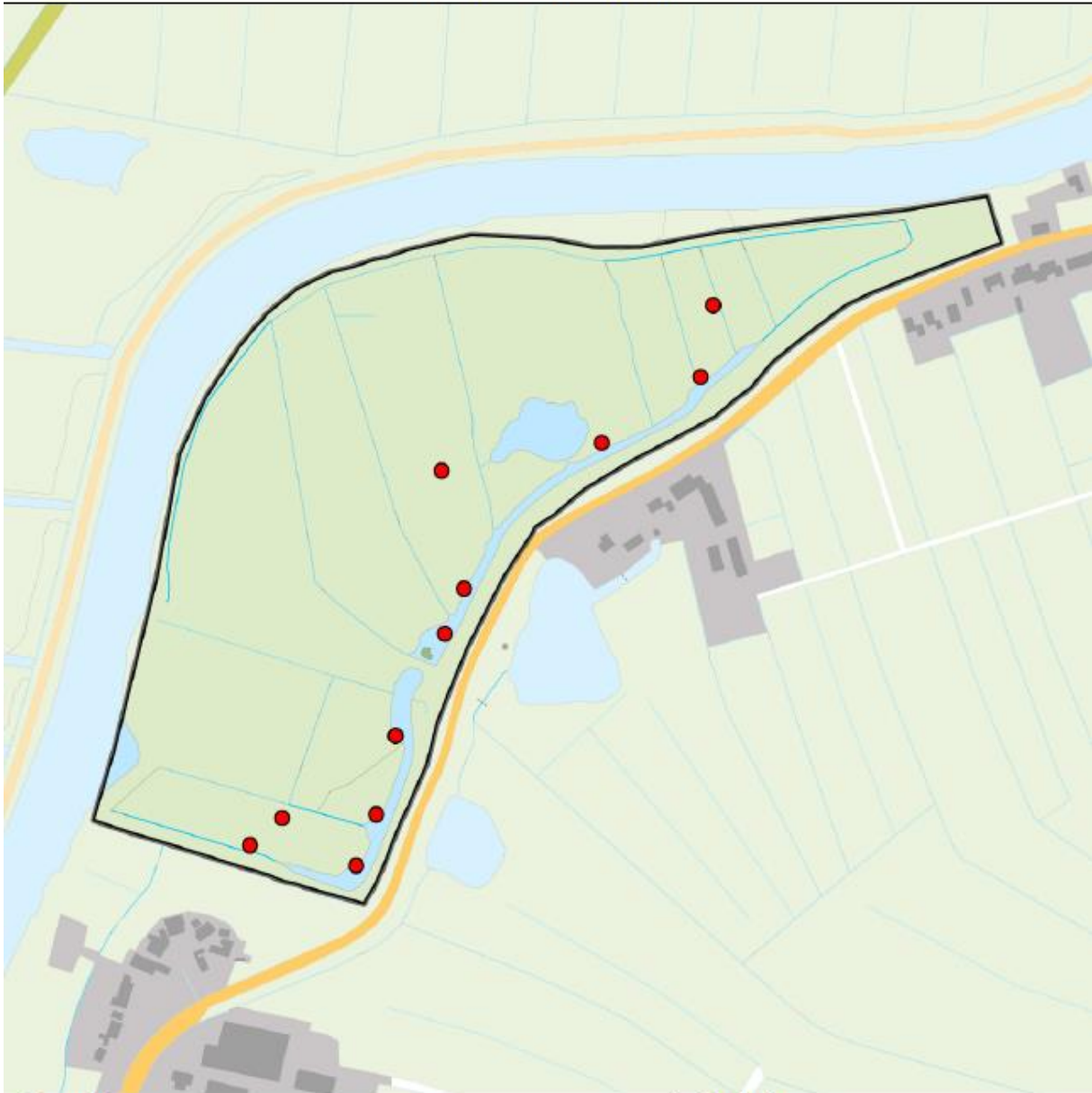
Periode:
2021

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen	datumgrens	fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setsoen	datumgrens	fusie-afstand
x	x	x	x					1	20-4 t/m 15-6	300

Meerkoet 11 territoria

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

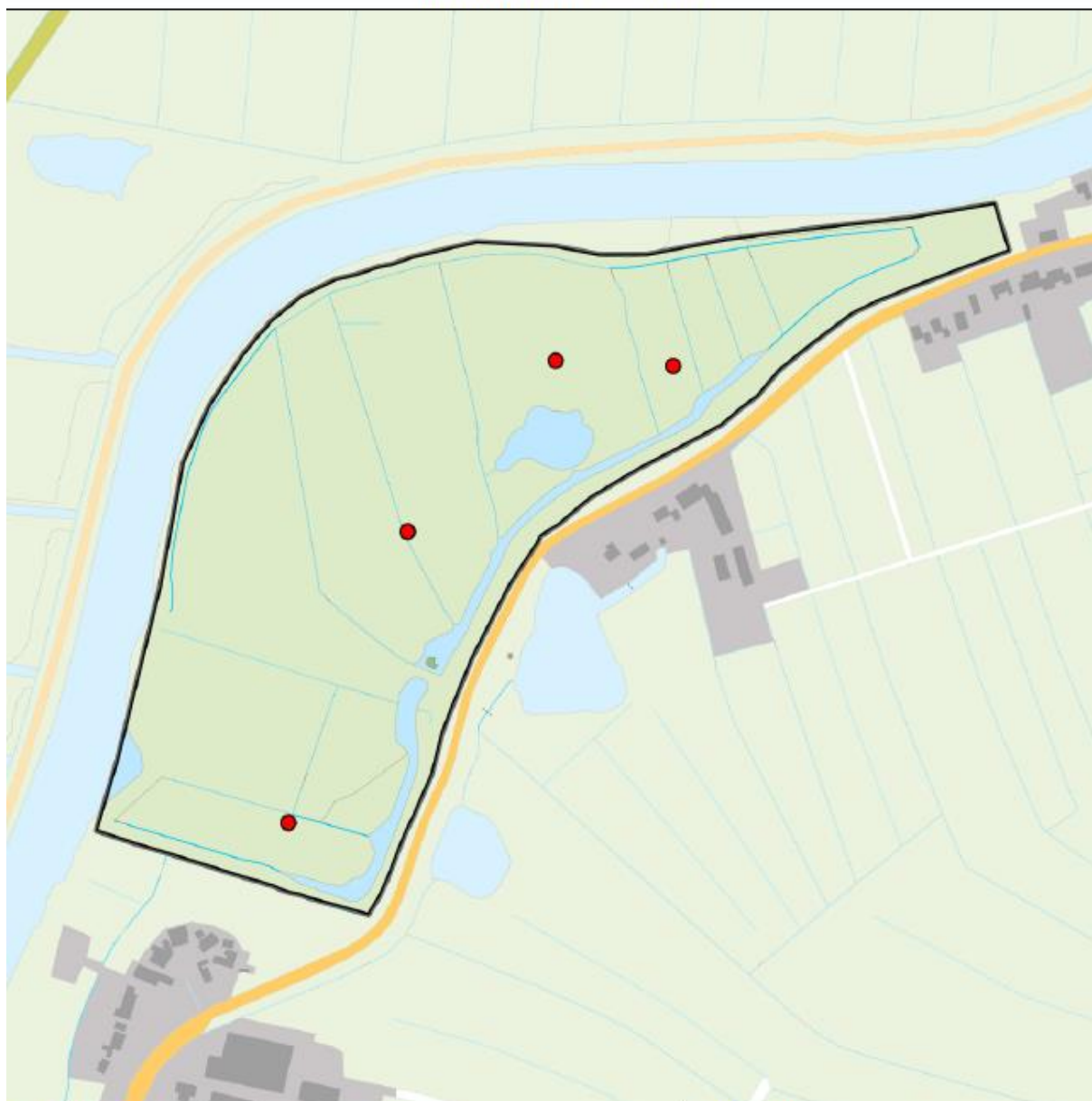
Periode:
2021

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setoos		datumgrens	
x	x	x	x					2	1	20-4 t/m 10-6	500

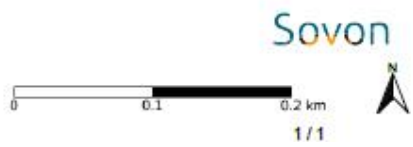
Scholekster 4 territoria

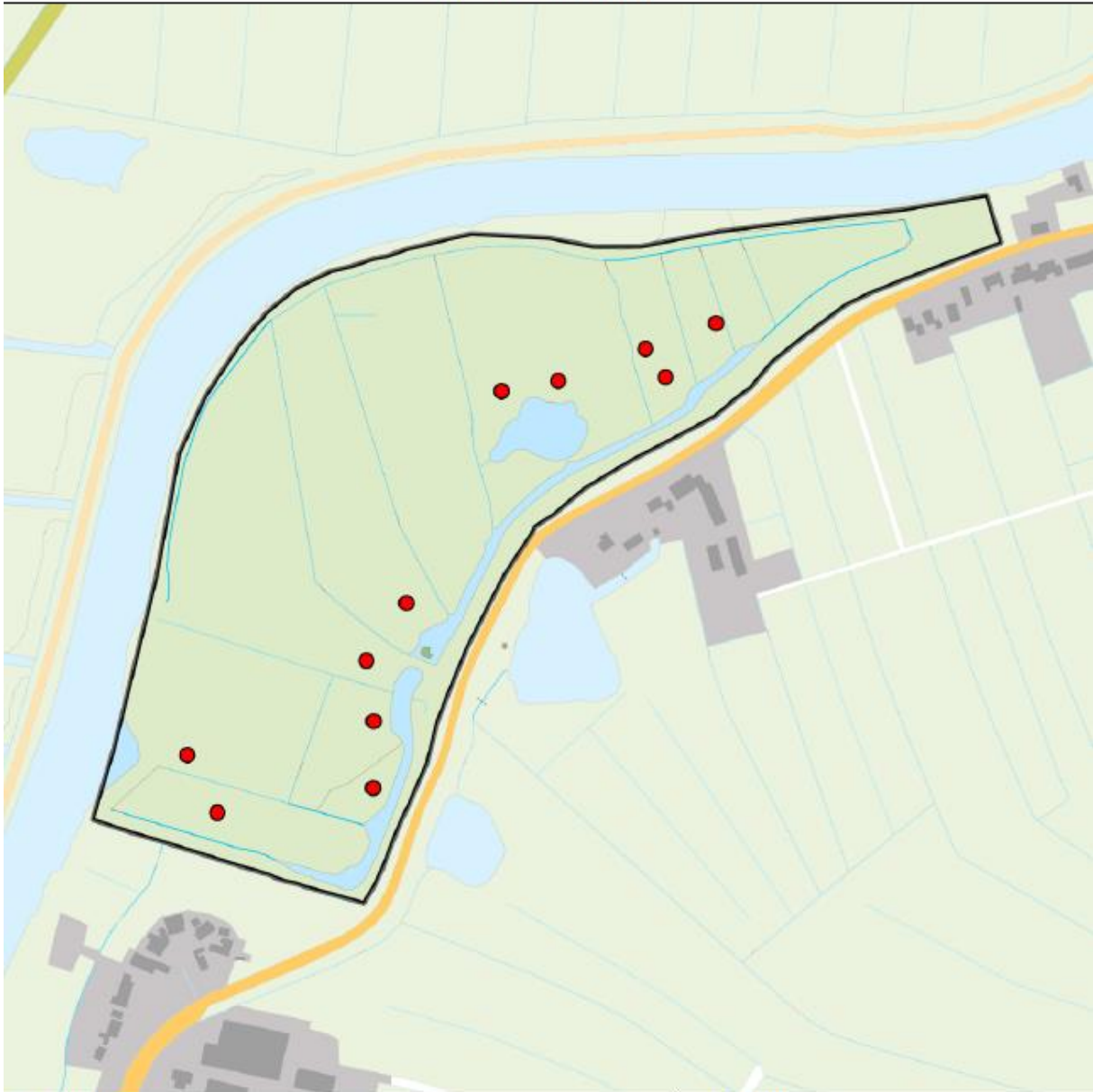
Legenda:
 Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
 2021
Telgebied:
 4124 Zwarte Noord

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	neef	migrant	1	2	3	seizoen		datumgrens	
	X	X	X					2	1	30-4 t/m 10-6	1000

Kievit 11 territoria

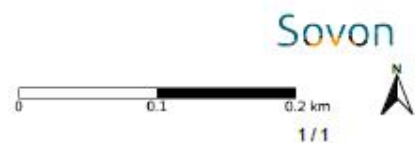

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

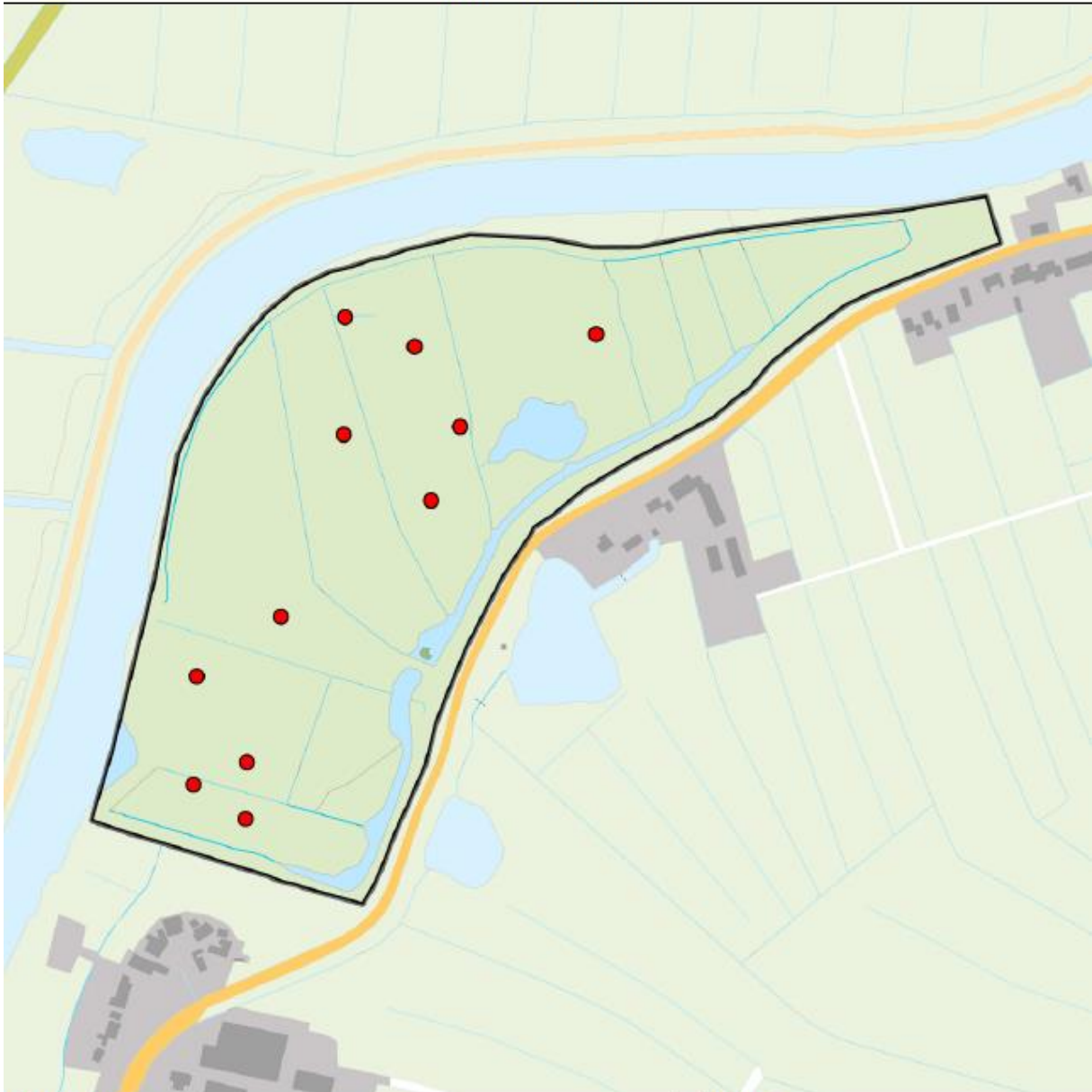
Periode:
2021

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setsoen		datumg.	
man	x	x	x					2	1	1-4 km 10-5	1000

Grutto 11 territoria

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

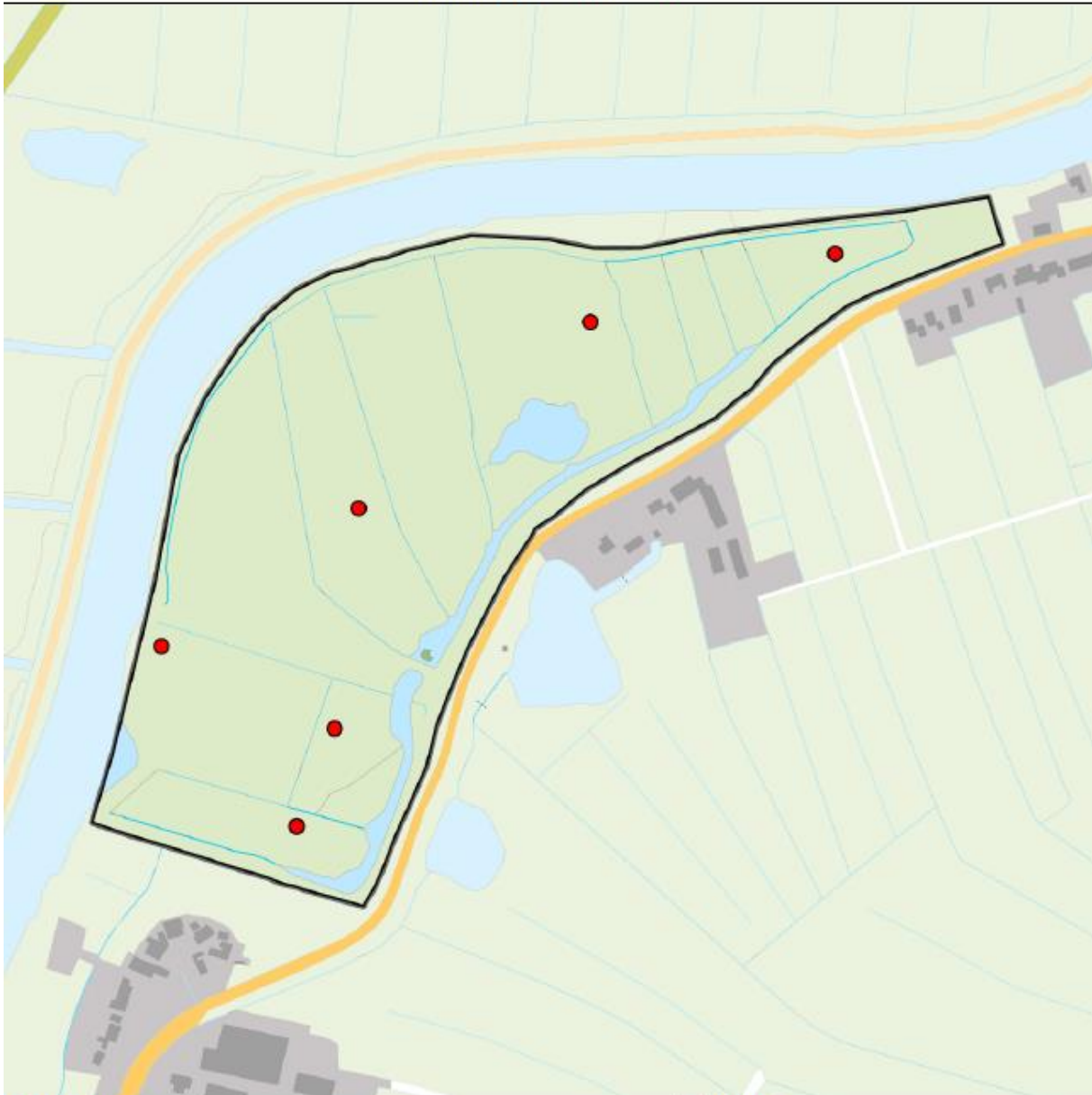
Periode:
2021

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setoos		datumgrens	
X	X	X	X					2	1	1-4 t/m 10-5	1000

Tureluur 6 territoria

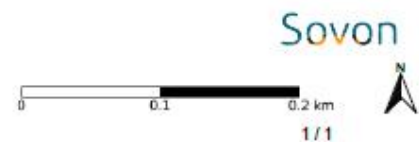

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

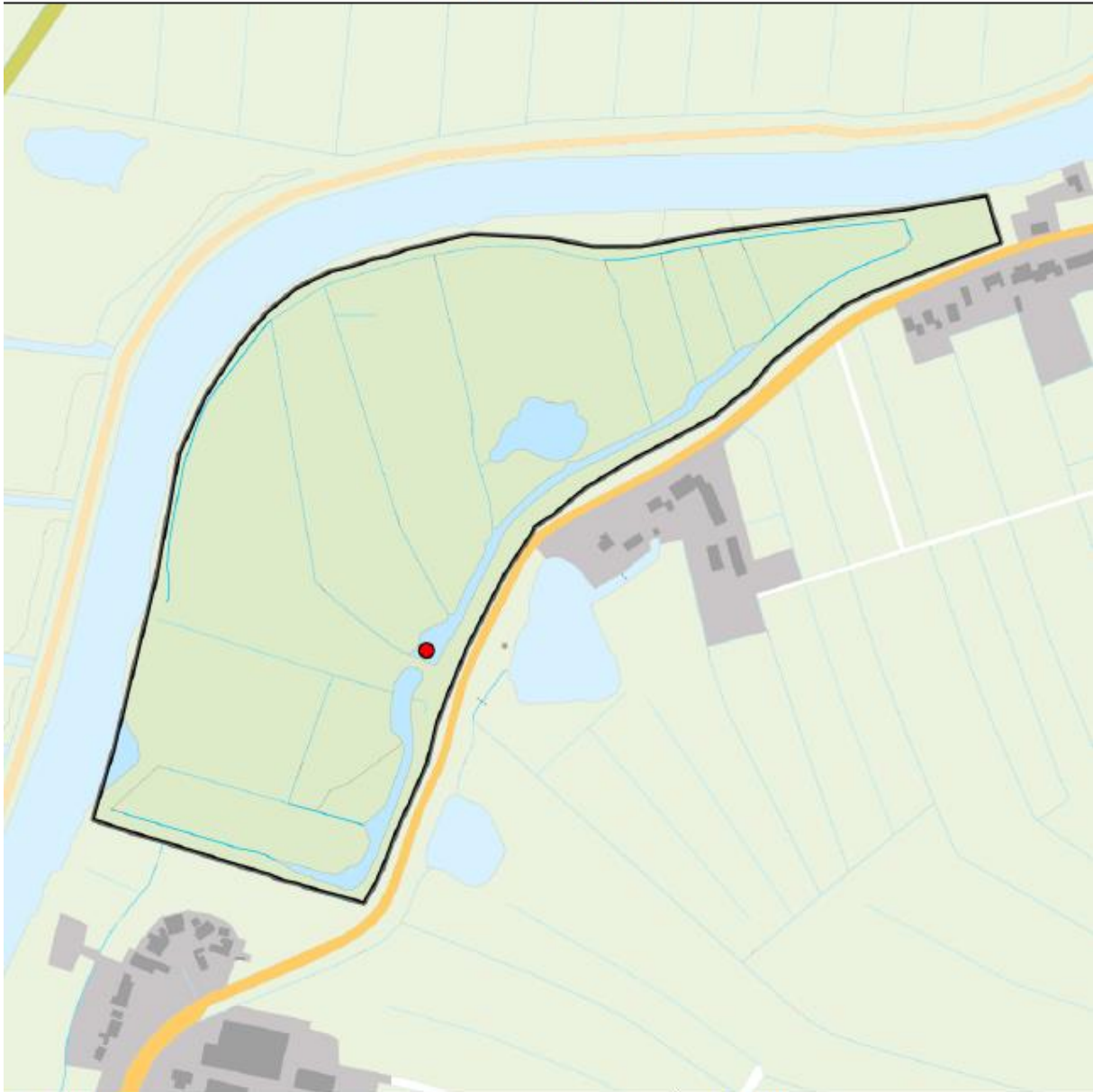
Periode:
2021

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setsoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X					2	1	20-4 t/m 15-6	1000
X	X	.	.					2	1	15-5 t/m 15-6	1000

Rietzanger 1 territorium

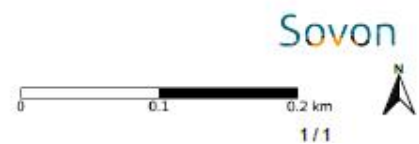

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

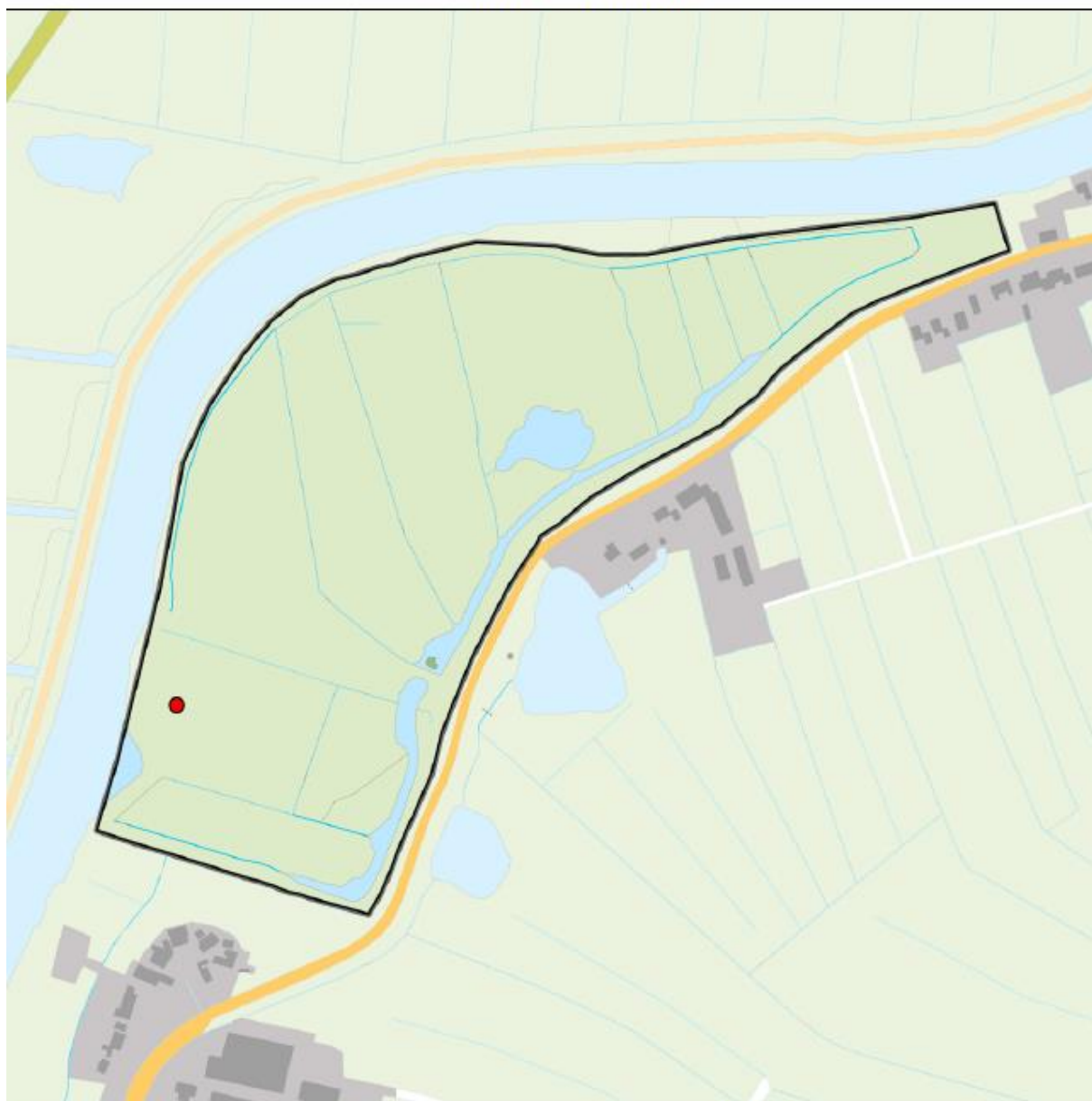
Periode:
2021

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setsoen	datumgrens	afstand	
..	..	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	25-4 t/m 10-7	200

Rietgors 1 territorium

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

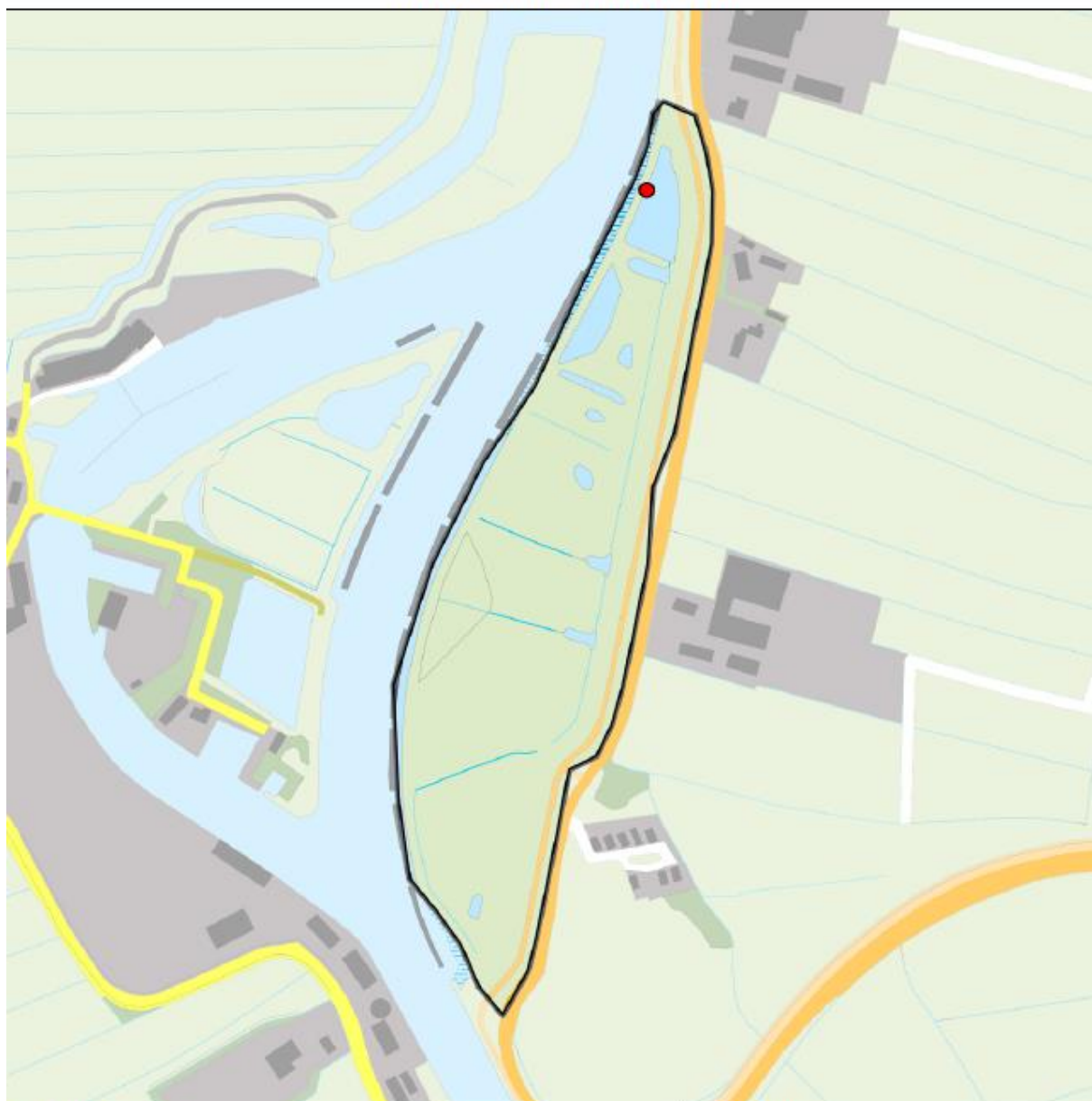
Periode:
2021

Telgebied:
4124 Zwarte Noord

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setsoen		datumgrens	
.	X	X	X		1-6	7-13	14+		1	15-4 t/m 30-6	200

Grauwe Gans 1 territorium

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

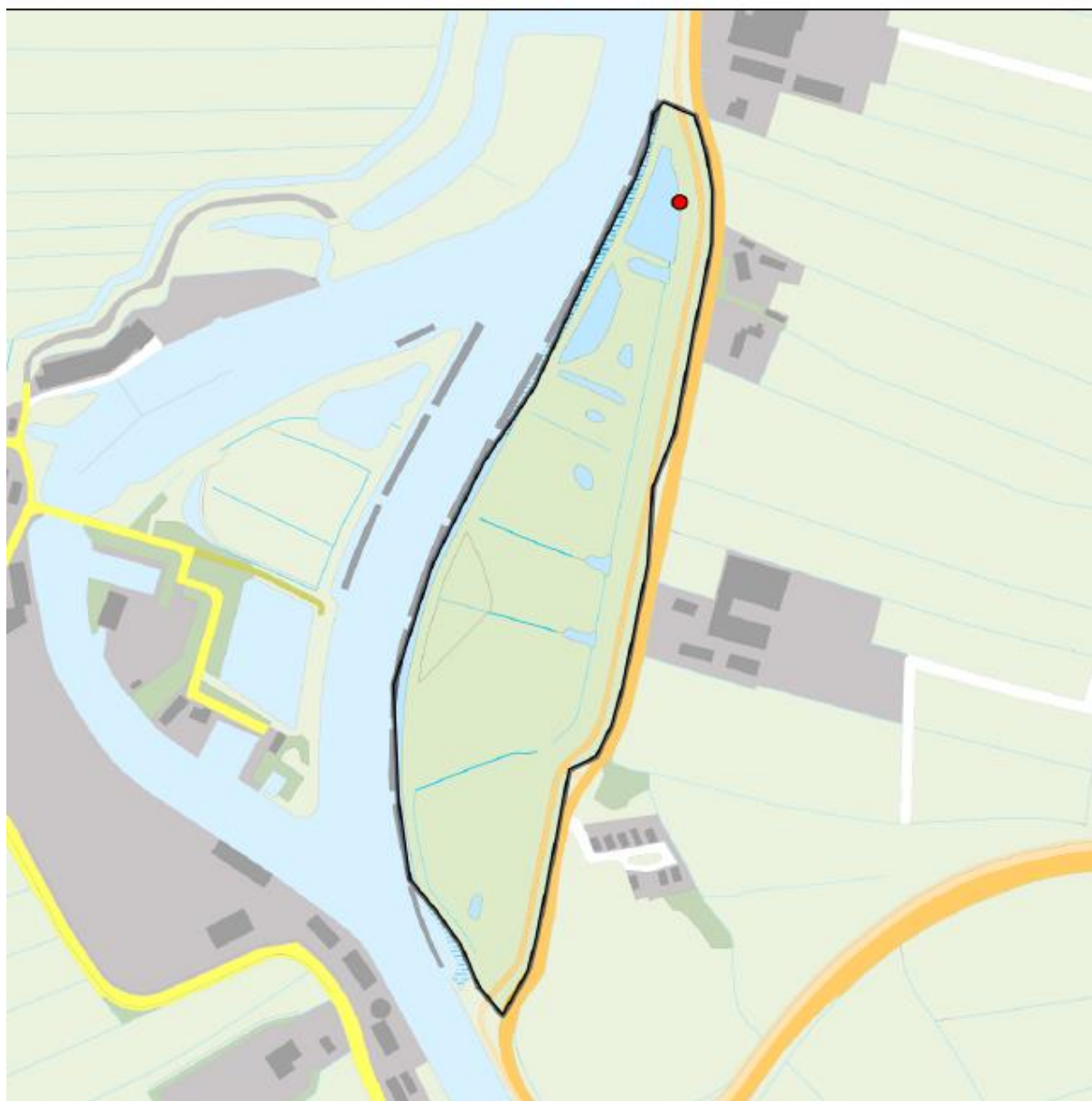
Periode:
2021

Telgebied:
4658 Bruggematen

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territorial	neef	migrant	1	2	3	seizoen	
	X	X	X					1	1-3 t/m 15-4

Slobeend 1 territorium

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

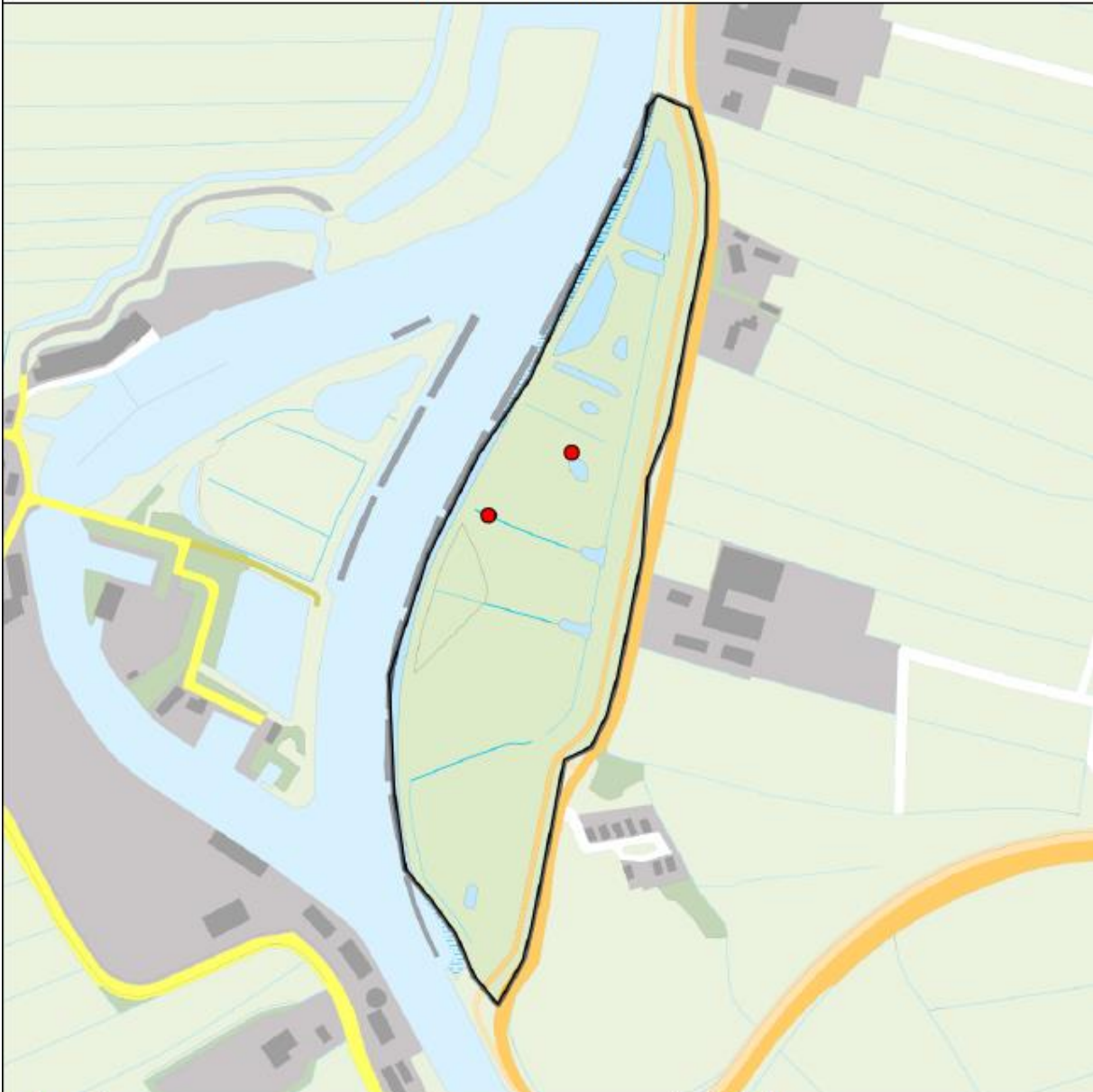
Periode:
2021

Telgebied:
4658 Bruggematen

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setsoen datump.		datumgrens	
X	X	X	X					2	1	20-4 t/m 30-6	1000

Krakeend 2 territoria

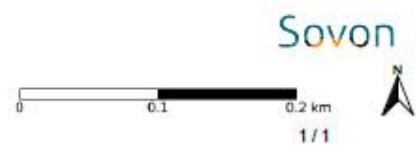
Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

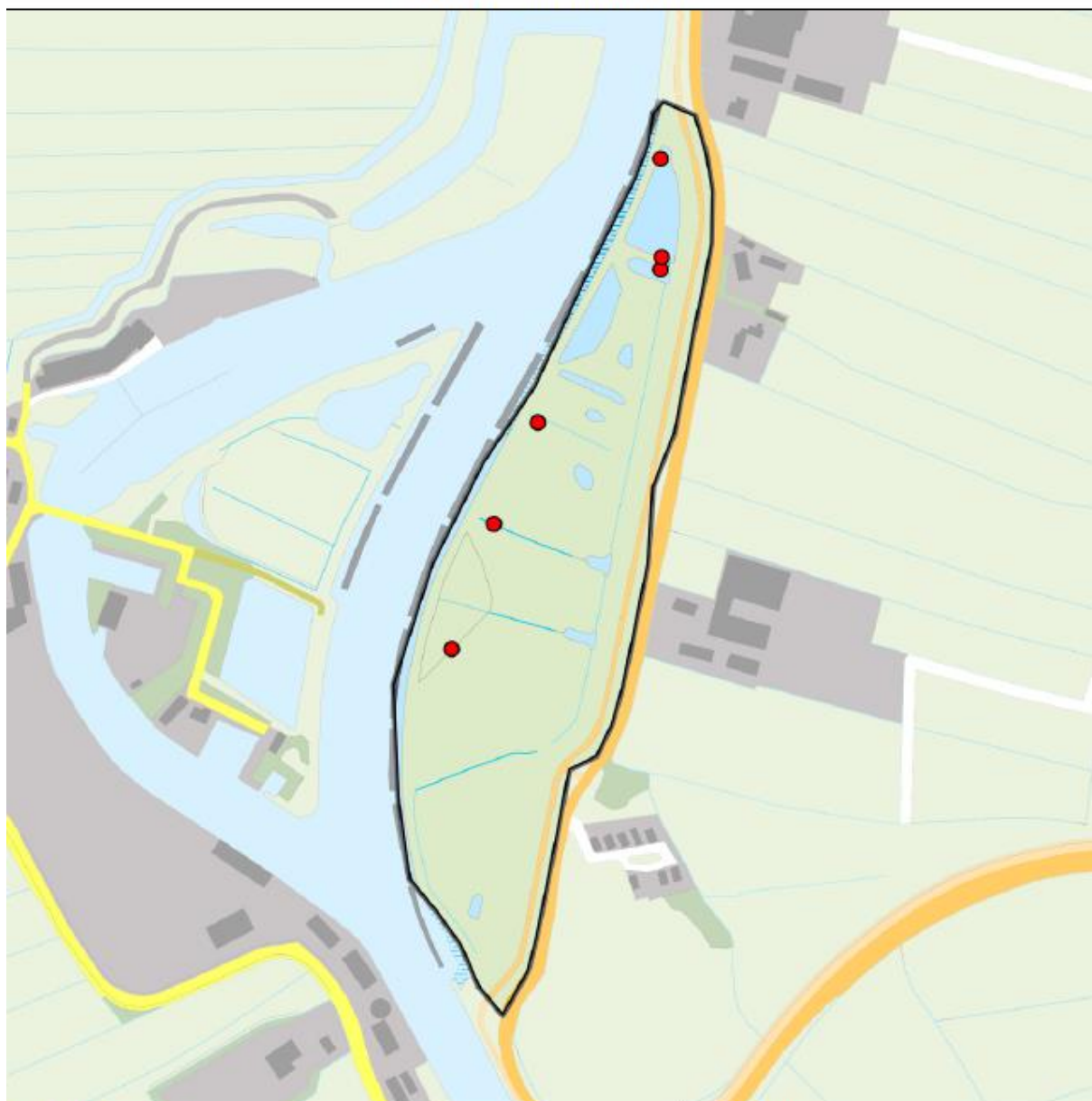
Periode:
2021

Telgebied:
4658 Bruggematen

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setsoen		datumgrens	
X	X	X	X					2	1	20-4 t/m 15-6	1000

Wilde Eend 6 territoria

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

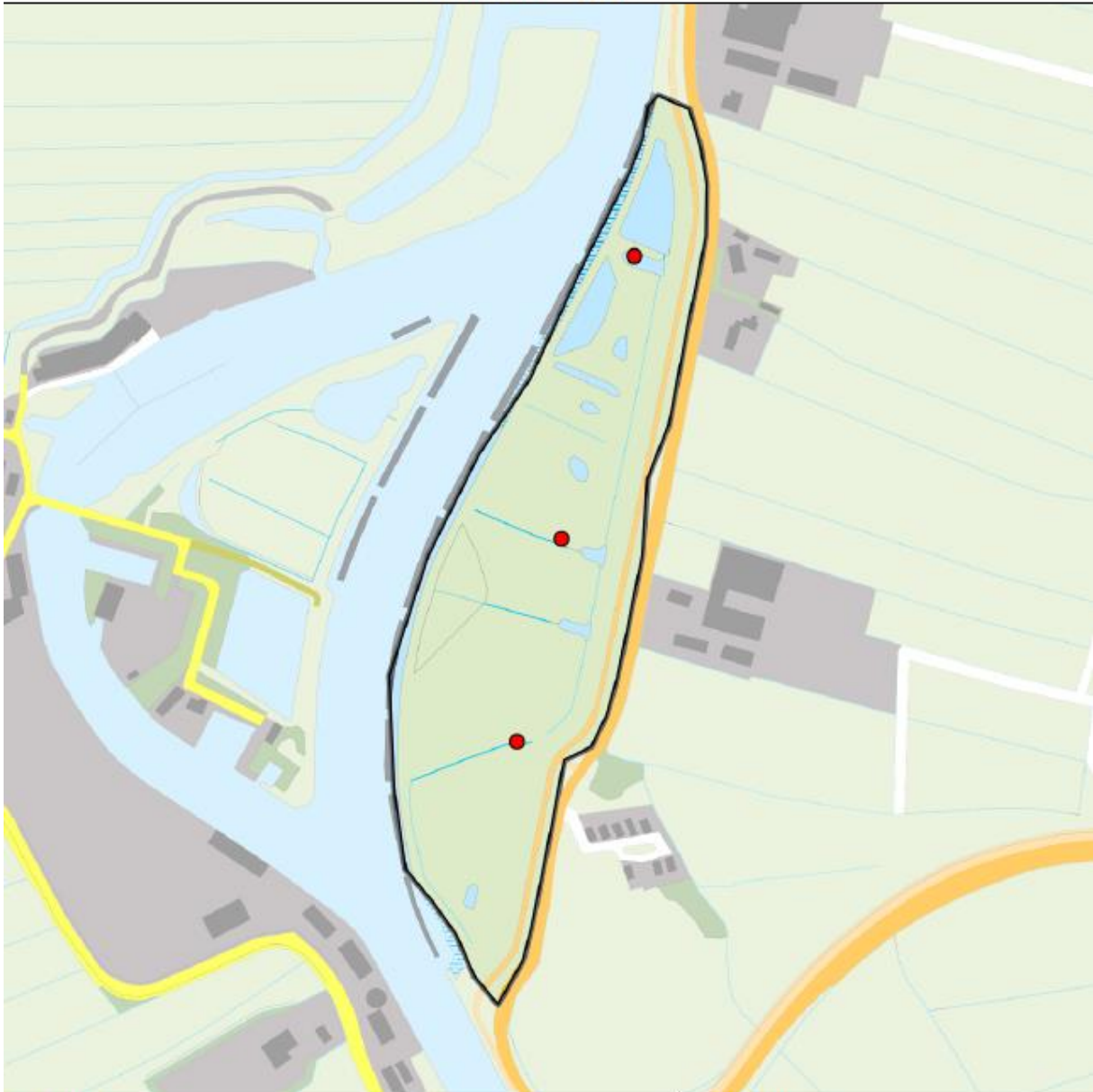
Periode:
2021

Telgebied:
4658 Bruggematen

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	neef	migrant	1	2	3	seizoen		datumgrens	
man	X	X	X					2	1	1-4 t/m 10-5	1000

Meerkoet 3 territoria

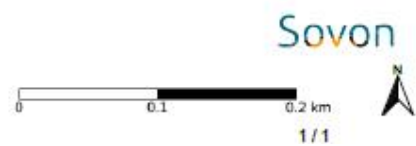

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

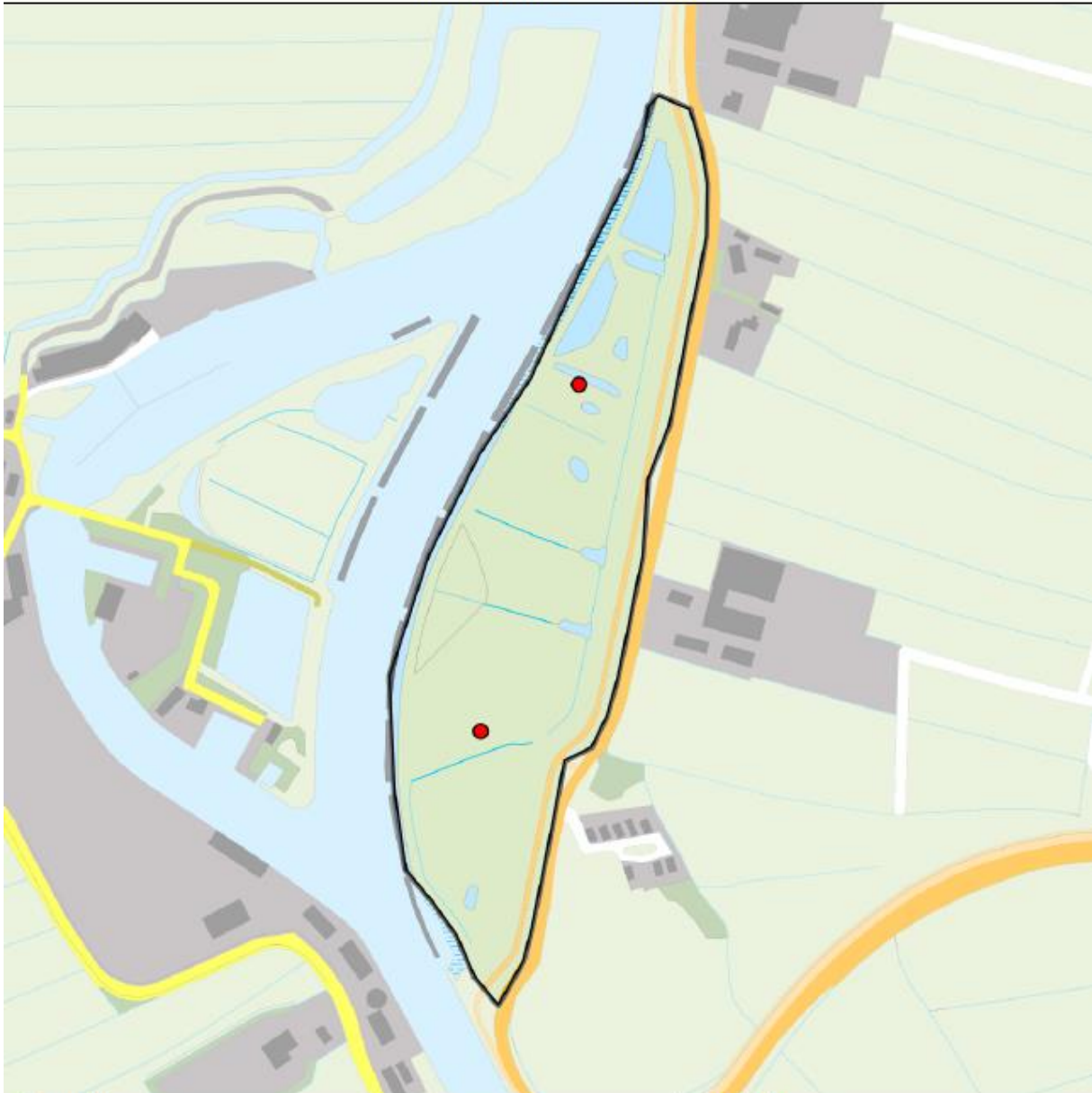
Periode:
2021

Telgebied:
4658 Bruggematen

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	neef	migrant	1	2	3	seizoen		datumgrens	
X	X	X	X					2	1	20-4 t/m 10-6	500

Scholekster 2 territoria

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

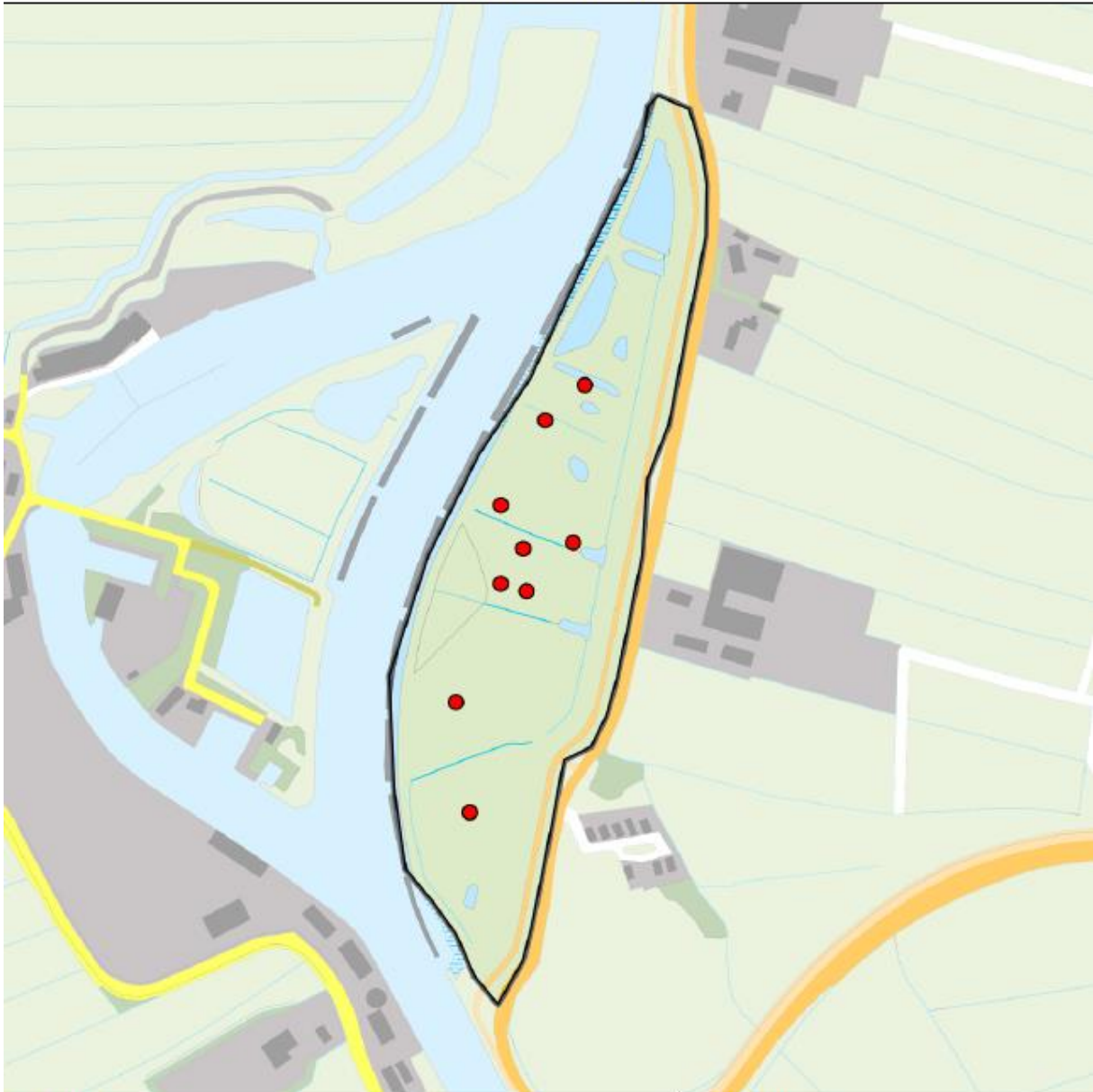
Periode:
2021

Telgebied:
4658 Bruggematen

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie- afstand		
adult	paar	territorial	neef	migrant	1	2	3	seizoen		datumgrens	
	X	X	X					2	1	30-4 t/m 10-6	1000

Kievit 9 territoria

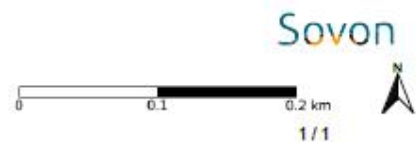

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

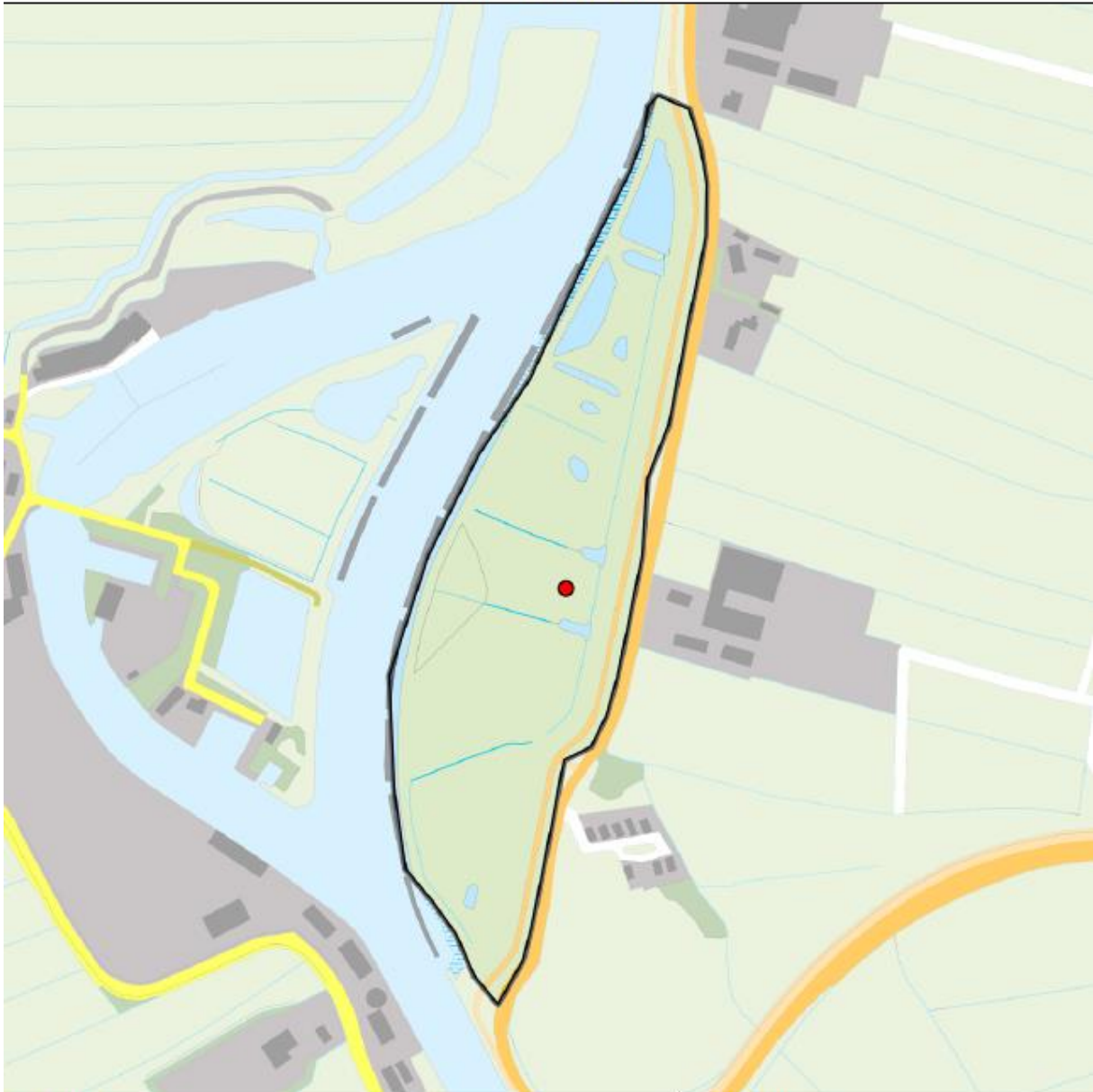
Periode:
2021

Telgebied:
4658 Bruggematen

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	neef	migrant	1	2	3	seizoen		datumgrens	
man	X	X	X					2	1	1-4 t/m 10-5	1000

Grutto 1 territorium

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

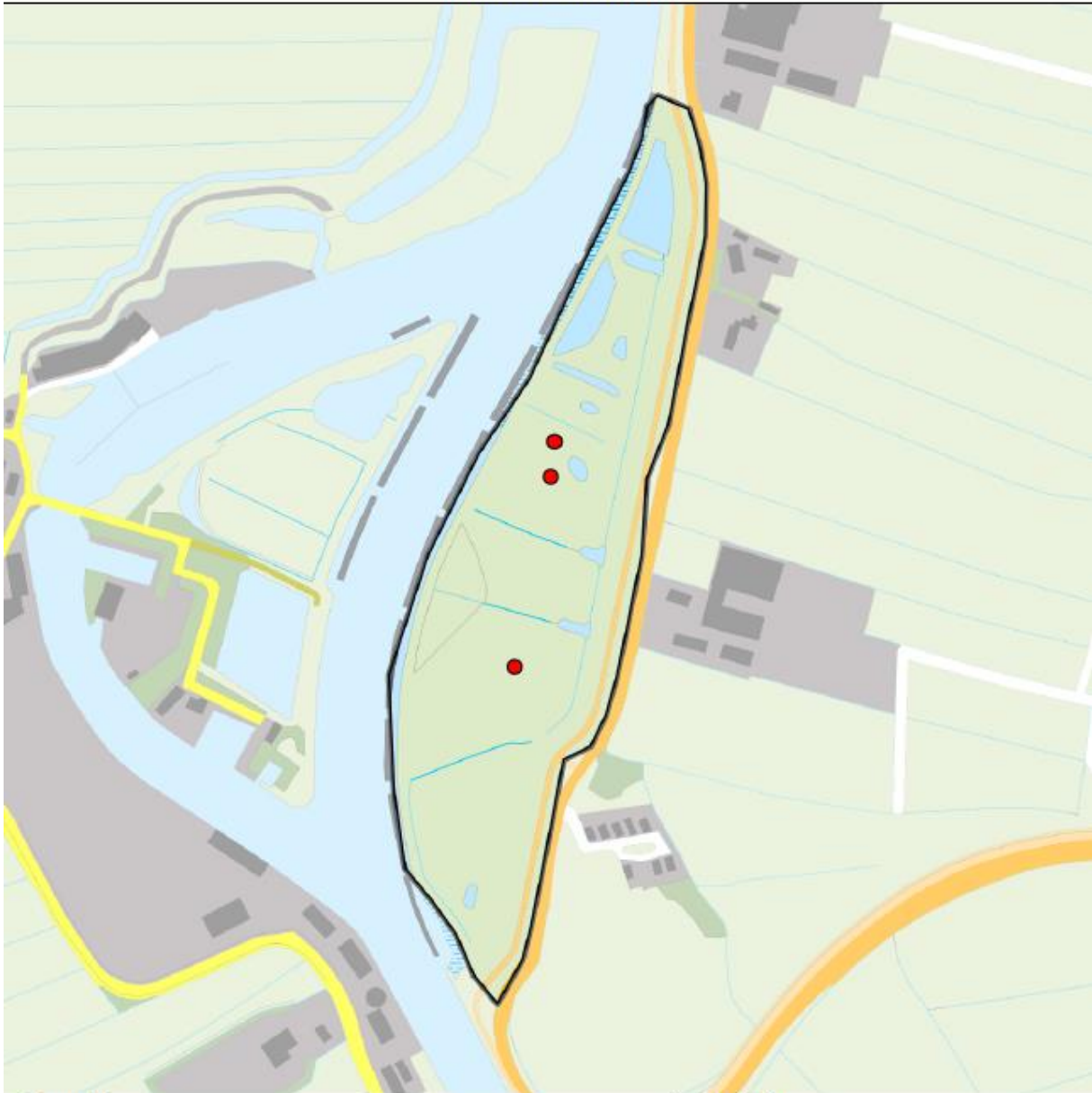
Periode:
2021

Telgebied:
4658 Bruggematen

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	neef	migrant	1	2	3	seizoen		datumgrens	
X	X	X	X					2	1	1-4 t/m 10-5	1000

Tureluur 3 territoria

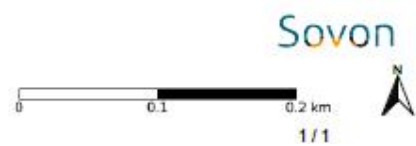

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

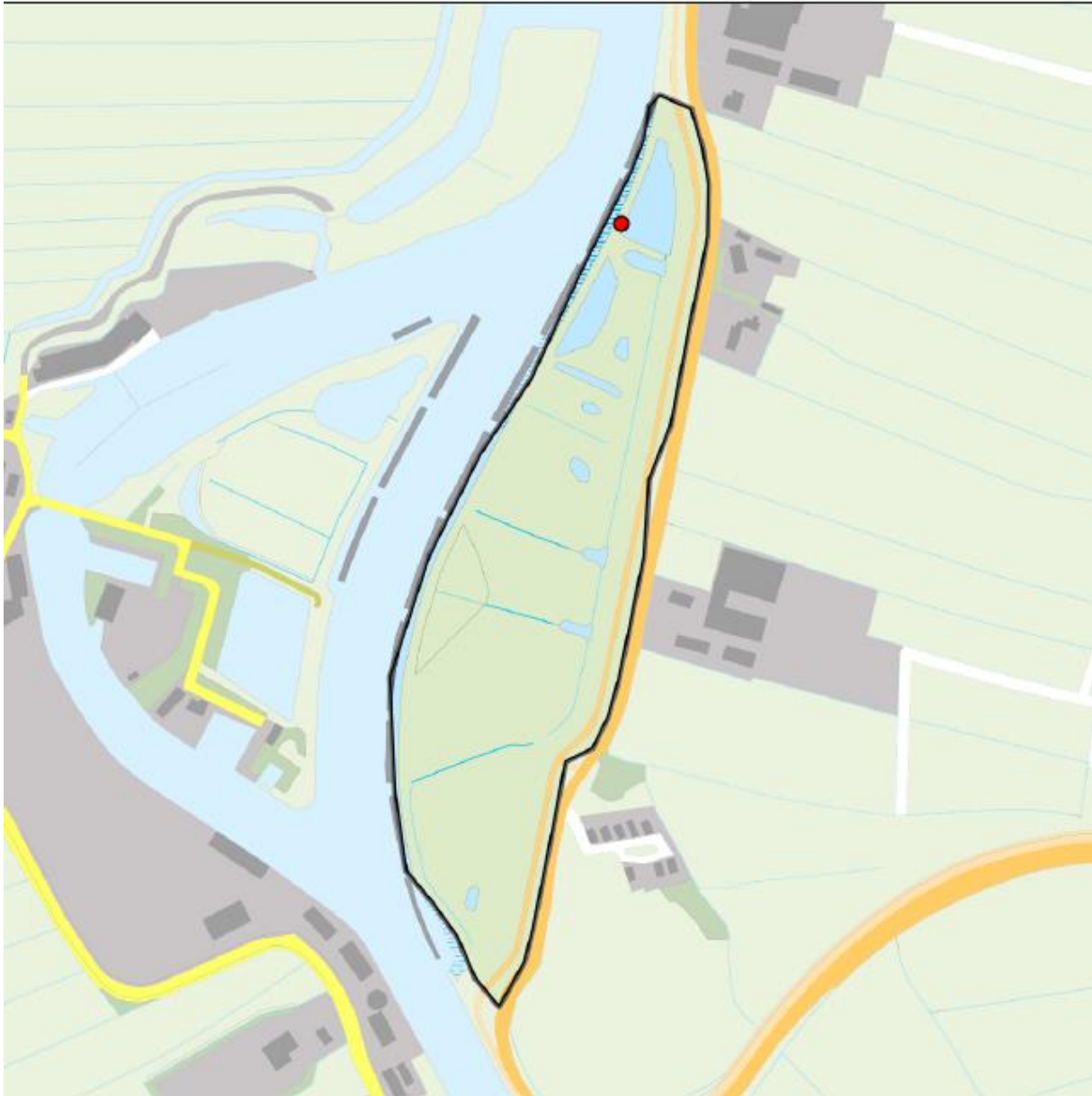
Periode:
2021

Telgebied:
4658 Bruggematen

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen			datumg.
.	.	X	X					2	1	20-4 t/m 15-6	1000
X	X	.	.					2	1	15-5 t/m 15-6	1000

Rietzanger 1 territorium

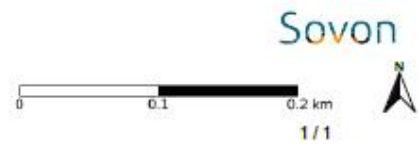

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

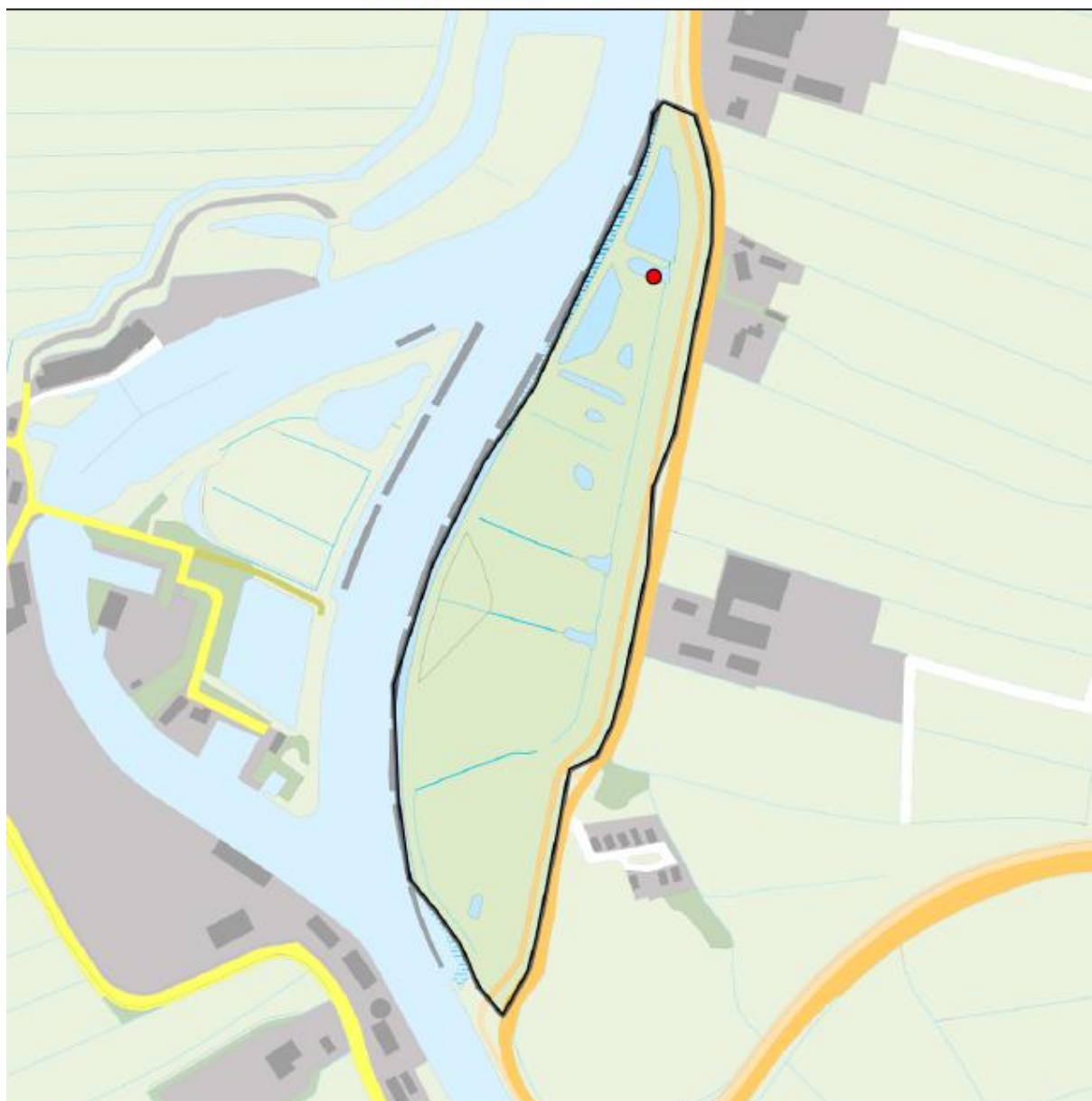
Periode:
2021

Telgebied:
4658 Bruggematen

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fuc-		
adulf	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setzoen	datumg.	datumgrens	afstand
.	.	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	25-4 t/m 10-7	200

Kleine Karekiet 1 territorium

Legenda:
 Telgebied
 Geldig territorium

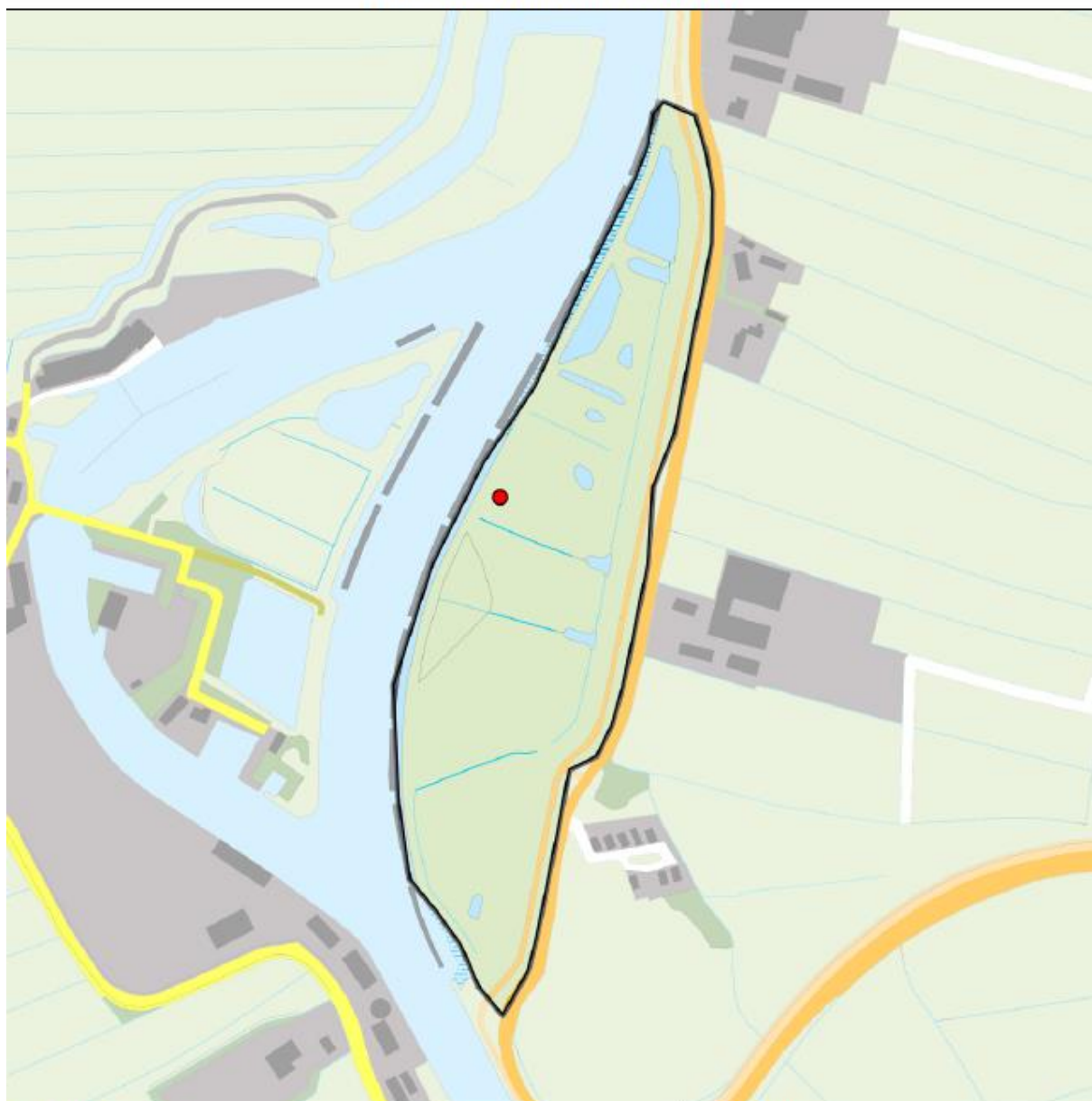
Periode:
2021

Telgebied:
4658 Bruggematen

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand	
adult	paar	territorial	neef	migrant	1	2	3	seizoen		datumgrens
		X	X	JA	1-9	10-13	14+	1	5-5 t/m 10-7	100

Witte Kwikstaart 1 territorium

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

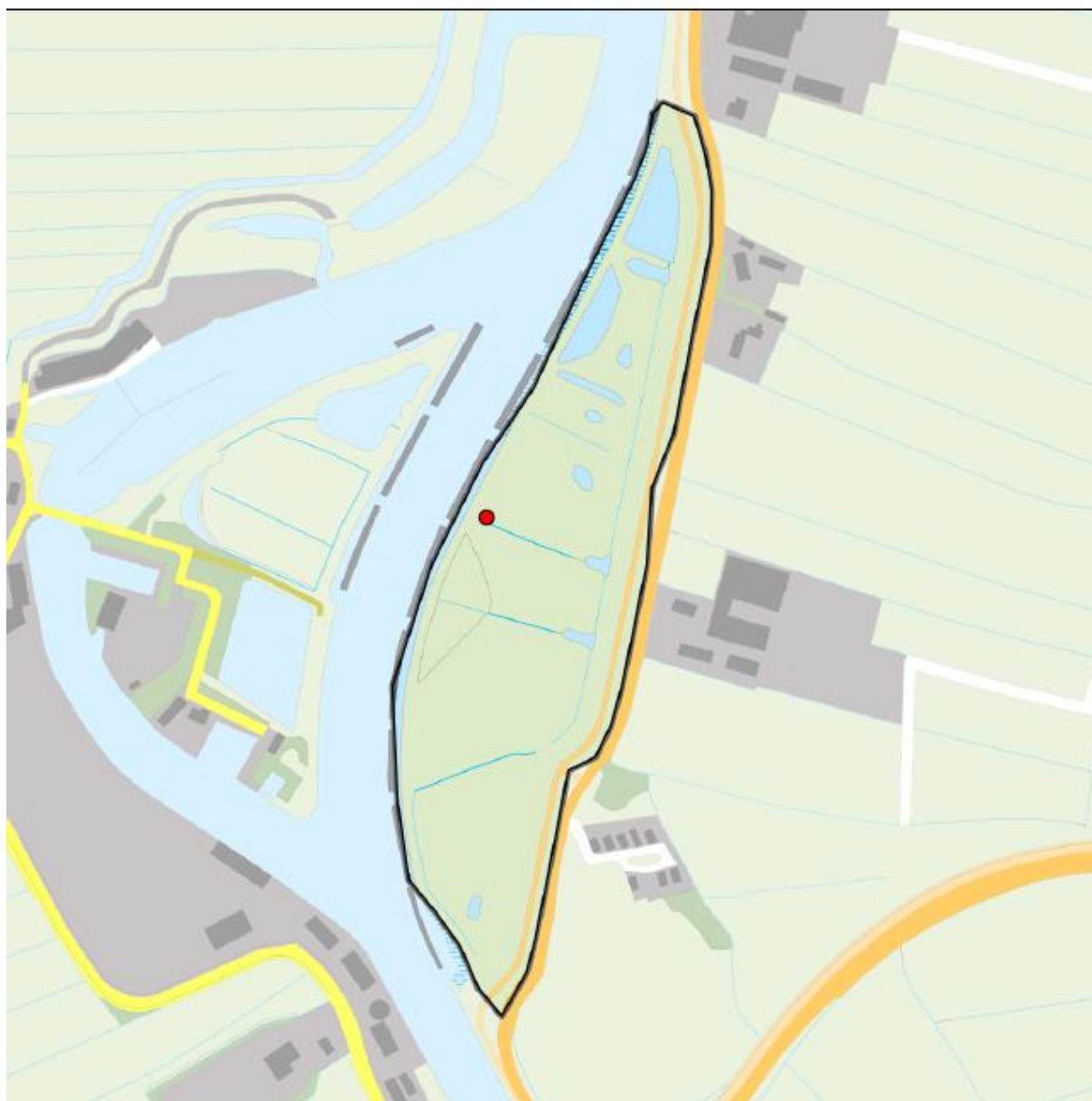
Periode:
2021

Telgebied:
4658 Bruggematen

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	neef	migrant	1	2	3	seizoen		datumgrens	
X	X	X	X					2	1	1-4 t/m 10-7	300

Rietgors 1 territorium

Legenda:
 Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
4658 Bruggematen

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	datumgrens		
.	X	X	X		1-6	7-13	14+	1	15-4 t/m 30-6	200

Grauwe Gans 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand	
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	setsoen		datumgrens
	x	x	x					1	1-3 t/m 15-4	2500

1/1

Knobbelzwaan 2 territoria

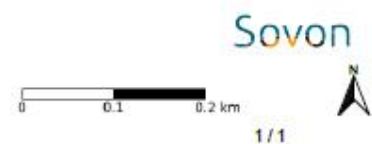
Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	neef	migrant	1	2	3	seizoen		datumgrens	
	X	X	X					2	1	20-4 t/m 20-7	2500

Bergeend 1 territorium

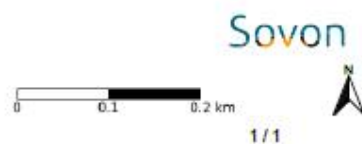
Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	neef	migrant	1	2	3	seizoen		datumgrens	
	X	X	X					2	1	30-4 t/m 15-7	2500

Slobeend 4 territoria

Legenda:
 Telgebied
 Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fucie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setsoen		datumgrens	
x	x	x	x					2	1	20-4 t/m 30-6	1000

0 0.1 0.2 km

1/1

Sovon

Krakeend 3 territoria

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setoos		datumgrens	
X	X	X	X					2	1	20-4 t/m 15-6	1000

Wilde Eend 5 territoria

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setoos		datumgrens	
man	X	X	X					2	1	1-4 tm 10-5	1000

Sovon

1/1

Kuifeend 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	setsoen		datumgrens	
man	x	x	x					2	1	15-5 t/m 30-6	1000

Fuut 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	datumgrens		
	X	X	X					2 1	15-4 t/m 15-6	1000

0 0.1 0.2 km

1/1

Sovon

Bruine Kiekendief 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territoriaal	nest	migrant	1	2	3	setsoen		datumgrens	
	x	x	x					3	2	20-4 t/m 30-6	1000

0 0.1 0.2 km

1/1

Sovon

Waterhoen 3 territoria

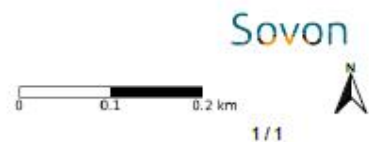

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand	
adult	paar	territoriaal	neef	migrant	1	2	3	seizoen		datumgrens
X	X	X	X					1	20-4 t/m 15-6	300

Meerkoet 8 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	neef	migrant	1	2	3	seizoen		datumgrens	
X	X	X	X					2	1	20-4 t/m 10-6	500

Scholekster 1 territorium

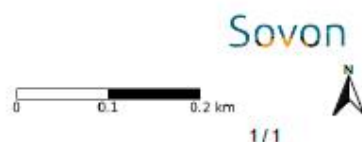
Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusieafstand	
adult	paar	territoriaal	neet	migrant	1	2	3	celzoen			datumg.
.	X	X	X					2	1	30-4 t/m 10-6	1000

Kievit 5 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setoos		datum	datumgrens
man	X	X	X					2	1	1-4 tm 10-5	1000

Kleine Plevier 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setzoen		datumg.	datumgrens
.	.	X	X					2	1	15-5 t/m 15-7	1000
X	X	.	.							1-6 t/m 30-6	1000

Grutto 2 territoria

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie- afstand		
adult	paar	territorial	neef	migrant	1	2	3	seizoen		datumgrens	
X	X	X	X					2	1	1-4 t/m 10-5	1000

Tureluur 3 territoria

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		datumgrens	fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	seizoen			datumg.
.	.	X	X					2	1	20-4 t/m 15-6	1000
X	X	.	.					2	1	15-5 t/m 15-6	1000

Rietzanger 4 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand
adult	paar	territoriaal	neet	migrant	1	2	3	datumgrens	
.	.	X	X	JA	1-6	7-10	11+	1	25-4 t/m 10-7

Kleine Karekiet 7 territoria

- Legenda:**
- Telgebied
 - Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand	
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setsoen datump.		datumgrens
..	..	X	X	JA	1-9	10-13	14+	1	5-5 t/m 10-7	100

Snor 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setsoen		datumgrens	
..	..	X	X	JA	1-6	7-13	15+		1	30-4 t/m 10-7	200

1/1

Blauwborst 1 territorium

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	eeizoen		datumgrens	
..	..	X	X	JA	1-6	7-10	11+		1	1-4 t/m 15-7	200

0 0.1 0.2 km

1/1

Sovon

Witte Kwikstaart 2 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	neef	migrant	1	2	3	seizoen		datumgrens	
X	X	X	X					2	1	1-4 t/m 10-7	300

Rietgors 5 territoria

Legenda:

- Telgebied
- Geldig territorium

Periode:
2021

Telgebied:
4659 Wolkenberg

geldige waarnemingen				normbezoeken			minimaal binnen		fusie-afstand		
adult	paar	territorial	nest	migrant	1	2	3	setsoen		datumgrens	
	X	X	X		1-6	7-13	14+		1	15-4 t/m 30-6	200

